

Rúbí Tani Mátáyò dré tisìle dhi

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Mátáyò 'i. Akódhi nda tá mèdáyì lagìlépi 'i. Di, Yésu dré akódhi ni azízó adrélé àyì àpóstolò mudrí-drì-rì dhi ki àlo ró. Búkù kònìdhi léna dhi, Mátáyò adré Rúbí Tani longó tadházóá dhi, Yésu Gìká ni Mvágó 'i, ìndì Mèsíyà dré tá lazilé kínó lésè dhi 'i. Gìká amù akódhi nda tà bǐ í dré tá lazilé pròfètà i tí àyì Kúlí na dhi ki 'o, kitswázó mómí ki tidrì àyì ki tàkonzì lésè. Lavulé dhi, Mátáyò adré Rúbí Tani kòdhi ni tisì Yúdà ànzì i dré. Di, Rúbí Tani nda kókpa mómíyá tití i dré.

Búkù kònìdhi léna dhi, Mátáyò adré Yésu ni lídrì ni tà tití mǐbhalé tí kònìni: akódhi ni òma, akódhi ni bàtisimò dòma, akódhi ni tabhìma, akódhi ni àzì Gìká ni kúlí longózó dhi, tsàle akódhi ni àzì mómí ki tidrízó àyì ki drà i lésè dhi íbe. Amvolásà dhi, Mátáyò adré Yésu ni atsí dré tòle kidhólé Gàlìláyà lésè tsàle Yèrúsalemà na dhi ni tà tití, akódhi ni pòsò kùdù ni tà íbe, tsàle akódhi ni dràma ìndì akódhi ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ki tà íbe.

Mátáyò adré kpà tadhá dhi, Yésu dhya kàdrì adrélépi Gìká ni tà tadhá dhi 'i. Tàko ko, adré Gìká ni tatrítrí kúlí ni tà àndu ngì, adrézó kpà Opì bhù àdhyà ni tà tadhá ngàdra 'á mómíyá tití i dré. Mátáyò adré tà kàdrìkàdrì Yésu dré tadhále

dhi ki lanzí kònini: (1) tà Yésu dré tadhále kòngó drina dhi i (Mátáyò 5-7); (2) tà Yésu dré lazilé áyi lebhéhá mudrí-drì-rì dhi i dri àyi ki mùzo lile Rúbí Tani longóbe dhi i (Mátáyò 10); (3) Opì bhù àdhya ni tà lùzu ró dhi i (Mátáyò 13); (4) Yésu ni lebhéhá ki adrema ni tà (Mátáyò 18); (5) lókyá kùdù ni tà, ìndì Gíká ni Opì ni atsama ni tà (Mátáyò 24-25).

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Yésu Krísto ni kómvo ìndì akódhi ni tìma (1:1-2:23)
- 2) Yòwánì Bátisimò fèlepi ni àzì (3:1-12)
- 3) Yésu ni bátisimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma (3:13-4:11)
- 4) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (4:12-18:35)
- 5) Yésu ni atsí ngàzo Gàliláyà lésè lile Yèrúsalmà na dhi (19:1-20:34)
- 6) Yésu ni pósò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (21:1-27:66)
- 7) Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi (28:1-20)

*Yésu Krísto ni kómvo
(À kònò kpà Lúkà 3:23-38)*

¹ Yésu Krísto angá Dàwídi ni sùrú lésè, ìndì Dàwídi angá ína Abàramà ni sùrú lésè. Kònìdhi Yésu Krísto ni tábhí ki tìma ni tà tisìle dhi 'i:

² Abàramà ti tá Ísákà, Ísákà dré Yàkóbhò ni tìzo gò, Yàkóbhò dré Yúdà ki tìzo adrúpi ni íbe.

³ Yúdà i Tàmàrà be dhi i dré Fàrésà ki tìzo Zàrà be. Fàrésà dré Èsèrómà ni tìzo, Èsèrómà dré Arámà ni tìzo.

4 Arámà dré Amīnàdábà ni t̄izo, Amīnàdábà dré Nàsónà ni t̄izo, Nàsónà dré Sàlòmónà ni t̄izo.

5 Sàlòmónà i Rábà be dhi i dré Bòwésà ni t̄izo. Bòwésà i Rútà be dhi i dré Yòbédè ni t̄izo. Yòbédè dré Yésè ni t̄izo,

6 Yésè dré ópí Dàwídì ni t̄izo.

Dàwídì i Ūríyà ni tòkó be dhi i dré Sòlòmónò ni t̄izo.

7 Sòlòmónò dré Ròbòwámà ni t̄izo, Ròbòwámà dré Abíyà ni t̄izo, Abíyà dré Asáfà ni t̄izo.

8 Asáfà dré Yòsáfàtà ni t̄izo, Yòsáfàtà dré Yòrámà ni t̄izo, Yòrámà dré Ozíyà ni t̄izo.

9 Ozíyà dré Yòwátámà ni t̄izo, Yòwátámà dré Akázà ni t̄izo, Akázà dré Èzèkíyà ni t̄izo.

10 Èzèkíyà dré Mánásè ni t̄izo, Mánásè dré Amónà ni t̄izo, Amónà dré Yòsíyà ni t̄izo.

11 Yòsíyà dré Yèkòníyà ki t̄izo adrúpi ni íbe, lókyá Ìsèrèlè ànzì ki rùzo dòle Bàbìlónà na àdzú sè dhi 'á.

12 Ayì nda ki dòma Bàbìlónà na dhi àmvolésè dhi, Yèkòníyà dré Sàlàtìyélè ni t̄izo, Sàlàtìyélè dré Zòròbàbèlè ni t̄izo.

13 Zòròbàbèlè dré Abìyúdà ni t̄izo, Abìyúdà dré Èlìyàkìmà ni t̄izo, Èlìyàkìmà dré Azórà ni t̄izo.

14 Azórà dré Sàdókà ni t̄izo, Sàdókà dré Akímà ni t̄izo, Akímà dré Èlìyúdà ni t̄izo.

15 Èlìyúdà dré Èlèyàzàrà ni t̄izo, Èlèyàzàrà dré Mátánà ni t̄izo, Mátánà dré Yàkòbhò ni t̄izo,

16 Yàkòbhò dré Yòséfà ni t̄izo. Yòséfà nda tá Màríyà ni agó 'i. Di Màríyà nda dré Yésu, adrélé zìle Mèsíyà dhi ni t̄izo.

17 Kìdhólé Abàrámà rú atsálé Dàwídì rú dhi, máti tá mudrí-drì-su. Kìdhólé Dàwídì rú atsálé Ìsèrèlè ànzì ki dòma Bàbìlónà na dhi rú dhi, máti

kpà mudrí-drì-su. Kidhólé àyi nda ki dòma rú
atsalé Mèsíyà ni tìma rú dhi, máti kókpà mudrí-
drì-su.

*Yésu Krísto ni tìma
(A kònò kpà Lúkà 2:1-7)*

¹⁸ Yésu Krísto ni tìma tá kònìni: A zì tá Yésu
ni andre, Màríyà, Yòséfà dré tòko ró. Dì, drìdrì ì
dré ru amúzó dhi kandrà dhi, Màríyà kisú tá ína
'a Tírí Lólo ni rìnyí sè.

¹⁹ Dì agó ni Yòséfà dré adrélé mómí gyägya 'i
dhi sè dhi, lè tá kanyò fèle drá mómí i mi ko gò,
dré kisùzoá dhi, í ni akódhi ni tayí kòlyà.

²⁰ Dì dré tá adrérà'a tà nda ni kisú dhi 'á
dhi, ángéló Mírì àdhya dré agázó akódhi kandrà
toróbí na, tàá drá dhi: «Yòséfà, Dàwídì ni mvá,
mí ro Màríyà ni dòma mòle dhi ko. Tàko ko, 'a
dré kisúlé kòdhi, kisú Tírí Lólo ni rìnyí sè.

²¹ A ni mváagó ti. Mí ni akódhi ni rú zi Yésu.
Tàko ko, akódhi ni áyi mómíyá ki tidrí àyi ki
tàkonzì i lésè.»*

²² Dì tà nda kòdhi ì atsá títi kònìni, kitswálé tà
Mírì dré tá longolé áyi pròfétà tí dhi ì kò'oró ru
be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

²³ «Mì nò rè ká! Kyánzi àgo tà nìlepi rè ko dhi ni
'a kisú gò, dré mváagó tìzo.

A ni rú ni ni zi Èmànùwélé.»†

Rú nda kòdhi adré leá tàle dhi «Gìká tùmání àma
ìbe».

* **1:21 1:21** Rú «Yésu» Gírìki ti sè dhi, ìndì rú «Yòsúwà» Eberè ti
sè dhi ì adré leá tàle dhi «Mírì adré mómí ki tidrí». † **1:23 1:23**
A kònò Esáyà 7:14.

24 Di Yèséfà kòlaró dre dhi, dré Màríyà nda ni dòzo mòle ngóro ángéló Mírì àdhya dré tá tàle akódhi dré dhi tíni.

25 Di, ayí ina akódhi be ko, tsàle lókyá dré mváagó tizo dhi 'á. Gò dré mváagó nda ni rú zizo Yésu.

2

Tògyabhá ì alì Yésu ni kitó

1 A ti tá Yésu Bètèlémè, bvò Yùdáyà àdhya lé dhi na, ópí Èródè ni lókyá 'á.* Akódhi ni tìma àmvolèsè dhi, tògyabhá bhìbhìnyà tà ndabhá nìle dhi ì dré angázó kítú dré apfòrà lèsè, alìle atsálé Yèrúsalémà le.

2 Ì dré lizizóá dhi: «Mvámvá tìle Yúdà ànzi kì ópí ro dhi ángwà? Tàko ko, mà nò tá akódhi ni bhìbhìnyà kítú dré apfòrà lèsè gò, mà dré alizo kitswálé akódhi ni lindrì bha.»

3 Di ópí Èródè kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni drì dré abízó, ngóro mónnyá títi Yèrúsalémà le dhi kya tíni.

4 Dré Yúdà ànzi kì kòwánà kàdrì kì kimózó tatrìtrì kúlì tadhábhá ìbe gò, lizizóá àyi tí dhi: «Pròfétà ì adré tá tàá dhi, à ni Mèsíyà ni ti ángolé ya?»

5 Ì logó drá dhi: «Bètèlémè, Yùdáyà le dhi na. Angyá ko, pròfétà kì àlo tisi kònini:

6 <Di mi, Bètèlémè bvò Yúdà àdhya lé ni, ámi tà tsà bhàandre kàdrìkàdrì Yùdáyà le dhi kya ì kòfalé ko.

Tàko ko, ópí àlo dhi ni apfò mí lèsè.

* 2:1 2:1 «Bètèlémè» kònìdhi, bhàandre Dàwídi àdhya 'i. A kònò 1 Sàmùwélé 16:1.

A ni áma mónnyá, Ìsèrélè ànzì kì drì ko kábilígyà
likílèpì tìní.»†»

⁷ Èródè kòyì tà nda dre dhi, dré tògyabhá nda
kì zìzo lùzu ró gò, àyì kì lizízó lókyá bhìbhínyà
nda dré tá kidhózó apfòle dhi ni nìzo.

⁸ Gò dré àyì kì mùzo Bètèlémè na, tàzoá àyì dré
dhi: «Mì kòlì mónnyá kònàle dhi kì lizí, mvámvá
nda ni tà nìzo dóro. Dì mì kòkìsú akódhi dre
dhi, mì kàmù kúlí má dré, má kòkìtswáró kpà
lìle akódhi ni lindrì bha be dhi bvó.»

⁹ Dì tògyabhá nda ì kòyì ópí nda ni kúlí dre
dhi, ì dré ngàzo lìle. Ì dré tá adrérà'a láti 'á
dhi, bhìbhínyà ì dré tá nòle kítú dré apfòrà lésè
nda adrè tá lìle àyì kandràna, tsàle áyì kíkí àrà
mvámvá nda dré tá adrézó dhi drìle.

¹⁰ Dì ì kònò bhìbhínyà nda áyì kíkírà'a dre dhi,
ì dré lenzézó lavulé.

¹¹ Ì kòfì dzó na dre dhi, ì dré mvámvá nda ni
nòzo andre ni Màríyà be gò, ì dré dhèzo àyì kì
kórókó títì mvámvá nda kandrà, akódhi ni lindrì
bhàzo. Dì ì dré ngá làgí be kàdrì ì dré adólé dhi kì
kinzízó fèle drá. Ì fè tá órò, béndélé, ìndì malásì
ledélé mírè sè dhi be.

¹² Àmvolásà dhi, Giká dré tà longózó àyì dri
toróbí na tàzoá dhi, ì kògò nzìle Èródè vélésè ko.
Dì ì dré láti àzya dòzo, nzìzo àyì kì bvò na.

Yòséfà ì lapá Èzèpétò na

¹³ Tògyabhá nda ì kòlì dre dhi, ángéló Mírì
àdhya dré agázó Yòséfà kandrà toróbí na, tàà drá
dhi: «Mì nga mvámvá kòdhi ni do andre ni be,
lapázó àyì ìbe Èzèpétò na. Mì kàdré kònàle tsàle

† 2:6 2:6 A kònò Míkè 5:1.

lókyá má dré dra tàzoá mí kàgò dhi 'á. Tàko ko, Èródè adré 'òle mvámvá nda ni nda pfùle dràle.»

¹⁴ Dì Yòséfà dré ngàzo ngátsi kítógá sè mvámvá nda ni do andre ni be gò, lapázó àyi íbe Èzèpétò na.

¹⁵ Ì dré adrézó kònàle tsàle lókyá Èródè dré dràzo dhi 'á. Tà nda kòdhi atsá kònìni, kítswálé tà Mírì dré tá longólé àyi pròfétà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi: «Má azí áma mvágó apfòle Èzèpétò lésè.»‡

Èródè 'o ànzìàgo ì tupfùlé todràle

¹⁶ Èródè kònò dhi, tògyabhá nda ì lití tá ì dre dhi, akódhi ni togó dré aswázó tà tàndi ró. Dì dré mómí ki mùzo lile Bètèlémè na ìndì bhà làgàsà dhi ì 'ásè, ànzìàgo títi kóná íbe rì dhi ki tupfú todràle, túmání àyi kóná tsabhá rè rì ko dhi íbe. Ki tá kóná nda ki bvó lókyá dré tá yìle tògyabhá nda ì vélésè dhi sè.

¹⁷ Dì tà Mírì dré tá longólé pròfétà Yèrèmíyà tí dhi dré ru 'òzo kònìni. Akódhi longó tá dhi:

¹⁸ «Kúlí adré angálé Rámà lésè.

A adré ngòle adrézó tongólé.

Ràkélè adré àyi ànzimvá ki ngo nì.

Adré leá à kòtindrì àyi togó wà dhi ko,

ànzimvá nda ì dré adrélé vélé yó dhi sè.»§

Yòséfà ì lè bhà mo Nàzàrétà na

¹⁹ Èródè ni dràma àmvolésè dhi, ángéló Mírì àdhya dré agázó toróbí na Yòséfà kandrà Èzèpétò na, tàá drá dhi:

‡ 2:15 2:15 A kònò Oséyà 11:1. § 2:18 2:18 A kònò Yèrèmíyà 31:15.

20 «Mí nga mvámvá do andre ni be, nzìzo àyi íbe Ìsèrélè ànzì kì bvò na. Tàko ko, mónnyá adrébhá tá láti nda mvámvá nda ni 'òzo dràle dhi ì todrà akilé dre.»

21 Dì Yòséfà dré ngàzo mvámvá nda ni do andre ni be gò, nzìzo àyi íbe Ìsèrélè ànzì kì bvò na.

22 Dì, dré yìzoá tàle dhi, Arèkéláwò atsó tá ópí ro Yùdáyà drìle áyi atá Èródè ni àrà 'a dhi, dré ína adrézó ngá ro nzìma kònàle dhi sè. Dì Gìká dré gòzo tà longó drá toróbí na gò, ì dré lizo bvò Gàliláyà àdhya na.

23 Ì kòtsa kònàle dre dhi, ì dré bhà mòzo adrézó bhàandre rú zìle Nàzàrétà dhi na. Tà nda kòdhi atsó kònìni, kítswalé tà longólé pròfétà ì tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Ì longó tá dhi: «À ni akódhi ni zì Nàzàrétà mvá ro.»*

3

*Yòwánì Bâtísimò fèlepi ledé láti Mirì Yésu dré
(A kònò kpà Márokò 1:1-8; Lúkà 3:1-18;
Yòwánì 1:19-28)*

1 Lókyá nda àmvolésè dhi, Yòwánì Bâtísimò fèlepi dré pfòzo adrélé Gìká ni kúlí longó duku Yùdáyà àdhya na.

2 Adré tá tàá dhi: «Mì kòladzá àmi kì togó agòzo Gìká véle. Tàko ko, Òpì bhù àdhya atsó ànyì dre.»

3 Yòwánì nda tá dhya pròfétà Èsáyà dré tá tà ni ni tàzo dhi 'i. Akódhi tà tá dhi: «Dhya àlo adré kúlí loyó duku na, adrézó tàá dhi:

* **2:23 2:23** Lókyá àruka ì sè dhi, à adré Yésu ni zì dhya angálèpi Nàzàrétà lésè dhi ró. A kònò Mátáyò 21:11.

«Mì kòledé láti Mírì dré alìzo!

Mì kòlotó láti atsálé pyà akódhi dré!»*

⁴ Yòwánì asó tá kítá ledélé kàmìlò bhí sè dhi í rú, káfà ledélé kà'wá kíní sè dhi ni 'ìzo áyi kípilé 'á. Akódhi ni mányàngá tá kása 'i, tùmání apé mbì na dhi be.

⁵ Móndí zyandre dhi ì adré tá apfòle Yèrúsalémà lésè, bvò wáyi Yùdáyà àdhya lésè, ìndì bvò wáyi Yòròdánè làgàsè dhi lésè, alìle Yòwánì vélé.

⁶ Ì adré tá àyi ki tàkonzì ki ta ngádra 'á gò, akódhi dré adrézó bàtísimò fe àyi dré yìandre Yòròdánè àdhya na.

⁷ Dì, akódhi kònò Fàrìsáyò ì, Sàdùkáyò ìbe bí dhi ì adrèrà'a alìle kítswalé bàtísimò do í vélé dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmì, nì àtrá ki àrèbhá ni ì, àdhi tadhá àmì dré dhi, mì kòlapá Gìkà ni kombà adrélépi alìle dhi sílèsè dhi nì?»

⁸ Lè mì kàdré tà adrèbhá tadhá dhi, mì ladzá àmì ki togó dre dhi ki 'o kòdhya.

⁹ Mì kòbhà àmì adrélé kisùá àmì léna dhi «Ama àmakya Abàrámà ni ànzì 'i» dhi ko. Tàko ko, má adré tàá àmì dré dhi: Gìkà rìnyí ìbe kítswázó ànzì 'o topfòle Abàrámà dré kírà kòni ì lésè.

¹⁰ A ga kùbalú fa kómvo ì rú dre. Dì à ni fa títi adrèbhá lò'wa dóro 'a ko dhi ki togá lebhélé àtsí na.

¹¹ Má adré mána bàtísimò fe àmì dré yì sè tadházóá dhi, mì ladzá àmì ki togó dre. Dì, dhya àlo áma lavulépi rìnyí sè dhi ni ìna adhé má bvò. Má kítswá akódhi nda ni lindrì sè ko. Má kítswá

* 3:3 3:3 A kònò Esáyà 40:3.

ndìndì akódhi ni kámókà tìngí bwà ko. Akódhi ni bàtìsimò fe àmi dré Tìrì Lólo sè, ìndì àtsí sè.

¹² Akódhi ndàkpá íbe í drígá. Àsà dhi, a ni ngánò àngbó ína drìna dhi ni awá, lò'wa ni ni lomvózó dàle kòbhó na gò, kúyí ni ni kùzo zàle àtsí adrélépi adrálé ko dhi na.»

Yésu ni bàtìsimò dòma

(A kònò kpà Mároko 1:9-11; Lúka 3:21-22)

¹³ Lókyá nda sè dhi, Yésu dré angázó Gàliláya lésè alìle Yòwánì véle kítswálé bàtìsimò do Yòròdánè na.

¹⁴ Di, Yòwánì lè tá ína bàtìsimò fèle Yésu dré ko gò, dré tàzoá drá dhi: «Adré tá leá dhi, mí kòfè bàtìsimò má dré mi. Di, mí gò mína alìle bàtìsimò do má véle ngíningíni ró?»

¹⁵ Di Yésu logó drá dhi: «Mí kòka'í tà kòdhi kàdré kònìni lókyá kònìdhi sè. Tàko ko, adré leá dhi, mà kò'o tà gyǎgya títi Giká dré adrélé lèle mà kò'o dhi í kítswálé títi.» Di Yòwánì dré bàtìsimò ka'izo fèle drá.

¹⁶ Yésu kòdo bàtìsimò dre dhi, dré apfòzo yí lésè. Di gbǎ kòdhwa, bhù dré ru lanzízo gò, Yésu dré Giká ni Tìrì nòzo asirà'a kòbhòlà tìni adhéle í dri.

¹⁷ Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàá dhi: «Kònìdhi áma Mváagó má dré lèle tò dhi 'i. Ama togó adré kínlé akódhi ni tà sè tò.»†

4

Dzaborò tabhì Yésu ni litílé duku na

(A kònò kpà Mároko 1:12-13; Lúka 4:1-13)

† 3:17 3:17 A kònò Longó í 2:7; Èsáyà 42:1.

¹ Amvolásà dhi, Tìrì Lólo dré Yésu ni dr̄izo lizo akódhi be duku na, Dzáborò kòtabh̄irò akódhi lit̄ilé be dhi bvò.

² Kònàle dhi, Yésu dré tàbirì mvòzo k̄itú nyadhi-r̄i ìndì ngátsi nyadhi-r̄i gò, tàbirì dré akódhi ni 'òzo.

³ Dì Dzáborò dré áyi kisízo ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí kàdré Gìká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí kòtà kírà kòni i dré dhi, ì kòladzá ru atsálé mápà ro.»

⁴ Dì, Yésu logó drá dhi: «Gìká ni Kúlì adré tàá dhi: <Móndí adré ngbà 'í adrélé lídrì íbe mápà sè ko. Be ró dhi, adré lídrì íbe kúlì títi adrébhá apfòle Gìká sílésè dhi i sè.>*

⁵ Gò Dzáborò dré akódhi ni dr̄izo lizo ába Yèrúsalmà, bhàandre lólo dhi na, akódhi ni bha tēpèlò ni dr̄i kákú na.

⁶ Dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Gìká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí wa dhèle bvò dri. Angyá ko, Gìká ni Kúlì adré tàá dhi: <Gìká ni tòlí fe áyi ángéló i dré ámi tà sè.

Ayi nda k̄i ámi ko kító,

mí kòdheró ámi pá si kírà dri ko.>†»

⁷ Dì Yésu gò logóá drá dhi: «Gìká ni Kúlì adré kókpà tàá dhi: <Lè mí kòtabh̄i Mír̄i ámi Gìká ko.>‡»

⁸ Gò Dzáborò dré gòzo akódhi ni dri mbàzo ába kòngó àlo mvumvù lavulé dhi dr̄ina, òp̄i wáyi bvò àdhya k̄i tadházó drá àyi k̄i rúku íbe.

* 4:4 4:4 A kònò Dùtèrònómè 8:3. † 4:6 4:6 A kònò Longó i 91:11-12. ‡ 4:7 4:7 A kònò Dùtèrònómè 6:16.

⁹ Dré tazoá drá dhi: «Má ni òpè títi kòdhi ki fe mí dré, mí kàdhé ámi kórókó titi má kandra áma lindri bhazo dhi.»

¹⁰ Di Yésu tà drá dhi: «Sàtánà, mí nga kònwásè! Tàko ko, Giká ni Kúli adré tàá dhi: «Lè mí kàdré ngbà 'í Mírì ámi Giká ni lindri bha kòdhya. Mí kàdré kpà lisámbò 'o ngbà 'í akódhi ni rú sè kalóma.»»

¹¹ Di Dzaborò dré ngazo akódhi ni tayí. Gò ángeló ì dré alizo akódhi ni ledé.

Yésu kidhó Giká ni kúli longó

(A kònò kpà Márokò 1:14-15; Lúkà 4:14-15)

¹² Amvolásà dhi, Yésu dré yizoá tàle dhi, à ru tá Yòwànì bhèle bádzó na gò, dré gòzo gòle Gàliláyà na.

¹³ Dré rè zyà tsazo Nàzàrétà na gò, dré bhàandre nda ni tayízó lizo bhà mo Kàpàrànwúmà na. Bhàandre nda tãpãriandre Gàliláyà àdhya mìle, bvò Zàbùlónà ànzi kya Nèfàtálì ànzi íbe dhi na.*

¹⁴ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà longolé pròfètà Èsáyà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

¹⁵ «Móndyá bvò Zàbùlónà ànzi kya Nèfàtálì ànzi íbe dhi na dhi ì,
àyi adrèbhá tãpãriandre mìle, ìndì Yòròdánè ni ta'á na dhi ì,
àyi adrèbhá Gàliláyà, bvò móndyá sùrú twá ro dhi kya na dhi ì,

§ 4:10 4:10 A kònò Dùtèrònómè 6:13. * 4:13 4:13 «Zàbùlónà» ìndì «Nèfàtálì» kònì ì tá sùrú rì sùrú mudrí-drì-rì Ìsèrèlè ànzi kya ì kòfalé dhi 'ì.

16 ì adré tá lírílé t́nínmvá na gò,
 ì dré ngádra kàdrì dhi ni nòzo.
 † adré tá lírílé ĺndrì dràdrà àdhya zàle gò,
 ngádra dré apfòzo ngá kazá àyi kòfalé.»†

17 Kidhólé lókyá nda sè dhi, Yésu dré ngàzo adrélé Gíká ni kúlí longó, adrézó tàà dhi: «Mì kòladzá àmi ki togó agòzo Gíká vélé. Tàko ko, Opì bhù àdhya atsá ànyi dre!»‡

Yésu kidhó àyi lebèbhá ki azí

(A kònò kpà Márokò 1:16-20; Lúkà 5:1-11)

18 Kítú àlo, Yésu dré tá adrèrà'a atsilé tǎpǎriandre Gàlíláyà àdhya m̀lèsè dhi 'á dhi, nò tá móndí rǐ adrúpi ró dhi ì. Ayi nda ì tá Símónà adrélé kpà rú zìle Pétèró dhi, tùmǎní adrúpi ni Andréyà be dhi 'i. † adré tá kimbá bhe yǐ na. Tàko ko, àyi tá kosyá bhebhá 'i.

19 Yésu dré tǎzoá àyi dré dhi: «Mì alì má vèsè. Kidhólé nyànomvá dhi, mì gò vélé adrélé kosyá bhebhá ì ró ko. Má ni àmi ki 'o adrélé móndí ndabhá ì ró.»

20 Dì gbǎ lókyá nda sè dhi, ì dré àyi ki kimbá ki tayízó gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

21 Yésu kòlì drǐdrǐ tsà dre dhi, dré móndí rǐ àruka adrébhá kpà adrúpi ró dhi ki nòzo. Ayi nda ì tá Yàkòbhò ì Yòwánì be, Zèbèdáyò ni ànzi 'i. † adré tá bwátù na tùmǎní àyi ki atá Zèbèdáyò be, adrélé àyi ki kimbá ki m̀ ledé. Gò Yésu dré àyi ki azízó.

† 4:16 4:16 A kònò Esáyà 8:23-9:1. ‡ 4:17 4:17 Búkù Mátáyò àdhya léna dhi, «Opì bhù àdhya» kònìdhi adré leá tàle dhi «Gíká ni Opì».

²² Di gbă kòdhwa, ì dré àyi ki bwátù tayízó àyi ki atá be gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

*Yésu tatsí tà tadhábe, Rúbí Tani longóbe, ìndì dràbhá ki tidríbe
(A kònò kpà Lúka 6:17-19)*

²³ Amvolásà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsilé bvò wáyi Gàliláyà àdhya 'ásè, tà tadhábe Yúdà ànzì ki lísàmbò dzó i 'ásè, Rúbí Tani Gĩká ni Opì àdhya ni longóbe, ìndì móndí ki tidríbe àyi ki drà títi i lésè.

²⁴ Di akódhi ni rúbí adré tá la'ulé bvò nda 'ásè títi, tsàle byá bvò Sírìyà àdhya na. A adré tá móndyá títi drà twátwa íbe ìndì ngáaswa twátwa íbe dhi ki adzí akódhi vélé, tùmání móndí tírí kònzi íbe dhi íbe, móndí àgílílí íbe dhi íbe, ìndì móndí pá be àbvò ro dhi íbe. Di akódhi adré tá àyi ki tidrí títi.

²⁵ Móndí zyandre angábhá Gàliláyà lésè, bhàandre zìle Mudrí dhi i lésè, Yèrúsalémà lésè, Yúdáyà lésè, ìndì Yòròdánè ni ta'á lésè dhi i adré tá akódhi ni lebè.

5

Tà Yésu dré tadhálé kòngó drìna dhi i

¹ Kítú àlo, Yésu kònò móndí zyandre adrébhá tá ru kimó dhi i dre dhi, dré mbàzo kòngó àlo drìna gò lírìlé. Akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga gò,

² dré kidhózó adrélé àyi ki tadhá kònini:

*Tà adrézó lenzélé ásà dhi i
(A kònò kpà Lúka 6:20-23)*

3 «Kólénzé mónďyá adrébhá àyi ki no lemerè ro
àyi ki togó na dhi ì dré.

Tàko ko, Opì bhù àdhya àyikya 'i!

4 Kólénzé mónďyá adrébhá àwó ngo dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni àyi ki togó tindrì!

5 Kólénzé mónďyá adrébhá àyi ki tà bha kìní mi
dhi ì dré.

Tàko ko, ì ni bvò Giká dré lazilé dhi ni kisú tàylé
ro!

6 Kólénzé mónďyá adrébhá lovó íbe adrézó tà
gyägya 'o dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni tà ì dré adrézó lovó ni íbe nda
ni 'o kitswálé àyi dré tíí!

7 Kólénzé mónďyá adrébhá àyi ki àzya ki kizà bha
dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni àyi ki tàndi ki kizà bha!

8 Kólénzé mónďyá adrébhá togó lólo íbe dhi ì dré.

Tàko ko, ì ni Giká ni no!

9 Kólénzé mónďyá adrébhá tà kìdríkàdri bha
mónďí ì kòfalé dhi ì dré.

Tàko ko, à ni àyi ki zi Giká ni ànzi ì ró!

10 Kólénzé mónďyá adrélé mì pfole ì dré adrélé
tà gyägya 'o dhi sè dhi ì dré.

Tàko ko, Opì bhù àdhya àyikya 'i!

11 Kólénzé àmi dré, à kàdré àmi ki lodhá,
adrézó àmi ki mì pfo, adrézó tà kònzi ta àmi rú
kìnzò sè áma tà sè dhi.

12 Mì kàdré lenzélé, adrézó arí íbe tà nda ì sè!
Tàko ko, làgí múrúngú adré àmi ki letè bhù na.
A pfo tá kpà pròfètà atú àmi kandrà dhi ki mǎ
kònìnì.»

*Tà tadhále tà'í ni tà rú, ìndì tálà ni tà rú dhi ì
(A kònò kpà Márokò 9:50; Lúkà 14:34-35)*

13 Yésu gò tàá dhi: «Àmi tà'í bvò kòndi àdhya 'i. Di, tà'í nda ni aswaaswa kòtì akílé lásà dhi, à ni kitswá logóá ngíni? Tà'í nda kitswá gòle vélé tà àlo 'o ko. A adré kutúá gò, móndí ì dré adrézó atóá àyi pálé.

14 Àmi ngádra bvò kòndi àdhya 'i. A kitswá bhàandre síle kòngó drína dhi ni zu bwà ko.

15 A dhì gà kpà tálà bhàle lèdrí zàna ko na. Be ró dhì, à adré dhíá bhàle zá kuru mísá drína gò, dré adrézó ngá kazá móndyá títi adrébhá dzó lé dhì ì dré.

16 Di mì kàdré kókpa àmi kì ngádra tayí adrélé ngá kazá móndí ì kòfalé kònìni, ì kàdréro tà dóro mì dré adrélé 'òle dhì kì no, adrézó àmi kì Atá bhù na dhì ni rú bha kùle.»

Tà tadhále tátrítrí kúlí ni tà dri dhi

17 «Lè mì kòkisù ko tàle dhì, má alì kitswálé tátrítrí kúlí Mósè àdhya ìndì tà pròfètà ì dré tisìle dhì kì pfu dhì. Má alì tà nda kì pfu ko. Be ró dhì, má alì mána tà nda kì 'o kitswálé títi dhì bvó.

18 Má adré tà bàti ta àmì dré: Tsàle bhù kì kùdù bvò be dhì na dhì, tátrítrí kúlí nda ni wárágà pá mvá tsà dhì 'i yà, kó ngalè tà mvá tsà tisìle lána dhì 'i yà dhì kitswá tàdzí akílé ko, tsàle lókyá tà títi nda ì dré dra ru 'òzo kitswálé títi dhì 'á.

19 Di ásà dhì, dhya ángùdhi adrélépi tà mvá tsà àlo tátrítrí kúlí nda dré adrélé tàle à kò'o dhì ni ño gò, adrézó àyi àzuya ni tadhá adrélé kpà 'òá kònìni dhì, à ni akódhi nda ni zi móndí tàko ró lavulé móndyá títi Opì bhù àdhya na dhì ì rúsè. Di, dhya ángùdhi adrélépi tà tátrítrí kúlí nda dré adrélé tàle à kò'o dhì kì 'o gò, adrézó tà

nda ki tadhá mómndí i dré dhi, à ni akódhi nda ni zi mómndí kàdrì ro Opì bhù àdhyà na.

²⁰ Di, má adré tàà àmi dré dhi: Àmi ki tà gyägya kòlavú tátrítrí kúlí tadhábhá kya Fàrìsáyò kya be ko dhi, mì kitswá tàdzí fìle Opì bhù àdhyà na ko.»

Tà tadhále togóaswa ni tà dri dhi

²¹ «Mì yi tàle dhi, à tà tá àma ki tábhí i dré dhi: <Lè mí kòpfu mómndí dràle ko.* Dhya ángùdhi mómndí pfùlepi dràle dhi ni pfo áyi totó tàbvó tàlepi kandrá.>

²² Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Dhya ángùdhi áyi togó tayílepi adrélé aswále áyi adrúpi rú dhi ni pfo tàbvó tàlepi kandrá. Dhya ángùdhi adrélépi áyi adrúpi ni zi mómndí tàko ró dhi ni pfo Yúdà ànzì ki bhàgo kàdrì i kandrá. Dhya ángùdhi adrélépi áyi adrúpi ni zi tirí kiza líyí ro dhi kitswá ína lìle líferò ni àtsí na.

²³ Di ásà dhi, mí kàdré 'òle ngá fe Gìkà dré àlètàrì kandrá gò, tà àmi kòfalé àmi adrúpi be dhi dré agázó mí léna dhi,

²⁴ lè mí kòtayí ngá mína nda àlètàrì kandrá. Mí kòlì rè zyà mì dré àmi ki kòfalé ledézó àmi adrúpi nda be 'íkà, gò mí kàgòró ngá nda ni fe Gìkà dré ndò.

²⁵ Mì kàdré lìle dhya adrélépi àmi asíkì dhi be tàbvó tǎrà na dhi, lè mì kòyi ru mbèlè akódhi be mì dré rè dhu adrérà'a láti 'á dhi 'á. Mí kò'o kònìni ko dhi, akódhi ni àmi fe tàbvó tàlepi drígá, tàbvó tàlepi nda dré àmi fèzo pòlìsì drígá gò, àmi bhèzo bǎdzó na.

* 5:21 5:21 A kònò Pfòma 20:13; Dùtèrònómè 5:17.

26 Má adré tà bàti ta mí dré: Mí kitswá apfòle kònalésè ko, tsàle lókyá mí dré dra màri nda ni logózó akílé títi dhi 'á.»

Tà tadhále múná tà dri dhi

27 «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: <Lè mí kò'o múná tà ko.>†

28 Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi adrélépi tòkó àlo dhi ni no gò adrézó rúbhá lovó bha akódhi ni tà sè dhi, 'o ína múná tà tòkó nda be áyi togó na dre.

29 Àmi mì dríágó lésè dhi kàdré ámi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kàngí ámi mì nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Angyá ko, mí dré ngá àlo mí rú dhi ni tayílé abílé dhi dóro lavulé, ámi rúbhá wáyi dhi ni bhèle líferò na dhi rúsè.

30 Àmi dríágó kàdré kó ámi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kòli ámi dríágó nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Angyá ko, mí dré ngá àlo mí rú dhi ni tayílé abílé dhi dóro lavulé, ámi rúbhá wáyi dhi dré lile líferò na dhi rúsè.»

Tà tadhále tòkó tingama ni tà dri dhi

(A kònò kpà Mátáyò 19:9; Márokò 10:11-12; Lúkà 16:18)

31 «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: <Lè dhya adrélépi áyi tòkó ni le tingálé dhi kòfè drá wárágà adrélépi tadhá dhi, í tingá akódhi dre dhi.>‡

32 Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Kàdré ngbà 'í ndòtò tà sè ko dhi, dhya ángùdhi áyi tòkó ni tingálépi dhi 'o ína akódhi atsálé tòkó

† 5:27 5:27 A kònò Pfòma 20:14; Dùtèrònómè 5:18. ‡ 5:31 5:31 A kònò Dùtèrònómè 24:1.

zàràbhù ro dhi ró. Kòdhi íbe dhi, dhya ángùdhi tòkó tingalé dre dhi ni adólépi mòle dhi, adré kpà múná tà 'o.»

Tà tadhálé mòndrà sìma ni tà dri dhi

³³ «Mì yi kpà tàle dhi, à tà tá àma kì tábhí i dré dhi: <Lè mí kònò mòndrà mí dré sìle dhi ko. Dì, mí kàdré be mòndrà mì dré sìle Mírì kandrà dhi kì 'o títi.>§

³⁴ Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Lè mì kòsì mòndrà àlomvá ko. Mì kòsì mòndrà bhù nì rú sè ko. Tàko ko, bhù nda Giká ni lírìrà adrézó òpì nya dhi 'i.

³⁵ Mì kòsì kpà mòndrà bvò nì rú sè ko. Tàko ko, bvò nda àrà Giká dré adrézó áyi pá bha driá dhi 'i. Mì kòsì kpà mòndrà Yèrúsalémà nì rú sè ko. Tàko ko, bhàandre nda bhàandre Opí kàdrì àdhya 'i.

³⁶ Mì kòsì kpà mòndrà ámi dri nì rú sè ko. Tàko ko, mí kitswá ndìndì ámi dribhí àlo dhi nì ladzá atsálé kini yà, kó ngalè kemve yà dhi bwà ko.

³⁷ Mì kàdré dì tà ka'í 'òle dhi, mì kòtà ngbà 'í <Ayíya> kòdhya. Mì kàdré tà ka'í 'òle ko dhi, mì kòtà ngbà 'í <Kóko> kòdhya. Tà àzya kitswálé bhàle kúlí nda i dri dhi, adré ína angalé Dhya kònzi vélésè.»

Tà kònzi logoma tà kònzi 'òle dhi tí dhi

(A kònò kpà Lúkà 6:29-30)

³⁸ «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: <Mì kì ru kisú mǎ be. Sí kì kpà ru kisú sí be.>*

§ 5:33 5:33 A kònò Lèvítíkè 19:12; Ngá nàma 30:3; Dùtèrònómè 23:22-24. * 5:38 5:38 A kònò Pfòma 21:24; Lèvítíkè 24:20; Dùtèrònómè 19:21.

³⁹ Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Dhya àlo kò'o tà kònzi àmi rú dhi, mì kògò ligílé akódhi rú ko. Be ró dhi, dhya àlo kòsa ámi kóbhólé driágó lésè dhi dhi, mí kògò mína àzya ni ni alá akódhi dré kpà sàle.

⁴⁰ Dhya àlo kòlè ámi drìle tàbvó tàlepi kandrà ámi kítá agá lésè dhi ni dòzo dhi, mí kòtayí kpà akódhi ámi kítá kidhì àdhya ni do.

⁴¹ Dhya àlo kòru mì 'òle atsi to í be kílóméterè àlo dhi, mì kòlì túmání akódhi be kílóméterè rì.

⁴² Mí kàdré ngá fe dhya ángùdhi adrélépi ngá zi mí tí dhi dré. Dhya àlo kàdré ngá le zìle mí tí màri ró dhi, mí kògà ngá nda ni fèma drá dhi ko.»

Dhyá ki kàribhá ki lèma

(A kònò kpà Lúkà 6:27-28, 32-36)

⁴³ «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: <Lè mí kàdré ámi àzya ni le, adrézó ámi kàribhá ni ga.>†

⁴⁴ Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Lè mì kàdré àmi ki kàribhá ki le. Mì kàdré kpà tà zi Gíká tí mónnyá adrèbhá àmi ki mǐ pfo dhi i dré.

⁴⁵ Mì kàdré 'òá kònìni dhi, mì ni adré àmi ki Atá bhù na dhi ni ànzi i ró. Tàko ko, akódhi adrè kítú 'o kàle móndí kònzi i dri, ìndì móndí dóro i dri. Adré kpà kozya 'o dhìle móndí gyägya i dri, ìndì móndí gyägya ko dhi i dri.

⁴⁶ Mì kàdré ngbà 'í mónnyá adrèbhá àmi ki le dhi ki le kòdhya dhi, mì ni àdho làgí kisú ásà? Ndìndì mèdáyì lagíbhá ì adré 'òá kònìni.

† 5:43 5:43 A kònò Lèvitikè 19:18.

47 Mì kàdré ngbà 'í mòdo fe àmì kì adrúpi ì dré dhi, m̀i adré àdho tà dóro 'o móndí àruka kya kì lavú? Ndìndì pàgánò ì adré 'òá kònìni.

48 Adré ò di lèá dhi, m̀i kàdré móndí dóro kitswálé títi dhi ì ró, ngóro àmì kì Atá bhù na dhi dré adrélé dóro kitswálé títi dhi tíni.»

6

Ngá fema lemerèbhá ì dré dhi

1 Yésu gò tàá dhi: «M̀i kònò dóro, m̀i kàdréro ngbà 'í àmì kì tà gyägya kì 'o móndí ì m̀i, ì kàdréro àmì kì no dhi ko. Tàko ko, m̀i kàdré 'òá kònìni dhi, m̀i kitswá àmikya làgí kisé àmì kì Atá bhù na dhi vélésè ko.

2 M̀i kàdré ò di ngá fe lemerèbhá ì dré dhi, lè mí kòyo tà nda drìdrì ngóro túrúpfúbhá ì dré adrélé 'òle dhi tíni ko. Tàko ko, àyi nda ì adré gòká vo Yúdà ànzi kì lèsàmbò dzó ì 'ásè ìndì látì ì 'ásè, móndí ì kàdréro àyi kì tà bha kuru ngá ì dré adrélé fèle dhi kì tà sè. Má adré tà bàti ta àmì dré: Ì kisé àyikya làgí wáyi ì dré kitswálé kiséle dhi dre.

3 Dì, m̀i ró dhi, mí kàdré ngá fe lemerèbhá ì dré dhi, mí kòtayí àmì lídzí tà àmì dríágo dré adrélé 'òle dhi ò ní ko.

4 Be ró dhi, mí kàdré mína àmì ngá fe lùzu ró. Dì àmì Atá adrélépi tà adrélé 'òle lùzu ró dhi kì no dhi ò ní làgí múrúngú fe mí dré.»

Tà zìma Gìká tí dhi

(À kònò kpà Lúkà 11:2-4)

5 «M̀i kàdré tà zì Gìká tí dhi, m̀i kò'o túrúpfúbhá kya tíni ko. Tàko ko, àyi nda ì adré

tà le zìle Gĩká tí ì dré adrérà'a àyì kì totó kuru Ìsám̀bò dzó ì 'àsè ìndì láti andre ì 'àsè dhi 'á, m̀óndí ì kàdréro àyì kì no be dhi bvó. Má adré tà bàti ta àmì dré: Ƴ kìsú àyíkya làgí wáyì ì dré k̀itswálé k̀isulé dhi dre.

⁶ Dì, mì ró dhi, mì kàdré tà le zìle Gĩká tí dhi, mì k̀òfì kalóma dzóm̀vá na, dzóti asé mì vélé gò, adrézó tà zì ámì Atá tí lùzu ró. Dì ámì Atá adrélépì tà adrélé 'òle lùzu ró dhi kì no nda nì làgí m̀úrúngú fe mì dré.

⁷ Mì dré adrérà'a tà zì Gĩká tí dhi 'á dhi, mì kàdré tà àlo ta rà pàgánò kya t̀ínì ko. Angyá ko, àyì nda ì adré k̀isùá dhi, ì kàdré k̀ulí ta b̀ì dhi, Gĩká nì àyì kì yì.

⁸ Dì mì k̀ò'o tà àyíkya t̀ínì ko. Tàko ko, àmì kì Atá ǹì tà mì dré adrélé lèle zìle dhi ì dr̀ìdr̀ì, mì dré tà nda kì zirà'a tíá ko dhi 'á.

⁹ Dì ásà dhi, mì kàdré tà zì Gĩká tí k̀òǹnì:

<Ama kì Atá bhù na dhi,
lè m̀óndyá wáyì dhi ì k̀òǹnì dhi, mì Gĩká lólo 'ì dhi
be.

¹⁰ Ámì Òpì k̀àtsá m̀óndyá wáyì ì k̀òfalé wà.

Tà mì dré adrélé lèle 'òle dhi ì k̀ò'o ru k̀onwa bvò
dri,

ngóro dré adrélé 'òle bhù na dhi t̀ínì.

¹¹ Mì k̀àfè àma dré m̀ápà k̀itswálépi àma sè k̀ítú
ándrò k̀òǹndhi sè dhi wà.

¹² Mì k̀òtr̀ì àma kì tàkonz̀ì ì,

ngóro mà dré kpà adrélé m̀óndyá tàkonz̀ì 'obhá
àma rú dhi kya kì tri dhi t̀ínì.

¹³ Mì k̀òtayì àma tà dré tabh̀ìle, àma kì 'òzo dhèle
tàkonz̀ì na dhi ko.

Be ró dhi, mì kàpá àma Dhya kònzi drígàsè.»*

¹⁴ Mì kàdré mónyá tàkonzì 'obhá àmi rú dhi kì tàkonzì tri dhi, àmi kì Atá bhù na dhi ni kókpà àmi kì tàkonzì tri.

¹⁵ Dì, mì kàdré àmìkya móndí kì tàkonzì tri ko dhi, àmi kì Atá kitswá kpà àmi kì tàkonzì tri ko.»

Tàbirí mvòma adrézó tà zi Giká tí dhi

¹⁶ «Mì kàdré tàbirí mvo adrézó tà zi Giká tí dhi, mì kòtayí àmi kì mibhalé adrélé kizà ro túrúpfúbhá kya tíni dhi ko. Angyá ko, àyi nda ì adré àyi kì mibhalé ladzá atsálé kizà ro tadházóá móndí ì dré dhi, ì adré tàbirí mvo. Má adré tà bàti ta àmi dré: † kisú àyikya làgí wáyì ì dré kitswálé kisulé dhi dre.

¹⁷ Dì, mì ró dhi, mí dré adrérà'a tàbirí mvo dhi 'á dhi, mí kàdré àmi mibhalé dzi, adrézó kpà dò da mí dri,

¹⁸ dhya àlo kòniró ko tàle dhi, mí adré tàbirí mvo dhi. Ngbà 'í àmi Atá adrélépi tà adrélé 'òle lùzu ró dhi kì ni dhi ni nǎ nì. Dì àmi Atá adrélépi tà lùzu ró nda kì no nda ni làgí múrúngú fe mí dré.»

*Ngá làgí be kàdrì dhi kì lokoma bhù na dhi
(À kònò kpà Lúkà 12:33-34)*

¹⁹ «Lè mì kòndà ngá làgí be kàdrì dhi ì lokólé àmi dré kònwa bvò dri ko. Tàko ko, bvò kònìdhi àrà órò dré adrézó ngá si, kìndrì dré adrézó ngá mbe, ìndì kùgú ì dré adrézó file ngá kugù dhi 'i.

* **6:13 6:13** Wárágà àruka Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi ì léna dhi, à adré kpà kúlí kòni kì kisú kònwa: [Tàko ko, òpi, rinyí, mīlanzilanzī be dhi ì mína 'i kóná vèsè kólyá! Kònìni.]

20 Di, mì kàdré àmikya ngá làgí be kàdrì dhi kì nda lokólé àmi dré bhù na. Kònàle dhi, órò sǐ ngá ko na, kìndrì mbe ngá ko na, kùgù ì fì kpà ngá kugù ko na.

21 Tàko ko, àrà ángùdhi àmi kì ngá làgí be kàdrì dhi ì dré adrézó lána dhi na dhi, àmi kì togó ni adré kókpà kònàle.»

Dhyá kì mì tálà rúbhá àdhya 'i

(A kònò kpà Lúkà 11:34-36)

22 «Dhyá kì mì tálà adrélépi ngádra fe rúbhá dré dhi 'i. Àmi mì kàdré dóro dhi, ámi rúbhá wǎyi dhi ni adré ngádra 'á.

23 Di, ámi mì kàdré drà ro dhi, ámi rúbhá wǎyi dhi ni ína adré tínímvá na. Di ngádra adrélépi mí léna dhi kàdré ína tínímvá ro dhi, tínímvá nda ni adré kàdrì lavúlé!»

Giká yà, kó ngalè làfa yà dhi

(A kònò kpà Lúkà 16:13)

24 «Dhya àlo kitswá mírì rì dhi kì tà 'o lókyá àlo sè bwà ko. Tàko ko, kàdré 'òá kònìni dhi, a ni àlo ni ni ga, adrézó àzya ni ni le. Kó ngalè, a ni tro àlo ni rú, adrézó àzya ni ni ayízè. Di mì kitswá adrélé Giká ni tà 'o, adrézó kpà làfa ni tà 'o àyi kì màràbà tíni lókyá àlo sè bwà ko.»

Dhyá kì togó bhàma lanzìle ko dhi

(A kònò kpà Lúkà 12:22-31)

25 «Di ásà dhi, má adré tàá àmi dré dhi: Mì kòbhà àmi kì togó adrélé lanzìle àmi kì lídrì ni tà sè ko, ngalè mì ni dra àdho ngá nya ya, kó ngalè mì ni dra àdho ngá mvu ya dhi. Mì kòbhà kpà àmi kì togó adrélé lanzìle àmi kì rúbhá ni tà

sè ko, ngalè m̀̀ ni dra àdho asó àmi rú ya dhi. Àmi ki lídrì lavú tsì mányàngá ko? Àmi ki rúbhá lavú tsì kítá ko?

²⁶ M̀̀ nò rè àrí i ká. Ƴ kidhí ngá ko na, ì akónà ngá ko na, ì lokó kpà ngá kòbhó na ko na. Di, àmi ki Atá bhù na dhi adré ína ngá fe àyi dré tèle. Di àmi ki tà lavú tsì àrí kya ko?

²⁷ Àmi kòfalé dhi, àdhi ni kitswá áyi lídrì ni lókyá ni drì tìmbà tsà, dré adrélé áyi togó bha lanzìle dhi sè bwà dhi nì?

²⁸ M̀̀ adré kpà àmi ki togó bha lanzìle kítá ni tà sè àdho tà sè? M̀̀ nò rè ngalè pfò mbì na dhi ì adré topfòle ngíni ya dhi ká. Ƴ 'o àzí ko na. Ƴ ledé kpà kítá ko na.

²⁹ Di, má adré mána tàá àmi dré dhi: Nd̀̀nd̀̀ ópí Sòlòmónò rúku ni íbe títi dhi asó tá kítá aveave pfò nda ki àlo àdhya t́ni dhi ko.

³⁰ G̀̀ká kàdré kó mbì adrélépi ándrò kònwa gò k̀̀dru dra bhèzoá àtsí na dhi ki tosó kònini be dhi, a ni di vélé àmi ki tosó dóro àyi ki lavú ngíni? Àmi àmikya móndí tà ka'íka'í íbe tsà dhi 'i!

³¹ M̀̀ kòbhà di àmi ki togó adrélé lanzìle, adrézó tàá dhi <Mà ni dra àdho ngá nya?> ya, <Mà ni dra àdho ngá mvu?> ya, kó ngalè <Mà ni dra àdho asó?> ya dhi ko.

³² Tàko ko, pàgánò ì adré àyikya ngá títi nda ki nda kòdhya landè àko ró. Àmi ki Atá bhù na dhi nì kpà tàle dhi, àmi lovó íbe ngá nda ki kisúzó dhi be.

³³ Di m̀̀ kàdré rè zya G̀̀ká ni Opì nda akódhi ni tà gyàgya íbe 'íká, gò akódhi kòtìmbàró kpà ngá nda ì títi àmi dré ndò.

34 Di ásà dhi, m̀ kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile tà adrébhá alile k̀idru dhi ki tà sè dhi ko. Angyá ko, tà k̀idru àdhya ki kitswá kítú k̀idru nda sè. Kítú àlo àlo títi dhi ki kizà kitswá kítú nda sè.»

7

*Móndí ki tàbvó tàma ko dhi
(A kònò kpà Lúkà 6:37-38, 41-42)*

1 Yésu gò tàá dhi: «M̀ kàdré móndí ki tàbvó ta ko, Gíká kòtàró kpà àmi ki tàbvó ko dhi bvó.

2 Tàko ko, Gíká ni àmi ki tàbvó ta ngóro m̀ dré adrélé móndí ki tàbvó ta dhi tíni. A ni kpà àmi ki tà tabhì ngóro m̀ dré adrélé móndí ki tà tabhì dhi tíni.

3 M̀í adré m̀ina kayísá kórònyá mvá ámi adrúpi m̀ina dhi ni no gò, adrézó fa gú m̀í m̀ina dhi ni atógyà ko àdho tà sè?

4 M̀í adré ámi 'o ngíni tàá ámi adrúpi dré dhi <M̀í 'o má kàpèró kayísá kórònyá mvá m̀í m̀ilésè> dhi, tákò fa gú dré adrérà'a ámi tàndi m̀ina dhi 'á dhi?

5 M̀í túrúpfú líyí 'i! M̀í kàpè r̀è zyà fa gú nda m̀í m̀ilésè 'íká, gò m̀í kògòró ngá no dra kitswázó kayísá kórònyá mvá nda ni apè ámi adrúpi m̀ilésè ndò.»

Tà lólo fema móndyá dra tà nda ki gabhá dhi i dré ko dhi

6 «M̀í kòfè tà lólo kòkí i dré ko, i kògòró àyi ki alá àmi ki titsí ko sè. M̀í kòbhe àmi ki màyìkà aveave dhi i tìgá i kandrá ko, i kàtóro àyi pálé ko sè.»

*Tà zìma, ngá ndàma ìndì dzóti gàma
(A kònò kpà Lùkà 11:9-13)*

⁷ «Mì kàdré tà zi Gìká tí gò, kò'oró tà nda àmi dré. Mì kàdré ngá nda gò, mì kòkisúró. Mì kàdré dzóti ga gò, à kònzìró àmi dré.

⁸ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà zi Gìká tí dhi adré kisúá. Dhya adrélépi ngá nda dhi adré kisúá. Dhya adrélépi dzóti ga dhi dré dhi, à adré kpà nziá.

⁹ Àmi ànzi kì atá ro nì i, àmi kì mvá kàdré mápà zi àmi tí dhi, mì nì tsì kírà fe drá kòdhya?

¹⁰ Àmi kì mvá kàdré kosyá zi àmi tí dhi, mì nì tsì nì fe drá kòdhya?

¹¹ Dì àmi móndí kònzì ró nì i, mì kònzì adrélé ngá dóro fe àmi kì ànzimvá i dré dhi be dhi, àmi kì Atá bhù na dhi nì ngá dóro fe dhya adrèbhá zìá í tí dhi i dré tà tàndì ró!»

Tà dóro 'òma móndí i dré dhi

¹² «Dì tà títi i sè dhi, mì kàdré tà 'o móndí i dré ngóro mì dré adrélé lèlè i kò'o àmi dré dhi tíni. Tàko ko, mì kàdré 'òá kònzìni dhi, mì adré tà títi Mósè nì tátrítrí kúlí ìndì pròfétà i dré adrélé tàlè à kò'o dhi kì 'o kòdhya.»

*Fìma dzóti wàlepi ko dhi 'ásè dhi
(A kònò kpà Lùkà 13:24)*

¹³ «Mì kòlavú dzóti wàlepi ko dhi 'ásè file Gìká nì Opè na. Tàko ko, dzóti adrézó file 'ásà ìndì látì adrézó lavúlé 'ásà lile dràdrà kisú dhi wawà. Móndí zyandre dhi i adré file dzóti wawà nda 'ásè dhi àyi.

14 Di, dzóti adrézó file 'ásà ìndì láti adrézó lavulé 'ásà lile lídrì kisú dhi wa ína ko. Ngbà 'í mǒndí àlo àlo dhi ì adré dzóti nda ni kisú àyi.»

*Fa ì lò'wa ni íbe dhi
(A kònò kpà Lúkà 6:43-44)*

15 «Mì kàdré àmi ki likí pròfétà kinzò ro dhi ki tà sè. Angyá ko, àyi nda ì adré àyi ki ladzá alìle àmi vélé ngóro kábilígyà ì tìni. Tákò àyi léna dhi, àyi kàlagí àtrá 'i.

16 Mì ni kitswá àyi ki ni lò'wa ì dré adrélé 'àle dhi ì sè. A adré tsì vínò lò'wa ki kùtsí sílé 'í? A adré kó figì lò'wa ki áyìdhá sílé 'í? Tàdzí ko.

17 Fa dóro títi dhi ì adré lò'wa dóro 'a kòdhya. Di, fa kònzi ì adré àyikya lò'wa kònzi 'a kòdhya.

18 Fa dóro kitswá lò'wa kònzi 'a bwà ko. Fa kònzi kitswá kpà lò'wa dóro 'a bwà ko.

19 Fa títi adrébhá lò'wa dóro 'a ko dhi ì, à adré togá lebhélé àtsí na.

20 Di ngóro mì dré adrélé fa ki ni lò'wa ì dré adrélé 'àle dhi ì sè dhi tìni dhi, mì ni kókpà pròfétà kinzò ro dhi ki ni, tà ì dré adrélé 'òle dhi ì sè.

*Tà tàma ìndì tà 'òma
(A kònò kpà Lúkà 13:25-27)*

21 Mǒndyá títi adrébhá áma zi <Mírì, Mírì!> dhi ì kitswá file Opì bhù àdhya na ko. Ngbà 'í àyi adrébhá tà áma Atá bhù na dhi dré adrélé lèle à kò'o dhi ki 'o dhi ki fì lána àyi.

22 Kítú tàbvó tàzo dhi tú dhi, mǒndí bí dhi ki tàá má dré dhi: <Mírì, Mírì, mà longó tá tsì ámi kúlí pròfétà kya tìni ámi rú sè ko? Mà dro tá tsì

tirí kònzi i ámi rú sè ko? Mà 'o tá tsì tà líndrígá ró bǐ dhi i ámi rú sè ko?»

²³ Dì, má nǐ go tàá àyi dré dhi: «Má nǐ àmi tàdzí ko! Ami tà kònzi 'obhá nǐ i, mǐ nga má mǐlèsè!»

Dzó sǐma kǐrà dri dhi
(A kònò kpà Lúkà 6:47-49)

²⁴ «Dì dhya ángùdhi adrélépi áma kúlí kòdhi ki yi gò adrézó ka'íá 'òle dhi, sù ngóro agó tògya ró áyi dzó sǐlepi kǐrà dri dhi tǐni.

²⁵ Kozya dré dhizo, yǐ dré tǐzo gò, lyǎ dré dzó nda nǐ vǐzo dhi, dzó nda dré arízó ko, pá nǐ nǐ bhàle kǐrà dri dhi sè.

²⁶ Dì, dhya ángùdhi adrélépi áma kúlí kòdhi ki yi gò adrézó ka'íá 'òle ko dhi, sù ngóro agó azaaza áyi dzó sǐlepi sǐnyí dri dhi tǐni.

²⁷ Dì kozya dré dhizo, yǐ dré tǐzo gò, lyǎ dré dzó nda nǐ vǐzo dhi, dzó nda dré arízó akílé nyǐnyi.»

²⁸ Yésu kòtà tà nda i akílé dre dhi, mónnyá zyandre ì dré adrézó vélé sǐbhálé be ngbo tà dré tadhálé nda ki tà sè.

²⁹ Tàko ko, akódhi nǐ kúlí i tá lanzǐlanzǐ ro. Adré tá ína àyi ki tadhá ngóro àyi ki tátǐtrǐ kúlí tadhábhá kya tǐni ko.

8

Yésu tidrí agó àlo kàrí dré rùle dhi
(A kònò kpà Márokò 1:40-45; Lúkà 5:12-16)

¹ Yésu kàsí kóngó nda drǐlèsè dre dhi, mónní zyandre lavúlé dhi ì dré ngàzo adrélé akódhi nǐ lebè.

² Dì agó àlo kàrí dré rùle dhi dré alizo adhéle áyi kórokó tǐ Yésu kandrá, tàzoá drá dhi: «Mírǐ,

mi rĩnyĩ ıbe kitswázó áma temvé tidrılı́, mí kòlè dhi.»

³ Di Yésu dré áyi drígá kidzìzo akódhi ni tabè gò, tazoá drá dhi: «Má lè 'ı. Mı kàdré kemve kpírıkpírı wà!» Gbă kòdhwa, agó nda dré adrızó kàrí drà nda lésè.

⁴ Gò Yésu dré tazoá drá dhi: «Mı kònò dóro, mí kòlongóro tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí lì mína ámi tadhá kòwánà dré nòlè, ìndı mí fè ngá Gıká dré ngóro Mósè ni tatrıtrı kúlı dré adréle tàle dhi tını, tadházóá mónđı ı dré dhi, mí adrı dre káyà dhi.»

*Sòdá kı kàdrı àlo dhi ka'ı Yésu bàti
(A kònò kpà Lúkà 7:1-10; Yòwánı 4:43-54)*

⁵ Yésu kògò tsàle Kàpàrànwúmà na dre dhi, Rómà kı sòdá kı kàdrı àlo dhi dré áyi kisızó ànyı akódhi làga, akódhi ni ti lizı

⁶ tazoá dhi: «Mırı, áma mărábà adré ayılé drà be bhà na. Akódhi ni pá àbvò ro, ìndı rúbhá ni adré aswálé tò.»

⁷ Yésu tà drá dhi: «Má ni lì akódhi ni tidrı.»

⁸ Di, sòdá kı kàdrı nda logó drá dhi: «Mırı, má kitswá mána ámi lindrı sè ko. Má kitswá ndındı mí dré fızo áma dzó na dhi ko. Di, mí kòtà ndırı kúlı àlo gò, áma mărábà nda kàdrıró.

⁹ Tàko ko, áma tàndı, ma áma kàdrı kı rĩnyı zàle. Ma kpà sòdá ıbe má zàle. Má kàdré tàá àyi kı àlo dré dhi <Mı lì!> dhi, adré lıle. Má kàdré tàá àzya ni dré dhi <Mı alı!> dhi, adré alıle. Má kàdré kó tàá áma mărábà dré dhi <Mı 'o tà kòdhi!> dhi, adré 'óá.»

¹⁰ Di Yésu kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni lindrı dré gazo. Dré áyi alázó tàá mónđyá adrébhá áyi

lebè dhi i dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Má kisú rè dhya àlo adrélépi tà ka'ika'i ìbe kònini dhi Ìsèrèlè ànzi i kòfalé ko.

¹¹ Má adré tàá àmi dré dhi: Mòndí zyandre dhi ki angá kítú dré apfòrà lésè ìndì kítú dré ndìrà lésè, lírìlé mísá làgàsè túmání Abàramà ìbe, Ìsákà be, ìndì Yàkóbhò be Opì bhù àdhya na.

¹² Dì, kàdré mónnyá kitswábhá tá file Opì nda na dhi ki tà sè dhi, à ni àyi ki bhe kivì na, àrà tìnìmvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi.»

¹³ Gò Yésu dré tàzoá sòdá ki kàdrì nda dré dhi: «Mí nzi mí bhàna. Tà nda kò'o ru mí dré ngóro mí dré adrélé ka'ile dhi tìni!» Dì akódhi ni màràbà nda dré adrízó gbă lókyá nda sè.

*Yésu tídrí dràbhá bǐ dhi i
(A kònò kpà Márokò 1:29-34; Lúkà 4:38-41)*

¹⁴ Amvolásà dhi, Yésu dré lizo Péteró ni dzó na gò, akódhi ni àdrá ni kisú lánká na, rúbhá ni dré tá adrélé àtsi ró dhi sè.

¹⁵ Dì Yésu dré tòkó nda ni drígá tabèzo gò, rúbhá àtsí nda dré pfòzo rúásà. Gò tòkó nda dré ngàzo kídhólé ngá fe Yésu dré nyàle.

¹⁶ Ìndró kàndrì dre dhi, à dré móndí bǐ tírì kònzi ìbe àyi léna dhi ki adzízó Yésu vélé. Dì akódhi dré tírì kònzi nda ki dròzo topfòle àyi lésè kúlí sè. Dré kpà móndí drà ìbe dhi ki tídrízó títi.

¹⁷ Dì tà longólé pròfétà Èsáyà tí dhi dré ru 'òzo kònini. Longó tá dhi:

«Akódhi ni tàndi do àma ki tà yàyà dhi i, àma ki drà ki dòzo kpà í rú.»*

* 8:17 8:17 A kònò Èsáyà 53:4.

*Móndyá adrèbhá Yésu ni le lebèle dhi ì
(A kònò kpà Lúka 9:57-62)*

18 Yésu kònò móndí zyandre ru kimóbhá í làgàsè kúrú dhi ì dre dhi, dré tazoá àyi lebèbhá ì dré dhi, ì kòzya tãpãriandre ni ta'á na.

19 Gò tãtrítrí kulí tadhábhá ki àlo dré àyi kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Tadhálépi, má ni ámi lebè àrà títi ángùdhi mí dré adrézó lile dhi ì 'ásè.»

20 Yésu logó drá dhi: «Kìlìwá ì àyi ki bhú íbe. Arí ì kpà àyi ki bhà íbe. Di, Móndí ni Mv́á ina àrà ì dré kitswázó àyi drí la lovózó dhi àko.»

21 Go Yésu ni lebèlepi àzya dhi dré tazoá drá dhi: «Mírì, mí kòtayí rè zyà ma lile áma atá ni si 'íká.»

22 Di, Yésu logó drá dhi: «Mí lebè ma! Mí tayí móndí dràbhá dre dhi ì àyi ki àbvò ki si.»

*Yésu kíkí kàgùmá
(A kònò kpà Márokò 4:35-41; Lúka 8:22-25)*

23 Yésu ì dré tombàzo bwátù na lebèbhá ni íbe gò, ì dré kidhózó adrélé zyàle tãpãriandre ni ta'á na.

24 Gbã kòdhwa, kàgùmá dré ngàzo adrélé vîle tãpãriandre nda mi gò, yí adrélépi longalé dhi dré adrézó lodàle bwátù na. Di, Yésu adré tá ina ayí ko.

25 Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi làgá, akódhi ni toró tazoá dhi: «Mírì, mí tidrí àma wà! Mà adré dràle!»

26 Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi tà ka'íkà'ì íbe tsà ni ì, mì adré ngá ro àdho tà sè?» Di dré ngàzo

ligílè lyãandre nda i dri täpãriandre nda be gò, ngá dré gòzo bhùle ndi.

²⁷ Di àyi ki líndrí dré gàzo bhwãbhwa gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá ína móndí kára be ngíni dhi 'i, ndìndì lyãandre i täpãriandre be dhi ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'í 'òle ni?»†

*Yésu tídrí àgo rì tírí kònzì íbe àyi léna dhi i
(A kònò kpà Márokò 5:1-20; Lúkà 8:26-39)*

²⁸ Yésu kòzya täpãriandre ni ta'á na tsàle bvò Gádàrà kya na dre dhi, àgo rì tírí kònzì íbe àyi léna dhi ì dré apfòzo mógó lésè alìle ru kisú akódhi be. Ayi nda ì dré tá adrélé móndí tòmbatòmba i ró tò dhi sè dhi, dhya àlo kitswá tá lavúlé àrà nda 'ásè bwà ko.

²⁹ Gò ì dré ngàzo loyóá kúlí 'u'ù sè dhi: «Gìká ni Mvágó, àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'i? Mí alì tsì kònwa àma ki 'o kònzì lókyá bhàle dhi kandrà?»

³⁰ Ayi làgana vwàvwà ro tsà dhi, tìgá ki pãrí andre adrè tá ngá nya.

³¹ Di tírí kònzì nda ì dré Yésu ni ti lizizó tàzoá dhi: «Mí kàdré 'òle àma ki dro dhi, mí kòmù àma lile tíflé tìgá kòna i léna.»

³² Yésu tà àyi dré dhi: «Mì lè!» Di ì dré topfòzo àgo rì nda i lésè, lile tíflé tìgá nda i léna. Gbã kòdhwa, tìgá nda ì dré ndìzo títi kòngó nda ni gòlòko 'ásè, ledhélé täpãriandre na todràle.

³³ Gò tìgá nda ki líkíbhá ì dré ngàzo ràle tà títi lavúbhá nda ki rúbí longó bhàandre na. ÿ longó

† 8:27 8:27 A kònò Longó i 65:8; 89:10; 107:23-32.

tá kpà tà atsálépi àgo rì tá tirí kònzi íbe àyi léna nda ì rú dhi.

³⁴ Gò mónyá títi dhi ì dré apfòzo bhàandre nda lésè alìle ru kisú Yésu be. Dì, ì kònò akódhi dre dhi, ì dré akódhi ni ti lizízó, kóngaró àyi kí bvò 'ásè be dhi bvò.

9

Yésu tídrí agó àlo pá be àbvò ro dhi

(A kònò kpà Márokò 2:1-12; Lúkà 5:17-26)

¹ Amvolásà dhi, Yésu dré mbàzo bwátù na gòle zyàle tǎpǎriandre ni ta'á na, tsàle àyi tǎndì ni bhàandre na.*

² Kònàle dhi, móndí àruka ì dré agó àlo pá be àbvò ro dhi ni adózó kíndri dri alìzo ába akódhi véle. Yésu kònò àyi kí tà ka'ika'i dre dhi, dré tazoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma mvá, mí tsi togó! A trǐ ámi tǎkonzì ì dre!»

³ Dì, tǎtrǐtrǐ kúlí tadhábhá àruka ì dré dhèzo adréle kisùá àyi léna dhi: «Dhya kòndi adré ína Gíká ni dha kúlí kòdhi sè!»

⁴ Yésu dré tà ì dré tá adréle kisùle nda ni nǐzo kyá gò, tazoá dhi: «Mì adré àmikya tà kònzi kisù àmi léna àdho tà sè?»

⁵ Tà kitswálé tàle mbèlè agó pá be àbvò ro kònìdhi dré dhi, ángùdhi 'i: <A trǐ ámi tǎkonzì ì dre> dhi, kó ngalè, <Mí nga, mí kídhó atsí to> dhi?

⁶ Má adré làá mì kònì dhi, Móndí ni Mvǎ rǐnyí íbe adrézó tǎkonzì tri bvò dri.» Dì dré tazoá agó

* **9:1 9:1** Bhàandre Yésu dré bhà mòzo lána dhi tá Kàpàrànwúmà 'i. A kònò Mátáyò 4:13; Márokò 2:1.

pá be àbvò ro nda dré dhi: «Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí nzi mí bhàna!»

⁷ Dì agó nda dré ngàzo nzìle í bhàna.

⁸ Móndyá zyandre ì kònò tà nda dre dhi, àyi kí togó dré gàzo tirì dré. Gò ì dré ngàzo adrélé Gĩká nì rú bha kùle, dré rĩnyí múrúngú afèle mómódí ì dré kònìni dhi sè.

Yésu azí Mátáyò

(A kònò kpà Márokò 2:13-17; Lúkà 5:27-32)

⁹ Yésu kàpfò kònalésè gò adrélé lile dre dhi, dré agó àlo rú be Mátáyò dhi nì no adrérà'a lírìlé mèdáyì lagírà na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí lebè ma!» Dì Mátáyò nda dré ngàzo adrélé Yésu nì lebè.

¹⁰ Bvóá dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá nì íbe Mátáyò nì dzó na gò, ì dré lírízó mísá làgásè adrélé ngá nya. Dì mèdáyì lagíbhá bí dhi ì, ìndì mómódí bí adrélé nòle tàkònzìbhá ro dhi íbe dhi ì alì tá kpà lírìlé mísá làgásè tùmáńí àyi íbe.

¹¹ Dì Fàrìsáyò ì kònò tà nda dre dhi, ì dré ngàzo lízìá Yésu nì lebèbhá ì tí dhi: «Àmi kí tadhálepí adré ngá nya tùmáńí mèdáyì lagíbhá íbe ìndì tàkònzìbhá íbe àdho tà sè?»

¹² Yésu kòyi tà lízìlé nda dre dhi, dré tàzoá dhi: «Móndyá rúbhá be dóro dhi ì ndà gà kódzó ko na. Be ró dhi, mómódí drà ro dhi ì adré àyíkya ndáá àyi.

¹³ Dì, mì kòlì àmíkya tà tísiìle Gĩká nì Kúlí na kònìdhi nì àndu nda nìle: «Má adré mómódí adrèbhá àyi kí àzya kí kízá bha dhi kí nda kòdhya. Má adré mána mòbòmà adrélé fèle

má dré dhi ki nda kòdhya ko.»† Tàko ko, má alì mónnyá adrébhá àyi ki no gyägya dhi ki azí kòdhya ko. Be ró dhi, má alì mána tàkonzìbhá ki azí kòdhya.»

*A lizí Yésu tàbirí mvòma ni tà dri
(A kònò kpà Márokò 2:18-22; Lúka 5:33-39)*

14 Amvolásà dhi, Yòwánì Bátisimò fèlepi ni lebèbhá ì dré alìzo Yésu vélé lizíá tíá dhi: «Àma Fàrisáyò íbe dhi ì, mà adré kó tàbirí mvo rá, adrézó tà zi Gíká tí dhi, ámi lebèbhá ì adré di àyikya tàbirí mvo ko àdho tà sè?»

15 Yésu logó àyi dré dhi: «Mónnyá azilé gwányá làmó àdhya lé dhi ki kitswá tsì adrélé kizà ro, ì dré adrérà'a tùmání tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzí ko! Di, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tingá àyi kòfalèsè gò, ì dré kidhózó adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.

16 Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasílepi dhi íbe dhi, dhi kítá tídhí ro dhi kítá àku nda dri ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, kítá tídhí nda ni kítá àku nda ni asé gò, kítá àku nda dré gozo vélé lasílé lile drìdrì.

17 Kòdhi íbe dhi, dhya àlo dà vínò tídhí ro dhi kíní dhìle adrézó vínò líkí, akùbhá dre dhi ì léna ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, vínò tídhí nda ni abhò kíní àku nda ki lasí gò, vínò dré kutúzó gò, kíní nda ì dré abízó tíí. Àsà dhi, à adré vínò tídhí ro dhi ni da kíní tídhí ro dhi ì léna, adrézó ngá rì nda ki líkí dóro.»

† 9:13 9:13 A kònò Oséyà 6:6.

Yésu tidrí tòkó àlo dhi, ìndì tingá mvátòkó àlo dhi dràdrà lésè

(A kònò kpà Márokò 5:21-43; Lúkà 8:40-56)

¹⁸ Yésu dré tá adrérà'a tà nda ki ta dhi 'á dhi, Yúdà ànzì ki kàdrì ki àlo dré alìzo adhéle áyi kórókó tiñ akódhi kandrà, tàzoá drá dhi: «Áma zapi drà nyànomvá kòndì. Dì, mí alì ámi dríagá bha akódhi dri wà, kàdríró be dhi bvó!»

¹⁹ Dì Yésu ì dré ngàzo lebèbhá ni íbe adrélé lile agó nda vésè.

²⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, tòkó àlo kàrí dré adrézó ràle rúásà kóná be mudrí-drì-rì dhi dré áyi kisízó anyi Yésu àmvolésè gò, akódhi ni kítá ti tabè.

²¹ Angyá ko, adré tá ína kisúá dhi: «Má kòtabè ngbà 'í akódhi ni kítá ti kòdhya dhi, má ni adrí.»

²² Dì Yésu dré áyi alázó tòkó nda ni no gò, tàzoá dhi: «Áma zapi, mí tsi togó! Ámi tà ka'ika'í tidrí mi dre.» Dì akódhi nda dré adrízó gbã lókyá nda sè.

²³ Dì Yésu kòlì tsàle Yúdà ànzì ki kàdrì nda bhàna dre dhi, dré làrí tswabhá ki nòzo tùmání mómí zyandre adrèbhá tongolé dhi íbe.

²⁴ Dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì nga kònwásè. Tàko ko, mvátòkó kòdhi drà ko. Adré ína ayí ko.» Gò ì dré dhèzo adrélé akódhi ni gu.

²⁵ A kòdro mómnyá zyandre nda ì topfòle kivi na dre dhi, Yésu dré fizo dzó nda na, mvátòkó nda ni dríagá ru gò, akódhi dré ngàzo kuru.

²⁶ Gò tà nda ni rúbí dré la'úzó bvò nda 'àsè tíí.

Yésu tidrí àgo rì mì kùdúkùdu ró dhi ì

27 Yésu kàpfò dzó nda lésè adrélé lile dre dhi, àgo rĩ mĩ kùdúkùdu ró dhi ì dré ngàzo adrélé akódhi nì lebè loyóába dhi: «Dàwídì nì Mv́á, mí bhà àma kì kizà wà!»

28 Yésu kòtsa bhàna file dzó na dre dhi, àyi nda ì dré àyi kì kisízó ànyi akódhi làga. Di akódhi dré àyi kì lizízó tàzoá dhi: «Mì adré ka'íá dhi, má nì kitswá àmi kì tidrí bwà?» Ɔ logó drá dhi: «Àyíya, Mírĩ.»

29 Gò Yésu dré àyi kì mĩ tabèzo, tàzoá dhi: «Tà nda kò'o ru àmi dré ngóro mĩ dré adrélé ka'ile dhi tĩni!»

30 Di àyi kì mĩ dré ru nzìzo adrélé ngá no. Gò Yésu dré àyi kì bí sèzo tàzoá dhi: «Mì kònò dóro, mĩ kòlongóro tà kòdhi dhya àlo dré ko.»

31 Di, ì kòpfò dzó nda 'àsè dre dhi, ì dré àyikya lizo Yésu nì rúbí longóbe la'ulé bvò nda 'àsè títi.

Yésu tidrí ábhábhá àlo tirí kònzi íbe dhi

32 Ɔ dré tá adrerà'a apfòle dzó nda lésè dhi 'á dhi, à dré agó àlo tirí kònzi íbe í léna, adrélépi kpà ábhábhá ro dhi nì adzízó Yésu véle.

33 Di Yésu dré tirí kònzi nda nì dròzo pfòle ábhábhá nda lésè dhi, dré kidhózó adrélé kúlí ta. Mòndyá zyandre kònàle dhi kì líndrí dré gàzo bhwábhwà gò, ì dré adrézó tàá dhi: «À nò rè tàdzí tà 'òle làsú be kònini dhi Ɔsèrèlè 'a ko!»

34 Di, Fàrisáyò ì adré tá àyikya tàá dhi: «Dhya kòdhi adré tirí kònzi kì dro topfòle mómí ì lésè, tirí kònzi kì kàdrì nì rinyí sè.»

Lànyá líyí nì ti lizima, kòmùró àzibhá ì lile àyi lànyá lokó dhi

³⁵ Gò Yésu dré ngàzo adrélé tatsilé bhàandre tíí i 'àsè ìndì bhà tíí i 'àsè, tà tadhábe Yúdà ànzì kì lísámò dzó i 'àsè, Rúbí Tani Gìká ni Òpì àdhya ni longóbe, ìndì móndí kì tidríbe àyi kì drà tíí i lésè.

³⁶ Di dré tá adrérà'a móndí zyandre dhi kì no dhi 'á dhi, adré tá kizà do àyi togó na àyi kì tà sè. Tàko ko, ì adré tá landèle tò, ìndì tà adré tá àyi kì lavú. Àyi tá ngóro kábilígyà adrèbhá àyi kì líkílépi àko dhi i tíni.

³⁷ Di dré tàzoá àyi lebèbhá i dré dhi: «Lànyá ka amvú na lavúlé dre. Di, àzibhá adrèbhá lànyá nda ni lokó dhi kì àbvò yókódhó.

³⁸ Mì kàdré di lànyá nda ni líyí ni ti lizí, kòmùró àzibhá i lile àyi lànyá lokó be dhi bvó.»

10

Yésu tibhù àpóstolò mudrí-drì-rì dhi i lile àzì na

(A kònò kpà Márokò 3:13-19; 6:7-13; Lúkà 6:12-16; 9:1-6)

¹ Amvolásà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi kì azizó gò, rìnyí fèzo àyi dré kitswázó tíí kònzi kì dro móndí i lésè, ìndì kitswázó móndí kì tidrí àyi kì drà tíí i lésè.

² Apóstolò mudrí-drì-rì nda kì rú i tá: Sìmónà (adrélé kpà rú zìle Pétèro dhi), adrúpi ni Andréyà, Yàkóbhò Zèbédáyò ni mvá, adrúpi ni Yòwánì,

³ Fílípò, Bàràtòlòmáyò, Tòmá, Mátáyò (mèdáyì laglèpi dhi), Yàkóbhò Alàfáyò ni mvá, Tàdáyò,

4 Sìmónà (adrélépi àtsi ró áyi sùrú ni tà sè dhi), ìndì Yùdàsì Ìsikàrìyótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i drígá dhi).

5 Di Yésu dré dhya mudrí-drì-rì nda ki tibhùzo, tà lazizó àyi dri kònini: «Mì lè móndyá sùrú twá ro dhi i véna ko. Mì fì kpà bhàandre àlo Sàmàríyà kya na ko.

6 Be ró dhi, mì lè àmikya Ìsèrélè ànzi avìbhá kábilígyà i tìni dhi i véna.

7 Mì dré adrérà'a lile dhi 'á dhi, mì kàdré longóá mómódí i dré dhi: <Opì bhù àdhya atsá ànyi dre!>

8 Mì kàdré dràbhá ki tidrí, adrézó mómódí dràbhá dre dhi ki tingá dràdrà lésè, adrézó mómódí kàrí dré rùle dhi ki tidrí, adrézó tirí kònzì ki dro topfòle mómódí i lésè. Mì kàdré tà 'o mómódí i dré àngyá, ngóro mì dré kisúlé àngyá dhi tìni.

9 Mì do órò 'i yà, àrezá 'i yà, kó ngalè làfa lò'wa mvá 'i yà dhi àmi rú ko.

10 Mì kòdo kòmvo atsí sè dhi 'i yà, kítá agá lésè dhi ni àzya 'i yà, kámókà àzya 'i yà, kó ngalè kùtù fa 'i yà dhi ko. Tàko ko, adrè leá dhi, dhya àzì 'òlepi dhi kònya áyi landè.

11 Bhàandre ángùdhi yà, ngalè bhà tsà ángùdhi yà mì dré dra fizo lána dhi na dhi, mì kòndà rè zyà mómódí kítswalépi àmi ki ka'ì dòle dóro dhi 'íká gò, mì kàdréró ayilé akódhi nda bhàna tsàle kítú mì dré dra ngàzo àrà nda 'àsè dhi tú.

12 Mì kàdré file dzó àlo dhi na dhi, mì kòtà dhi: <Tà kìdrìkìdri kàdré dzó kònìdhi 'á.>

13 Mómódí dzó nda lé dhi i kàdré àmi ki ka'ì dòle dóro dhi, tà kìdrìkìdri àmikya nda kàdré àyi

dri. Di, ì kàdré àmi ki ka'ì dòle dóro ko dhi, mì kò'o tà kàdríkàdri àmikya nda agòle àmi véle.

¹⁴ Dzó ángùdhi yà, ngalè bhàandre ángùdhi yà dra àmi ki ka'izo dòle lána dóro ko yà, kó ngalè àmi ki kúlí yìzo ko yà dhi na dhi, mì kòpfò 'ásà, ìndì mì kòtowá tàpfulíndrí àmi pásè tadházóá dhi, mì tayí àyì ki tà tíí dre.

¹⁵ Má adré tà bàti ta àmi dré: Kítú Gìká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño mónnyá bhàandre nda lésè dhi i dri, mónnyá Sòdómà i lésè Gòmóra be dhi kya ki lavú.»

Kizà adrébhá alìle dhi i

(A kònò kpà Márokò 13:9-13; Lúkà 21:12-17)

¹⁶ «Mì yi rè ká! Má adré àmi ki mu ngóro kábiligyà i tíni trú kàlagí i kòfalé. Àsà dhi, lè mì kàdré tògya ró ngóro ñi i tíni, adrélé kpà tà àko àmi rú ngóro kòbhòlà i tíni.

¹⁷ Mì kàdré àmi ki líkí móndí ki tà sè. Tàko ko, ì ni àmi ki 'o topfòle tàbvó tǎrà i 'ásè, adrézó àmi ki bhwa àyì ki lèsámbo dzó i 'ásè.

¹⁸ Áma tà sè dhi, à ni àmi ki tidrì topfòzo àmi íbe gùvèrènerè i kandrásè ìndì ópí kàdrì i kandrásè, mì kòkitswáro áma tà mì dré nòle ìndì mì dré yìle dhi ki longó àyì dré, ìndì mónnyá sùrú twá ro dhi i dré.

¹⁹ Di, à kàdré àmi ki dri tàbvó tàle dhi, mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile tà mì dré dra tàle àmi rúsè yà, kó ngalè mì ni tà nda ni ta ngíni ya dhi dri dhi ko. Gìká ni tà mì dré kitswále tàle dhi ni fe àmi dré gbǎ lókyá nda sè.

²⁰ Angyá ko, m̀̀ ni adré tà nda ni ta àmi ko. Be ró dhi, àmi ki Atá ni Tírí ni adré tàá àmi tí dhi ǹ̀.

²¹ M̀́ndí ki àyi ki adrúpi ki lefè todràle kàribhá i drígá. Anzi ki atá ki kpà àyi ki ànzi ki lefè todràle. Anzimvá ki ligí àyi ki tibhá i rú, adrézó àyi ki 'o todràle.

²² M̀́ndyá títi dhi ki togó k̀nzi bha àmi rú áma tà sè. D̀̀, dhya adrélépi ína togó tsi, adrézó áyi totó tātā tsàle kùdù na dhi ni adrí.

²³ A kàdré àmi ki m̀̀ pfo bhàandre àlo dhi na dhi, m̀̀ kòlapá l̀̀le àzya ni léna. Má adré tà bàti ta àmi dré: M̀̀ kitswá t̀̀dzí tatsíle bhàandre títi Ìsèrèlè ànzi kya i 'ásè dr̀̀dr̀̀ M̀́ndí ni Mv́́ dré dra agòzo dhi kandrá ko.

²⁴ Dhya adrélé tadhálé dhi lavú ína dhya adrélépi áyi tadhá dhi ko. Dhya adrélépi m̀̀rábà ro dhi lavú kpà áyi m̀̀r̀̀ ko.

²⁵ Adré leá dhi, dhya adrélé tadhálé dhi k̀tsá dhya adrélépi áyi tadhá dhi t̀̀ni. Adré kpà leá dhi, m̀̀rábà k̀tsá áyi m̀̀r̀̀ t̀̀ni. A kàdré dzó líyí zi Bèlèzèbùlè ro be dhi, à ni d̀̀i véle m̀́ndyá akódhi ni dzó lé dhi ki lodhá ng̀̀ni?»*

Dhya kitswálépi m̀̀ dré ròle dhi

(A k̀nò kpà Lúkà 12:2-9)

²⁶ «D̀̀ m̀̀ k̀ro m̀́ndí àlomvá ko. T̀̀ko ko, à ni tà títi l̀̀zu ró dhi ki tadhá ng̀̀dra 'á. A ni kpà tà títi zùle zùzù dhi ki 'o apfòle m̀́ndí ì dré ǹ̀le dóro.

* **10:25 10:25** Rú «Bèlèzèbùlè» k̀ǹdhi, rú fèle Sàtánà, tírí k̀nzi ki k̀dr̀̀ dré dhi 'i.

27 Dì tà má dré adrélé tàle àmi dré tínímvá na dhi ì, mì kàdré tàá ngádra 'á. Tà adrélé tàle àmi bína kòyàyà sè dhi, mì kàdré longóá dzódrì ì lésè.

28 Mì kòro dhya adrèbhá móndí ki rúbhá ki tupfú todràle gò, ì dré kitswázó àyi ki lídrì pfu bwà ko dhi ì ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya Giká kitswálépi móndí ki lídrì ki tupfú todràle àyi ki rúbhá íbe líferò na dhi ni ro kòdhyà.

29 A adré zakó tsì kìtsìkírínà rì dhi ki lagí làfa lò'wa mvá àlo dhi sè? Dì tágba dré adrézó kònìni dhi, àyi nda ki àlo kitswá dhèle kìnì mi, Giká àmi ki Atá dré tà nda ni ni àko ró ko.

30 Kàdré dì àmi ki tà sè dhi, akódhi nà ndìndì àmi ki drìbhí ì títi nàna.

31 Mì kàdré dì ngá ro ko. Àmi ki tà lavú kìtsìkírínà zyandre dhi kya byá!

32 Dhya ángùdhi adrélépi tàá móndí ì kandrà dhi í ka'ì ma dre dhi, má ni kókpà tàá áma Atá bhù na dhi kandrà dhi, má ka'ì akódhi nda dre.

33 Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína áma ga móndí ì kandrà dhi, má ni kókpà akódhi nda ni ga áma Atá bhù na dhi kandrà.»

*Yésu alì tà ru lanzízó dhi ni bha móndí ì kòfalé
(A kònò kpà Lúkà 12:51-53; 14:26-27)*

34 «Lè mì kòkisù ko tàle dhi, má alì kitswálé tà kìdrìkìdrì fe bvò dri dhi. Má alì kitswálé tà kìdrìkìdrì fe ko. Be ró dhi, má alì mána kitswálé àdzú so móndí ì kòfalé.

35 Tàko ko, má alì mváagó ki kòfalé lanzí atá ni be. Má alì mvátòkó ki kòfalé lanzí andre ni be, adrézó kpà àdramvá ki kòfalé lanzí àdrá ni be.

³⁶ Dhyá ki kàribhá ki adré móndí dhyá ki tàndi ni dzó na dhi 'i.†

³⁷ Dhya ángùdhi adrélépi áyi atá 'i yà, kó ngalè áyi andre 'i yà dhi ni le áma lavú dhi, kitswá má sè ko. Dhya adrélépi áyi mváagó 'i yà, kó ngalè áyi mvátòkó 'i yà dhi ni le áma lavú dhi, kitswá má sè ko.

³⁸ Dhya ángùdhi adrélépi áyi fa kipakipa do, adrézó áma lebè dhi ko dhi, kitswá kpà má sè ko.

³⁹ Dhya ángùdhi adrélépi áyi lídrì líkí áyi tàndi dré dhi, ni áyi lídrì nda ni 'o avìle. Di, dhya adrélépi áyi lídrì fe áma tà sè dhi ni áyi lídrì nda ni kisú.»

Làgí à dré dra kisúlé dhi

(A kònò kpà Márokò 9:41)

⁴⁰ «Dhya ángùdhi adrélépi àmi ki ka'í dòle dóro dhi, adré áma tàndi ni ka'í kòdhya. Dhya adrélépi áma ka'í dòle dóro dhi, adré dhya áma amùlepi dhi ni ka'í kòdhya.

⁴¹ Dhya ángùdhi adrélépi pròfétà àlo dhi ni ka'í dòle dóro, dré adrélé pròfétà 'i dhi sè dhi, akódhi nda ni làgí adrélé fèle pròfétà i dré dhi ni kisú. Dhya adrélépi móndí àlo gyägya dhi ni ka'í dòle dóro, dré adrélé móndí gyägya 'i dhi sè dhi, akódhi nda ni làgí adrélé fèle móndí gyägya i dré dhi ni kisú.

⁴² Di má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi ndìndì kópò àlo yí kàdrí àdhya ni fe áma ànzimvá ki àlo dré mvùle, dré adrélé áma

† 10:36 10:36 A kònò Miké 7:6.

lebèlepi 'i dhi sè dhi, akódhi nda ni làgí ína ni kisú bàti.»

11

*Yòwánì Bâtísimò fèlepi mù móndí í Yésu véna
(A kònò kpà Lúkà 7:18-35)*

¹ Yésu kòlazí tà nda í áyi lebèbhá mudrí-drĩ-rĩ dhi í dri akílé dre dhi, dré ngàzo adrélé tatsílé tà tadhábe ìndì Gíkà ní kúlí longóbe bhàandre bvò Gáliláyà àdhya lé dhi í 'ásè.

² Dì Yòwánì Bâtísimò fèlepi, adrélépi tá bǎdzó na dhi kòyi tà Krísto dré tá adrélé 'òle dhi í dre dhi, dré áyi lebèbhá kí mùzo

³ akódhi ní lizí tàzoá dhi: «Mì Mèsíyà adrélépi tá alìle dhi 'i? Kó ngalè, mà kàdré dhu rè dhya àzya ní letè kòdhya?»

⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì gò tà mì dré adrélé yìle, ìndì mì dré adrélé nòle kòni kí tití Yòwánì dré:

⁵ Mì kùdúkùdu í adrè ngá no, mèrèkpè í adrè atsí to, móndí kàrí dré rùle dhi í adrè adrílé, móndí bíbhálé be kùdúkùdu ró dhi í adrè tà yi, móndí dràbhá dre dhi í adrè angálé dràdrà lésè, ìndì à adrè Rúbí Tani longó lemerèbhá í dré.

⁶ Kólénzé dhya ángùdhi dra dhèlepi áma tà sè ko dhi dré!»

⁷ Dì Yòwánì ní lebèbhá nda í dré tá adrèrà'a lìle dhi 'á dhi, Yésu dré kídhózó adrélé Yòwánì ní tà ta móndyá zyandre í dré, adrézó tàá dhi: «Mì lì tá duku na àdho no? Mì lì kòzó lyǎ dré tá adrélé vìle dhi ní no?

⁸ Mì lì tá àdho no? Mì lì móndí kítá aveave asólépi í rú dhi ní no? Mì yi rè ká! Móndyá

adrébhá kítá aveave dhi ki tosó dhi i àyikya ópí ki dzó kàdrì i 'àsè be.

⁹ Mì lè tá di àdho no? Mì lè pròfétà ni no? Ayíya! Má adré tàà àmi dré dhi: Yòwánì nda lavú pròfétà byá.

¹⁰ Tàko ko, akódhi dhya tà kònìdhi ni tisìzo tà ni dri Giká ni Kúlí na dhi 'i:
<Mí nò ká! Má ni dhya dra áma kúlí longólépi dhi ni mu lile mí kandrána.

Akódhi nda ni látí ledé mí dré mí kandrána.>*

¹¹ Má adré tà bàti ta àmi dré: Mòndyá títi tòkó dré tìle dhi i kòfalé dhi, dhya àlo kàdrì Yòwánì Bàtìsimò fèlepi nda ni lavúlépi dhi apfò rè tàdzí ko. Di, tágba dré adrézó kònìni dhi, dhya tàko lavulé Opì bhù àdhya na dhi lavú ína akódhi.

¹² Kidhólé lókyá Yòwánì Bàtìsimò fèlepi dré kidhózó Giká ni kúlí longó dhi sè atsálé ándrò kònìdhi dhi, à adré ru pfu Opì bhù àdhya be, ìndì mómí rìnyi ró dhi ì adré látí nda topázóá.

¹³ Tàko ko, pròfétà títi dhi i Mósè ni tátítrí kúlí be dhi ì longó tá Opì nda ni tà, atsálé Yòwánì ni lókyá 'á.

¹⁴ Mì kàdré áma kúlí le ka'ile dhi, Yòwánì nda Elíyà adrélépi tá alìle dhi 'i.

¹⁵ Dhya àngùdhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!

¹⁶ Má ni kitswá mómnyá ándrò kòni ki tà tadhá àdho ngá rú? Ayì nda ì sù ngóro ànzimvá lírìbhá ngá lagirà na, adrélé kúlí loyó àyi kòfalésè dhi i tìni. † adré loyóá dhi:

¹⁷ <Mà tswà làrì àmi dré wóyá,

* **11:10 11:10** A kònò Máláki 3:1.

mì to àmikya lãrí nda ko.

Mà ngo àwó longó wóyá,
mì tongó àmikya ko.>

¹⁸ Tàko ko, Yòwánì nda dré alìzo dhi, nya tá ngá ko, mvu kpà ngá ko gò, à dré adrézó tàá dhi: <Akódhi tírí kònzi íbe í léna.>

¹⁹ Dì, ma, Mónde ní Mvá, má dré alìzo dhi, má adré mána ngá nya, adrézó kpà ngá mvu gò, à dré adrézó tàá dhi: <Dhya kòdhi kòvongbolo líyí 'i, wá lítsí líyí 'i, ìndì mèdáyì lagíbhá kì arúpi tàkonzìbhá íbe dhi 'i!> Dì, à adré Gìká ní tògyá no gyágya, tà adrélé 'òle tògyá nda sè dhi i sè.»

*Kizà bhàandre Yésu ní gabhá rè dhi kya
(A kònò kpà Lúkà 10:13-15)*

²⁰ Gò Yésu dré ngàzo adrélé lawàle bhàandre í dré tá tà líndrìga ró bí dhi kì 'òzo 'ásà dhi i dri, mónnyá 'ásà dhi ì dré àyi kì togó ladzálé ko dhi sè.

²¹ Tà dhi: «Kizà àmi kì ngá 'i, àmi Kòràzínàbhá ro ní i! Kizà kpà àmi kì ngá 'i, àmi Bètèsàyídàbhá ro ní i! Angyá ko, má kò'o tá tà líndrìga ró má dré 'òle àmi véna dhi i Tírè na ìndì Sídónà na dhi, kònò mónnyá bhàandre nda i 'ásè dhi ì asó tá kítá lírí àyi rú kíno, àyi kì dri pfòzo tópfó sè tadházóá dhi, ì ladzá àyi kì togó káyà dhi dre.

²² Má adré dì tàá àmi dré dhi: Kítú Gìká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ní tà ño àmi dri mónnyá Tírè i lésè Sídónà be dhi kya kì lavú.

²³ Dì àmi Kàpàrànwúmàbhá ro ní i, mì adré tsì kisúà dhi, Gìká ní àmi kì tà tìngá tsàle byá kurú na bhù na bàti? Tàdzí ko! A ní àmi kì tà tírí tsàle byá mónnyá dràbhá dre dhi kì àrà na.

Angyá ko, má kò'o tá tà líndrígá ró má dré 'òle àmì véna dhi ì Sòdómà na dhi, kònò bhàandre nda ni tá adré ngbú rè be atsálé ándrò kònìdhi.

²⁴ Má adré dhi tàá àmì dré dhi: Kítú Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño àmì dri mónyá Sòdómà lésè dhi kya kì lavú.»

*Tà kìdrìkìdri kisuma Yésu véna dhi
(À kònò kpà Lúkà 10:21-22)*

²⁵ Lókyá nda sè dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Á! Tátá, Mírì bhù kya bvò be ni, má adré àwoyà ta mí dré, mí dré tà kòdhi kì zùle tògyabhá ì dré ìndì mónyá tà nibhá ì dré gò, mí dré tà nda kì tadházó ànzimvá ì dré dhi sè.

²⁶ Áyíya, Tátá, tàko ko, tà mí dré 'òle nda tá dóro mí mìlèsè.

²⁷ Ama Atá tayí tà títi dhi ì má drígá dre. Dhya àlo Giká ni Mvágó ñìlepi bàti dhi yókódhó, ngbà 'í Giká Atá ñì nì. Dhya àlo Giká Atá ñìlepi bàti dhi kpà yókódhó. Ngbà 'í akódhi ni Mvágó ñì nì, ìndì dhya Mvágó nda dré adrézó áyi Atá ni le tadhálé áyi dré dhi ì ñì àyi.

²⁸ Àmì títi adrébhá ngá lanzi do adrézó landèle ni ì, mì alì má vélé wà, má kò'oró àmì adrélé lovólé be dhi bvó.

²⁹ Mì kòtayí àmì má dré adrélé tidrìle, mì kàdréro áma tà nda ñìle. Tàko ko, áma togó yàyà ànzimvá kya tíni, ìndì mì ni tà kìdrìkìdri kisé àmì kì togó na.

³⁰ Angyá ko, àmì kì tayima má dré adrélé tidrìle dhi dóro, ìndì ngá má dré adrélé fèle àmì dré dòle dhi lanzi ko.»

12

Yésu Mírì sàbátù àdhya 'i

(A kònò kpà Márokò 2:23-28; Lúkà 6:1-5)

¹ Amvolásà, sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavulé amvú ngánò àdhya ì 'ásè. Tàbirí dré akódhi ni lebèbhá ki 'òzo gò, ì dré kídhozó adrélé ngánò lò'wa vu, adrézó tsiaá.

² Fàrísáyò ì kònò tà nda dre dhi, ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mí nò rè ká! Ámi lebèbhá ì adré àyikya tà àma ki tatrítrí kúlí dré adrélé logalé sàbátù tú dhi ni 'o!»

³ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì nà rè tà Dàwídi dré tá 'òle ì dré adrérà'a tàbirí íbe akódhi ni arúpi íbe dhi 'á dhi ko?»

⁴ Akódhi fì tá Gíkà ni dzó kàdrì na gò, ì dré mápà fèle Gíkà dré dhi ni adózo nyàle arúpi ni íbe. Tákò àma ki tatrítrí kúlí adré tá ína mápà nda ni nyàma logá àyi dré. Ngbà 'í kòwánà ki tá kitswá nyàá dhi àyi.

⁵ Mì nà rè kpà Mósè ni tatrítrí kúlí na ko tàle dhi, kòwánà ì adré àyikya àzì 'o tépelò na gba kàdré sàbátù tú gò, adrézó tà bha àyi dri ko dhi?

⁶ Dì má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya kàdrì tépelò nda ni lavulépi dhi be kònwàrè!

⁷ Gíkà ni Kúlí adré tàá dhi: «Má adré móndyá adrébhá àyi ki àzya ki kizà bha dhi ki nda kòdhya. Má adré mána mòbòmà adrélé fèle má dré dhi ki nda kòdhya ko.»* Kònò mì kònì tá kúlí kòdhi ki àndu be dhi, mì kitswá tá tà bha móndyá tà àko àyi rú dhi ì dri ko.

⁸ Tàko ko, Móndí ni Mvá, Mírì sàbátù àdhya 'i.»

* 12:7 12:7 A kònò Osèyà 6:6.

*Yésu tidrí agó àlo dhi sàbátù tú
(A kònò kpà Márokò 3:1-6; Lúkà 6:6-11)*

⁹ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo file Yúdà ànzì kì lisámbò dzó na.

¹⁰ Kònàle dhi, agó àlo drígá ni dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be. Fàrısáyò àruka ì adré tá tà ì dré kitswázó Yésu ni asíkì ásà dhi ni nda gò, ì dré lizízóá tíá dhi: «Àma kì tatrítrí kúlí ka'í, à kàdré móndí kì tidrí sàbátù tú dhi 'í?»

¹¹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kábilígyà àlo dhi íbe gò, kábilígyà nda dré dhèzo bhú na sàbátù tú dhi, dhya nda kitswá tsì aséá gbã kítú nda sè ko?

¹² Dì móndí kì tà lavú kábilígyà kya byá! Ásà dhi, àma kì tatrítrí kúlí adré tà dóro 'òma sàbátù tú dhi ni ka'í.»

¹³ Dì Yésu dré tazoá agó nda dré dhi: «Mí kidzì ámi drígá.» Akódhi dré kidzìzoá gò, drígá ni nda dré adrízó atsálé dóro àzya ni tìni.

¹⁴ Dì Fàrısáyò nda ì dré pfòzo ru yi, kitswázó láti nda Yésu ni pfùzo dràle dhi bvó.

Yésu màràbà Gìká dré zìle dhi 'i

¹⁵ Dì Yésu dré tà nda ni yìzo gò, àrà nda ni tayízó lizo. Móndí zyandre lavulé dhi ì dré ngàzo lile akódhi vèsè gò, dré àyi kì dràbhá títi dhi kì tidrízó.

¹⁶ Dré àyi kì logázó, ì kòtadháro móndí ì dré ì àdhi 'i ya dhi ko.

¹⁷ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà Gìká dré tá longolé pròfétà Èsáyà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

- 18 «Kònìdhi áma adhemakandra má dré zìle dhi ì.
Akódhi dhya má dré adrélé lèle tò, ìndì áma togó dré adrézó kinílé tà ni ni sè dhi 'i.
Má ni áma Tirí bha akódhi dri gò,
dré áma tà gyägya longózó sùrú títi dhi i dré.
- 19 Akódhi kitswá lawàle móndí íbe ko, kitswá kpà trèle ko.
Kitswá áyi kúlí loyó móndí i dré yìle láti i bhálésè ko.
- 20 Kitswá kòzó bhèlebhéle dhi ni ño ko.
Kitswá kpà talà adrélépi 'òle adrélé dhi ni avó adrélé ko,
tsàle lókyá dré dra áma tà gyägya 'òzo tà kònzì lavú dhi 'á.
- 21 Di sùrú títi bvò dri dhi ki àyi ki mǐ bha akódhi véna.»†

*Yésu ni tà, tirí kònzì ki kàdrì àdhya be dhi
(A kònò kpà Márokò 3:22-30; Lúkà 11:14-23)*

22 Amvolásà dhi, à dré agó àlo tirí kònzì íbe í léna, adrélépi kpà mǐ kùdúkùdu ró ìndì ábhábhá ro dhi ni adzízó Yésu véle. Di Yésu dré akódhi nda ni tidrízó gò, akódhi dré kidhózó adrélé kúlí ta, adrézó kpà ngá no.

23 Móndyá zyandre títi dhi ki líndrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi tsì Dàwídi ni Mvá, Mèsíyà ro dhi 'i ko?»

24 Di, Fàrísáyò ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré àyikya tàzoá dhi: «Dhya kòdhi adré ngbà 'í tirí kònzì ki dro topfòle móndí i lésè, Bèlèzèbúlè, tirí kònzì ki kàdrì ni rǐnyí sè.»

† 12:21 12:21 A kònò Èsáyà 42:1-4.

25 Di, Yésu dré ína tà ì dré tá adrélé kisùle nda ni nizo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Òpì ángùdhi móndyá zálá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, òpì nda ni tà ni akí tíí. Bhàandre ángùdhi yà, kó ngalè dzó ángùdhi yà móndyá lána dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, kitswá kpà áyi totó bwà ko.

26 Sàtánà kàdré Sàtánà ni dro dhi, adré ína ru pfu áyi tãndi be. Akódhi ni òpì ni di áyi totó ngíningíni ró?

27 Má kàdré mána tirí kònzì ki dro Bèlèzèbùlè ni rĩnyí sè dhi, àmi ki móndyá ì adré dī àyi ki dro àdhi ni rĩnyí sè? Di ásà dhi, àyi nda ki tà mì dré adrélé tàle nda ki bvó ta àyi.

28 Di, má kàdré mána tirí kònzì ki dro Gĩká ni Tirí ni rĩnyí sè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, Gĩká ni Òpì atsá àmi kòfalé dre káyà dhi.

29 Kòdhi íbe dhi, dhya àlo kitswá file agó kòmbá àlo dhi ni dzó na akódhi ni ngá wu bwà ko, kàdrò zyà rè kòmbá nda bã sè 'íká ko dhi. Di kàdrò akódhi dre dhi, a ni kitswá ngá tíí akódhi ni dzó na nda ki wu.

30 Dhya ángùdhi adrélépi túmání má be ko dhi adré ína ru pfu má be. Dhya adrélépi mómí ki kimó túmání má be ko dhi, adré ína àyi ki lapé.

31 Di ásà dhi, má adré tàá àmi dré dhi: Gĩká ni kitswá tãkonzì tíí mómí ì dré adrélé 'òle dhi ki tri, túmání làdhá tíí ì dré adrélé dhàle í rú dhi íbe. Di, kitswá ína làdhá dhàle Tirí Lólo rú dhi ni tri ko.

32 Dhya ángùdhi adrélépi kúlí kònzì ta Mómí ni Mvá rú dhi, Gĩká ni akódhi nda ni tãkonzì tri. Di, dhya ángùdhi adrélépi ína kúlí kònzì ta Tirí

Lólo rú dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkonzì tri lókyá kònìdhi sè yà, kó ngalè lókyá adrélépi alìle dhi sè yà dhi ko.»

*Fa i lò'wa ni ìbe dhi
(A kònò kpà Lúkà 6:43-45)*

³³ Yésu gò tàá dhi: «Fa kàdré dóro dhi, lò'wa ni ki kókpà adré dóro. Fa kàdré kó kònzì dhi, lò'wa ni ki kókpà adré kònzì. Tàko ko, à adré fa ni lò'wa ni i sè.

³⁴ Àmì, nì àtrá ki àrèbhá ni i, àmì kó kònzì dhi, m̀ ni d̀ kitswá tà àlo dóro dhi ni ta ngíningíni ró? Angyá ko, ti adré tà adrélépi gàle togó na dhi ki ta kòdhya.

³⁵ Dhya dóro adré tà dóro 'o apfòle tà dóro títi dré zùle áyi togó na dhi i lésè. D̀, dhya kònzì adré ína tà kònzì 'o apfòle tà kònzì títi dré zùle áyi togó na dhi i lésè.

³⁶ Má adré tàá àmì dré dhi: Kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, móndyá títi dhi ki kúlí tàko àlo àlo títi ì dré tàle dhi ki tà ta Gíkà kandrá.

³⁷ Tàko ko, kúlí mí dré tàle dhi ki tà sè dhi, a ni àmì tàbvó ta ngalè àmì nòzo gyăgya yà, kó ngalè tà bhàzo mí dri yà dhi.»

*Tà tadhálé pròfètà Yónà ni tà rú dhi
(A kònò kpà Márokò 8:11-12; Lúkà 11:29-32)*

³⁸ Amvolásà dhi, Fàrìsáyò àruka i tàtrítrí kúlí tadhábhá àruka ìbe dhi ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mà adré leá dhi, mí kò'o tà líndrígá ró dhi àma dré nòle.»

³⁹ D̀ Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Móndyá ándrò adrèbhá kònzì ìndì zàràbhù ro dhi ì adré tà líndrígá ró dhi ni nda nòle. D̀, à kitswá tà

àzya líndrígá ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdrè ngbà 'í pròfétà Yónà àdhya 'i ko dhi.

⁴⁰ Tàko ko, ngóró Yónà dré tá ayílè kítú na ìndì ngátsi na kósýá àgá léna dhi t́nì dhi, Móndí ni Mv́a ni kókpà ayí bvò na kítú na ìndì ngátsi na.

⁴¹ Kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, Nínívèbhá ki nga tà bha móndyá ándrò ni i dri. Tàko ko, Nínívèbhá nda ì dré tá tà Yónà dré longólé àyi dré dhi ni ýzo dhi, ì ladzá tá àyikya àyi ki togó 'í. Di mì nò rè ká! Dhya kàdrì Yónà nda ni lavúlèpi dhi be kònwàrè!

⁴² Kòdhi íbe dhi, kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, ópí kàdrì tòko ró bvò tàbhu na dhi drìle dhi ni nga tà bha móndyá ándrò ni i dri. Tàko ko, ópí nda angá tá ína làwú làvo lésè alìle ópí Sòlòmónò ni tògyakúlí yi 'í. Di mì nò rè ká! Dhya kàdrì Sòlòmónò nda ni lavúlèpi dhi be kònwàrè!»

Tírí kònzì ni gòma fìle móndí léna dhi

(A kònò kpà Lúka 11:24-26)

⁴³ Yésu gò tàá dhi: «Tírí kònzì àlo dhi kòpfò dhya àlo lésè dhi, adrè anyálé àrà fà ro dhi i 'ásè, àrà í dré kitswázó lovólé lána dhi ni ndabe. Di, kòkitswá kisúá bwà ko dhi,

⁴⁴ adrè tàá dhi: «Má ni go fìle áma dzó má dré apfòzo lásà dhi na.» Kògò tsàle dre dhi, adrè kisúá dhi, dzó nda ngbo: A awá 'alé ni, ngá lána dhi ki tobhàzo kpākpa dre.

⁴⁵ Di adrè lile tírí kònzì áyi lavúbhá nzi-drì-rì dhi ki nda lizo àyi íbe gò, ì dré adrézó tífíle adrélé dhya nda léna. Di dhya nda ni tà kùdù ro dhi vélé kònzì wáláká ni ni lavú. Di tà nda ni adrè kókpà kònìni móndyá ándrò adrèbhá kònzì ni i dré.»

Yésu ni andre i adrúpi ni íbe dhi

(A kònò kpà Márokò 3:31-35; Lúkà 8:19-21)

⁴⁶ Yésu dré tá adrérà'a tà ta mónnyá zyandre i dré dhi 'á dhi, akódhi ni andre i adrúpi ni íbe dhi i dré atsázó adrélé àyi ki totó kivì na. Ì adré tá tà le tàle akódhi be.

⁴⁷ Dhya àlo dré tàzoá Yésu dré dhi: «Ámi andre i ámi adrúpi íbe dhi i adré àyi ki totó kivì na. Ì adré tà le tàle mí be.»

⁴⁸ Yésu logó dhya nda dré dhi: «Áma andre àdhi 'i? Áma adrúpi i àdhibhá 'i?»

⁴⁹ Dré drígá bhèzo áyi lebèbhá i véna, tàzoá dhi: «Mì nò rè áma andre i áma adrúpi íbe kòni i ká!

⁵⁰ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà áma Atá bhù na dhi dré adrélé lèlè à kò'o dhi ki 'o dhi ína áma adrúpi 'i, áma amvúpi 'i, ìndì áma andre 'i.»

13

Pídhigó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi

(A kònò kpà Márokò 4:1-9; Lúkà 8:4-8)

¹ Kìtú nda sè dhi, Yésu dré apfòzo dzó lésè lèlè lírìlé tǎpǎriandre mìle.

² Móndí zyandre lavúlé dhi i dré ru kimólé akódhi làgàsè kúrú dhi sè dhi, dré mbàzo lírìlé bwátù na kitswálé tà tadhá, mónnyá zyandre títi nda i dré adrérà'a àyi ki totó yí mìle dhi 'á.

³ Di dré kidhózó tà bí dhi ki tadhá àyi dré pídhigó sè, adrézó tàá dhi:

«Mì yi rè ká! Kìtú àlo dhi, agó àlo dhi pfò tá lèlè kórì ri áyi amvú na.

4 Dré tá adrérà'a kórì rì dhi 'á dhi, kórì àruka ì ledhé tá láti nìle gò, àrì ì dré adàzo tetéá tíí.

5 Kórì àruka ì ledhé tá bvò kírà ro adrélépi kìní ìbe tsà dhi dri. Ƴ dré apfòzo mbèlè, kìní dré nzìle ko dhi sè.

6 Di, kítú kòka dre dhi, dré àyi kì zàzo 'yòle, àyi kì kídri dré file kìní na dóro ko dhi sè.

7 Kórì àruka ì ledhé tá kùtsí kòfalé gò, kùtsí nda dré mbàzo àyi kì amó.

8 Di, kórì àruka ì ledhé tá àyikya kìní dóro dri gò, ì dré lò'wa 'àzo dóro. Alo ni 'a lò'wa nyadhi-nzi, àzya ni nyadhi-na, àzya ni nyadhi-àlo-drì-mudrí.»

9 Yésu gò tàá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé ìbe tà yìzo dhi kòyi!»

Yésu ngì tà í dré adrézó tà ta móndí í dré pídhígó sè dhi ni àndu

(À kònò kpà Márokò 4:10-12; Lúkà 8:9-10)

10 Amvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré àyi kì kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Mí adré tà ta móndí í dré pídhígó sè àdho tà sè?»

11 Di Yésu logó àyi dré dhi: «Gìká fè àmi dré tògyá Opì bhù àdhya ni tà lùzu ró dhi kì nìzo. Di, fè ìna tògyá nda àyi dré ko.

12 Tàko ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi dré dhi, à ni tà dré nìle nda kì drì timbà gò, akódhi dré adrézó vélé tà nìni ìbe bí lavulé. Di, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndàndi tà tsà dré nìle dhi ni tìngá.

13 Tà nda sè dhi, má adré tà ta àyi dré pídhígó sè. Tàko ko, tágba ì dré adrézó ngá no dhi, ì adrè

ngá nda ki no dóro ko. Tágba ì dré adrézó tà yi dhi, ì adré tà nda ki yi dóro ko, adrézó kpà tà nda ki àndu ni ko.

¹⁴ Dì tà Giká dré tá longólé pròfétà Èsáyà tí dhi ì 'o ru àyi léna kònini. Akódhi longó tá dhi:

<Mì ni adré tà yi 'í,

dì, mì kitswá tà mì dré adrélé yìle nda ki àndu ni tàdzí ko.

Mì ni adré ngá no 'í,

dì, mì kitswá ngá mì dré adrélé nòle nda ki atógyà tàdzí ko.

¹⁵ Tàko ko, móndyá kòdhi ki togó andirì dre.

Ì tabhó àyi ki bíbhálé, àyi ki mǐ dròzo dròdrò.

Ì kò'o tá kònini ko dhi, kònò ì ni tá ngá no àyi ki mǐ sè,

adrézó tà yi àyi ki bíbhálé sè, adrézó tà ni àyi ki togó na,

ì dré àyi ki togó adzázó má véle gò,

má dré àyi ki tidrízó.*

¹⁶ Dì, kólénzé ína àmi dré, àmi ki mǐ dré adrélé ngá no, ìndì àmi ki bíbhálé dré adrélé tà yi dhi sè!

¹⁷ Má adré tà bàti ta àmi dré: Pròfétà bí dhi ì móndí gyágya bí dhi íbe dhi ì tá lovó íbe tò kitswázó tà mì dré adrélé nòle dhi ki no gò, ì dré àyikya nòzoá ko. Ayi tá kpà lovó íbe tò kitswázó tà mì dré adrélé yìle dhi ki yi gò, ì dré àyikya yìzoá ko.»

Yésu ngi pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(A kònò kpà Márokò 4:13-20; Lúkà 8:11-15)

* **13:15 13:15** A kònò Èsáyà 6:9-10.

18 «Di mì yi rè pídihígo agó kórì rìlepi dhi àdhya nda adré leá tàle ngíni ya dhi ká.

19 Móndeí àruka ì adré Gíká ni kúlí ka'í ngóro kórì rìle ledhélé láti mìle nda ì t́ni. Ì kòyi Gíká ni Opì ni tà dre dhi, ì adré àndu ni ni ni ko gò, Dhya kónzi dré adrézó atsálé kórì rìle nda ni tingí àyi kì togó lésè.

20 Móndeí àruka ì adré Gíká ni kúlí ka'í ngóro kórì rìle ledhélé bvò kírà ro dhi dri nda ì t́ni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adré ndiri ka'íá arí sè.

21 Di, ì dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tàle àyi kì togó na ko dhi sè dhi, ì adré ngbà 'í tròle rúá lókyá tsà sè. Di kàdré tà ì dré adrézó kizà nya ásà dhi 'i yà, ngalè tà adrézó àyi kì mǐ pfo kúlí nda ni tà sè dhi 'i yà dhi, ì adré àyi kì tà ka'íka'í nda ni tayí mbèlè.

22 Móndeí àruka ì adré Gíká ni kúlí ka'í ngóro kórì rìle ledhélé kùtsí kòfalé nda ì t́ni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, tà bvò kòndi àdhya adrébhá àyi kì togó 'o lanzìle dhi ì, ìndì ngá lovó adrélépi àyi kì lití dhi íbe dhi ì adré kúlí nda ni amó gò, dré adrézó lò'wa 'a ko.

23 Di, móndeí àruka ì adré àyikya Gíká ni kúlí ka'í ngóro kórì rìle ledhélé kǐní dóro dri nda ì t́ni. Àyi nda ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adré àndu ni ni ni gò, ì dré adrézó lò'wa 'a dóro. Alo ni adré lò'wa 'a nyadhi-nzi, àzya ni nyadhi-na, àzya ni nyadhi-àlo-dri-mudrí.»

Pídihígo mbì ngánò kòfalé dhi ni tà dri dhi

24 Yésu dré gòzo pídihígo àzya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Opì bhù àdhya sù ngóro dhya àlo kórì dóro

rìlepi áyi amvú na dhi t́ini.

²⁵ Di, mónnyá títí dhi ì dré tá adrérà'a ayí ko ngátsi sè dhi 'á dhi, akódhi ni kàribhá dré ína atsázó mbì kórì ri ngánò kòfalé gò lizo.

²⁶ Di ngánò nda kòmba adrélé lò'wa 'a dre dhi, mbì nda dré kpà apfòzo.

²⁷ Gò amvú líyí nda ni màrábà ì dré alizo akódhi vélé tàá drá dhi: <Mírì, mí ri tsì kórì dóro ámi amvú na kòdhya ko? Mbì angá di ína ángolésè?>

²⁸ Akódhi logó àyi dré dhi: <Kàribhá 'o tà kòdhi nì.> Di màrábà nda ì gò akódhi ni lizí: <Mí lè mà kòlì mbì nda ni akú?>

²⁹ Akódhi logó àyi dré dhi: <Kóko! Mì kòlì mbì nda ni akú dhi, mì ni dra akúá tùmání ngánò íbe.

³⁰ Mì tayí àyi ríti dhi ì adrélé mbàle tùmání tsàle lókyá dra lànyá lokózó dhi 'á. Di lókyá nda sè dhi, má ni tàá dhya dra lànyá lokóbhá dhi ì dré dhi: Mì akú rè zyà mbì todròle kitswálé zàle 'íká, gò mì kòlokóró ngánò tobhàle áma kòbhó na ndò.»

Pídhigó mùtádi lò'wa ni tà dri dhi

(A kònò kpà Márokò 4:30-32; Lúka 13:18-19)

³¹ Yésu dré gòzo pídhigó àzya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Òpì bhù àdhya sù ngóro mùtádi lò'wa dhya àlo dré dòle rìle áyi amvú na dhi t́ini.

³² Lò'wa nda konyókonyó mvá lavulé lò'wa àruka títí dhi ì rúsè. Di, kàpfò dre dhi, dré ína mbàzo atsálé kàdrì ngá àruka títí kidhíle amvú 'á dhi ki lavú. Atsá fa t́ini gò, àrí ì dré adrézó alile bhà si kólá ni ì drìna.»

Pídhígó tàkú ni tà dri dhi
(A kònò kpà Lúka 13:20-21)

³³ Yésu dré gòzo pídhígó àzuya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Òpì bhù àdhya sù ngóro tàkú mvá tsà tòkó àlo dré adólé amulé fónδρο kàdrì dhi be gò, tàkú nda dré fónδρο nda ni 'òzo avólé títi dhi tíni.»

³⁴ Di Yésu tà tá tà nda kòdhi i títi móndyá zyandre i dré pídhígó sè. Tà tà àlo àyi dré pídhígó àko dhi ko,

³⁵ kitswálé tà longolé pròfétà tí kònìdhi kò'oró ru be dhi bvó:

«Má ni tà adó tàle àyi dré pídhígó sè.

Má ni tà zùle kíno kidhólé bvò ni bhàma lésè dhi kí longó.»†

Yésu ngi pídhígó mbì ni tà dri dhi ni àndu

³⁶ Amvolásà dhi, Yésu dré móndyá zyandre nda ki tayízó gò, nzìzo bhàna. Akódhi ni lebhàhá i dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí ngi àma dré pídhígó mbì amvú na dhi àdhya ni àndu wà.»

³⁷ Akódhi logó àyi dré dhi: «Dhya kórì dóro rìlepi nda, Mòndí ni Mvá 'i.

³⁸ Amvú nda bvò 'i. Kórì dóro nda, Gìká ni ànzi akódhi ni Opì na dhi 'i. Mbì nda, Dhya kònzi ni ànzi 'i.

³⁹ Kàribhá mbì kórì rìlepi nda, Dzáborò 'i. Lókyá lànýá lokózó nda, lókyá kùdù 'i. Dhya adrébhá lànýá lokó nda i, ángéló 'i.

⁴⁰ Di ngóro à dré adrélé mbì nda ni akú kitswálé zále àtsí na dhi tíni dhi, a ni kókpà adré kònìni lókyá kùdù sè.

† 13:35 13:35 A kònò Longó i 78:2.

41 Móndeí ni Mvá ni áyi ángéló ki amù, tà títi adrébhá móndeí ki 'o ledhéle takonzì na dhi ki akú túmání móndyá títi adrébhá tà kònzì 'o dhi íbe, àyi ki tingázó pfòle Gìká ni Òpì 'ásè.

42 Dì ángéló nda ì dré àyi ki bhèzo àtsí adrélépi adralé ko dhi na. Kònàle dhi, ì ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi.

43 Dì, móndyá gyägya dhi ki adré àyikya lagulé kítú tìni àyi ki Atá ni Òpì na. Dhya ángùdhi adrélépi bíbhále íbe tà yìzo dhi kòyi!»

Pídhígó ngá làgí kyàkyà zùle dhi ni tà dri dhi

44 «Òpì bhù àdhya sù ngóro ngá làgí kyàkyà zùle amvú àlo na dhi tìni. Agó àlo dhi kisú tá ngá làgí kyàkyà nda gò, gòzo zùá tódhyá. Dì togó kìní dré dhi, dré lizo áyi ngá títi dhi ki lagí gò, amvú nda ni gìzo í dré.»

Pídhígó màyìkà làgí kyàkyà dhi ni tà dri dhi

45 «Òpì bhù àdhya sù kpà ngóro agó àlo adrélépi tá màyìkà aveave dhi ki nda dhi tìni.

46 Akódhi kòkisú màyìkà àlo làgí kyàkyà dhi dre dhi, dré lizo áyi ngá títi dhi ki lagí gò, gìzoá.»

Pídhígó kimbá ni tà dri dhi

47 «Òpì bhù àdhya sù ngóro kimbá à dré bhèle yìandre na gò, dré kosyá ki kára títi dhi ki turúzó dhi tìni.

48 Kimbá nda kòga kosyá sè bí dre dhi, kosyá bhebhá ì dré asézóá apfòle yì mìle. Dì ì dré lírízó kosyá dóro dhi ki kipè tobhàle kánzì ì 'ásè gò, kosyá kònzì dhi ki bhèzo.

49 Tà nda ni kókpà adré kònìni lókyá kùdù sè. Ángéló ki alì mónnyá kònzi ki kòfalé lanzí mónnyá gyăgya íbe gò,

50 ì dré mónnyá kònzi nda ki bhèzo àtsí adrélépi adrélé ko dhi na. Kònàle dhi, ì ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi.»

Ngá làgí be kàdrì tídhí ro ìndì àku ró dhi i

51 Di Yésu lizí àyi tàzoá dhi: «Mì yi tà kòdhi ì títi, àndu ni ki nìzo vélé?» † logó drá dhi: «Àyíya!»

52 Akódhi gò tàà àyi dré dhi: «Di dhya ángùdhi adrélépi tátírítrí kúlí tadhá gò Opì bhù adhya ni tà tadházó drá dhi, dhya nda ngóro bhà líyí adrélépi ngá làgí be kàdrì dhi íbe gò, dré adrézó ngá tídhí dhi ki adó lásà ngá àku dhi íbe dhi tíni.»

Nàzàrètàbhá ì ka'ì Yésu ko

(A kònò kpà Mároko 6:1-6; Lúka 4:16-30)

53 Yésu kòpi pídhígó nda ì akilé dre dhi, dré àrà nda ni tayízó gò,

54 lizo tsàle bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na.‡ Di dré kídhózó adrélé tà tadhá Yúdà ànzi ki lísambò dzó na. Gò mónnyá nda ì dré adrézó akódhi ni yi síbhálé be ngbo, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi kisú ína tògyá kòdhi túmání rìnyí adrézó tà líndrìga ró dhi ki 'o dhi be dhi ángwà?»

55 Akódhi kòndi tsì dhya adrélépi fa ledé dhi ni mvá 'i ko? Andre ni ni rú tsì Màríyà ko? Adrúpi ni ì tsì, Yákóbhò, Yòséfà, Símonà tsàle Yúdà ko?

‡ 13:54 13:54 Bhàandre Yésu dré mbàzo lána kònìdhi tá Nàzàrètà 'i. A kònò kpà Lúka 4:16; Mároko 6:1.

56 Amvúpi ni i títi àma kòfalé ko? Akódhi kisú di tà kòdhi i títi dhi ángwà?»

57 Di tà nda sè dhi, ì kitswá tá Yésu ni ka'í bwà ko. Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adré ngbà 'í pròfétà ni lindrì bha ko dhi akódhi ni tàndi bha ìndi akódhi ni tàndi ni dzó 'á.»

58 Di akódhi 'o tá tà línríga ró bí dhi i kònàle ko, ì dré akódhi ni ka'ile ko dhi sè.

14

Yòwànì Bâtisimò fèlepi ni dràma

(À kònò kpà Márokò 6:14-29; Lúka 9:7-9)

1 Lókyá nda sè dhi, Èródè adrélépi tá ópí ro bvò Gàlíláyà àdhya drìle dhi dré Yésu ni rúbí yìzo.

2 Dré tàzoá áyi m̀aràbà i dré dhi: «Dhya kòdhi Yòwànì Bâtisimò fèlepi 'i! Angá ína dràdrà lésè nì. Àsà dhi, akódhi r̀inyí íbe adrézó tà línríga ró dhi ki 'o.»

3 Tàko ko, Èródè nda 'o tá Yòwànì r̀ule adròle, bhèle b̀ádzó na dhi nì. 'O tá kònìni áyi adrúpi Filípò ni tòkó, Èròdíyà ni tà sè.

4 Angyá ko, Yòwànì adré tá tàà Èródè dré dhi: «Kitswá mí dré adrézó ámi adrúpi ni tòkó íbe dhi ko.»

5 Àsà dhi, Èródè adré tá Yòwànì ni le pfùle dràle. Di, adré tá ína móndí zyandre dhi ki ro, ì dré adrélé Yòwànì ni no pròfétà ro dhi sè.

6 Di, kítú Èródè ni tìzo àsà dhi sè dhi, Èròdíyà ni zapi dré apfòzo ngá to Èródè i kandrá mónnyá dré azilé gwányá lé dhi íbe gò, tà nda dré Èródè ni togó 'òzo kinílé tò.

⁷ Di akódhi dré mòndrà sizo tazoá dhi, í ni ngá ángùdhi mvátòkó nda dré lèle zìle í tí dhi ni fe drá.

⁸ Di andre ni kòtá akódhi ni drì dre dhi, akódhi dré tazoá Eródè dré dhi: «Mí kàfè má dré Yòwánì Bâtísimò fèlepi ni drì kònwa sǎnì na.»

⁹ Gò ópí nda ni togó dré kizà nyàzo tà nda sè. Di, mòndrà dré tá sile mónnyá azilé nda i kandrá dhi i sè dhi, dré ína tòlí fèzo tà zìle nda ni 'òzo gò,

¹⁰ móndí mùzo lile Yòwánì ni drì li bǎdzó na.

¹¹ Gò akódhi ni drì nda ni adózó sǎnì na alizo fèá mvátòkó nda dré. Di akódhi nda dré fèzoá áyi andre dré.

¹² Bvóá dhi, Yòwánì ni lebèbhá ì dré tsàzo akódhi ni àbvò do sile. Gò ì dré lizo tà nda ni longó Yésu dré.

*Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-nzi dhi i dré
(A kònò kpà Márokò 6:30-44; Lúkà 9:10-17;
Yòwánì 6:1-14)*

¹³ Yésu kòyi rúbí nda dre dhi, dré mbàzo bwátù na kitswálé lile kalóma àrà móndí àko dhi na dhi bvó. Di, móndí zyandre dhi ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré ngàzo bhàandre bí dhi ì lésè lile akódhi vésè pá sè, tǎpǎriandre mǐlésè.

¹⁴ Di Yésu kàsí bwátù lésè dre dhi, dré mónnyá zyandre lavulé nda ki nòzo, kizà dòzo áyi togó na àyi ki tà sè gò, dré àyi ki dràbhá ki tidrízó.

¹⁵ Ìndró kàndrì dre dhi, akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Kònìdhi àrà bhà àko dhi 'i, ìndì lókyá lavú dre. Mí kòfè di látì mónnyá zyandre kòni i dré lizo mányàngá gí nyàle bhà àma làgàsè dhi i 'ásè wà.»

16 Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Kitswá ì dré lizo dhi ko. Ami ki tàndi, mì kòfè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.»

17 Di, ì logó drá dhi: «Àma ngbà 'í kònwa dhi mápà íbe nzi, ìndì kosyá íbe rì.»

18 Yésu gò tàá dhi: «Mì alì ngá nda íbe má vélé.»

19 Gò dré tàzoá mónnyá zyandre nda ì dré dhi, ì kòlirí mbì dri. Di kádó mápà nzi nda ì kosyá rì nda íbe dre dhi, dré mǐ tìngázó kurú na bhù na, tà tani zizo Gíká tí ngá nda ì dri. Dré mápà nda ki tojòzo lanzílé áyi lebèbhá ì dré gò, ì dré lanzízóá mónnyá zyandre ì dré.

20 Di àyi títi nda ì dré nyàzoá pizo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzi mudrí-drí-rí dhi ì sè bíbi.

21 Ago ngá nda ki nyabhá dhi ì tá ànyíànyi ngulù-nzi. (A nà tá tòkó ì ànzimvá íbe ko.)

Yésu to atsí tǎpǎriandre drìsè

(A kònò kpà Márokò 6:45-52; Yòwànì 6:15-21)

22 Gbǎ lókyá nda sè dhi, Yésu dré áyi lebèbhá ki 'òzo lile mbàle bwátù na, ì kòzyaró drìdrí í kandrána tǎpǎriandre ni ta'á na. Tàko ko, lè tá rè zyà látì fèle mónnyá zyandre nda ì dré lizo 'íká.

23 Kòfè látì àyi dré dre dhi, dré mbàzo kalóma kòngó àlo drìna kitswá lé tà ta Gíká be. Gò ngá dré anízó akódhi ni ki kònàle kalóma.

24 Di, bwátù nda lè tá ína vwàle kǐní rúsè vwàvwà ro. Lyǎandre adrè tá vǐle sǐnyà dri rúa gò, yǐ adrélépi longálé dhi dré adrézó ru tswa rúa.

25 Di ngátsi kítógá àmvolésè dhi, Yésu dré ngàzo adrélé atsí to tǎpǎriandre drísè, adrézó lile áyi lebhéhá nda i véna.

26 I kònò akódhi adrérà'a atsí to tǎpǎriandre drísè dre dhi, tirí dré gàzo àyi léna bí gò, ì dré tǎzoá dhi: «Kòdhi móndí línдрí 'i!» Gò ì dré ngàzo adrélé tetrélé tirí dré.

27 Di, gbǎ kòdhwa, Yésu dré tǎzoá àyi dré dhi: «Mì tsi togó! Ma 'i. Mì ro ngá ko.»

28 Pétèró logó drá dhi: «Mírì, kàdré mi 'i bàti dhi, mí tà má dré má kòlìró mí véna yí drísè wà.»

29 Yésu gò tǎá drá dhi: «Mí alì!»

Di Pétèró dré pfòzo bwátù 'ásè gò, kidhólé atsí to yí drísè, adrézó lile Yésu véna.

30 Di, kònò lyǎandre nda dre dhi, tirí dré akódhi ni 'òzo gò, dré kidhózó adrélé tandrùle. Di dré loyózóá dhi: «Mírì, mí tidrí ma wà!»

31 Gbǎ kòdhwa, Yésu dré áyi drígá kidzìzo akódhi ni ru gò, tǎzoá drá dhi: «Mì tà ka'ika'í íbe tsà ni, mí kayí tà mí léna àdho tà sè?»

32 I kòmbà file bwátù na dre dhi, lyǎandre nda dré rìzo adrélé kíri.

33 Di Yésu ni lebhéhá bwátù na nda ì dré ledhézó àyi kí kórókó tití akódhi kandrá, tǎzoá dhi: «Mì Giká ni Mváagó 'i bàti!»

*Yésu tidrí dràbhá i Gènèsàrètè na
(A kònò kpà Márokò 6:53-56)*

34 I kòzya tǎpǎriandre nda ni ta'a na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gènèsàrètè àdhyà na.

35 Móndyá kònàle dhi ì kònò Yésu nìle kyá dre dhi, ì dré ngàzo akódhi ni rúbí 'o ayílé bvò wáyi

nda 'àsè. Di móndí ì dré àyi ki dràbhá títi dhi ki adzízó akódhi véle gò,

³⁶ akódhi ni ti lizízó, kòtayíró dràbhá nda ì adréle ngbà 'í àyi kítá ti tabè kòdhya. Di àyi títi akódhi ni kítá nda ni tabèbhá dhi ì dré adrízó.

15

Gìká ni kúlí bhèma adrézó móndí ki labhi lebè dhi

(A kònò kpà Márokò 7:1-13)

¹ Amvolásà dhi, Fàrìsáyò àruka ì tatrítrí kúlí tadhábhá ìbe dhi ì dré angázó Yèrúsalemà lésè alile Yésu véle gò, liziá tíá dhi:

² «Ámi lebèbhá ì adré àma ki tábhí ki labhi ño àdho tà sè? Angyá ko, ì adré àyikya ngá nya drígá dzi àko ró.»

³ Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Ámi ró dhi, mì adré àmikya Gìká ni tòlí ño, kitswázó àmi ki labhi líkí àdho tà sè?

⁴ Tàko ko, Gìká tà tá dhi: <Lè mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be.>* Tà kpà dhi: <Dhya ángùdhi adrélépi tà kònzi ta àyi atá rú yà, kó ngalè àyi andre rú yà dhi, lè à kò'o akódhi nda dràle dràdrà.>†

⁵ Di, mì adré àmikya tàá dhi, dhya àlo kòtà àyi atá dré yà, kó ngalè àyi andre dré yà dhi, <Ngá má dré tá kitswálé fèle ámi ledé dhi, ngá má dré dra fèle Gìká dré dhi 'i> dhi,

⁶ adré di leá véle dhya nda kòbhà àyi atá ni lindrì àyi andre be ngá nda sè dhi ko. Di àsà dhi,

* **15:4 15:4** A kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómé 5:16. † **15:4 15:4** A kònò Pfòma 21:17; Lèvitikè 20:9.

mì adré àmikya Giká ni kúlí bhe gàrà dri, adrézó àmi kì tándi kì labhi lebè.

⁷ Ami túrúpúbhá 'i! Pròfètà Esáyà dré tá adrerà'a Giká ni kúlí longó àmi kì tà sè dhi 'á dhi, longó tá tà nda kyá tàzoá dhi:

⁸ «Móndyá kòdhi ì adré áma lindrì bha ngbà 'í ti sè.

Dì, àyi kì togó vwà ína má rúsè vwàvwà.

⁹ Ì adré lísámbò 'o má dré wóyá.

Tàko ko, ì adré tòlí angábhá móndí ì vélésè dhi kì tadhá ngóro tòlí nda ì angá tá má vélésè na tñi.»‡

Tà adrébhá móndí kì 'o atsálé ndí ró Giká mülésè dhi ì

(A kònò kpà Márokò 7:14-23)

¹⁰ Gò Yésu dré móndyá zyandre kònàle dhi kì azizó, tàzoá àyi dré dhi: «Mì yi vo rè tà kònèdhi, àndu ni ni nizo ká!

¹¹ Ngá adrélépi file móndí ni síbhálé 'àsè dhi adré akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi ni ko. Be ró dhi, tà adrélépi apfòle móndí sílésè dhi adré ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi nì.»

¹² Gò Yésu ni lebèbhá ì dré àyi kì kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí nì, tà mí dré tàle kòdhi dhe Fàrìsáyò ì léna kònzi dhi be?»

¹³ Akódhi logó àyi dré dhi: «Fa ángùdhi áma Atá bhù na dhi dré kidhílé nì ko dhi, à ni tingíá.

¹⁴ Mì tayí àyi nda ì. Àyi mǐ kùdúkùdu kì drì kobhá mǐ kùdúkùdu ró dhi 'i. Dì mǐ kùdúkùdu àlo dhi kàdré mǐ kùdúkùdu àzya se drìle dhi, àyi rǐti nda kì ledhé bhú na.»

‡ 15:9 15:9 A kònò Esáyà 29:13.

15 Gò Péteró dré tàzoá drá dhi: «Mí ngi kúlí alaala mí dré tàle nda ni àndu àma dré wà.»

16 Di Yésu logó dhi: «Àmi, àmi dhu rè tà nǎnǎ àko?

17 Mì nǎ ko tàle dhi, ngá ángùdhi adrélépi file mǎndí ni síbhálé 'ásè dhi adré file akódhi ni 'a na gò, adrélé apfòle akódhi ni rúbhá lésè dhi?

18 Di, tà ángùdhi adrélépi apfòle mǎndí sílésè dhi adré ína angálé akódhi ni togó lésè. Tà nda ína tà adrélépi mǎndí 'o atsálé ndí ró dhi 'i.

19 Tàko ko, tà adrèbhá apfòle mǎndí ki togó lésè dhi i, tà kòni 'i: tà kònzì kisùle dhi i, mǎndí ki tufuma ni tà, múná tà, ndòtò tà, kugù tà, tà tàma mǎndí i rú kinzò sè dhi ni tà, indí mǎndí ki rú tàma kònzì dhi ni tà.

20 Tà nda kòdhi i adré mǎndí ki 'o atsálé ndí ró dhi ni. Di, ngá nyàma drígá dzi àko ró dhi adré ína mǎndí ki 'o atsálé ndí ró ko.»

*Tòkó àlo sùrú twá ro dhi ka'i Yésu bàti
(A kònò kpà Márokò 7:24-30)*

21 Amvolásà dhi, Yésu dré àrà nda ni tayízó gò, lizo tsàle bvò Tírè i làga Sǐdónà be dhi na.

22 Di Kàránà tòkó àlo bvò nda lésè dhi dré alizo akódhi véle gò, kídhólé adrélé loyóá dhi: «Mírì, Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà! Ama zapi tirí kònzì íbe í léna. Adré kizà nya lavúlé.»

23 Di, Yésu logó ína kúlí drá ko. Gò akódhi ni lebhébhá i dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí dro akódhi nzìle. Tàko ko, akódhi adré tetrélé àma àmvolésè tò.»

24 Yésu logó dhi: «Giká amù ma ngbà 'í Isèrèlè ànzì avìbhá kábilígyà i tíni dhi i vélé.»

25 Di, tòkó nda dré ína adhézó áyi kórókó titì akódhi kandra, tazoá drá dhi: «Mírì, mí ledé ma wà!»

26 Yésu gò logóá dhi: «Kitswá ànzimvá ki mápà dòzo bhèle kòkí i dré dhi ko.»

27 Di, tòkó nda tà drá dhi: «Mírì, kònini bàti. Di, ndindì kòkí i adré àyikya mápà kórónyá adrébhá ledhélé àyi ki líyí ni mísá zàle dhi ki nya kòdhya.»

28 Yésu logó drá dhi: «Á! Tòkó, mi tà ka'ika'í íbe kàdrì! Tà nda kò'o ru mí dré ngóro mí dré adrélé lèle dhi tíni.» Di tòkó nda ni zapi dré adrízó gbă lókyá nda sè.

Yésu tidrí drabhá bí dhi i

29 Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo tsàle tãpãriandre Gàliláyà àdhya làgana. Di dré mbazo kóngó àlo drina gò lirilé.

30 Gò móndí zyandre lavulé dhi i dré alizo túmání mèrèkpè íbe, mĩ kùdúkùdu íbe, móndí rúbhá be àbvò ro dhi íbe, ábhãbhã íbe, ìndì drabhá àruka bí dhi íbe, àyi ki tobhà Yésu kandra. Gò akódhi dré àyi ki tidrízó títi.

31 Di móndyá zyandre nda ki líndrí dré gazo bhwãbhwa. Tàko ko, i nò tá ábhãbhã nda i adrérà'a kúlí ta, móndyá rúbhá be àbvò ro nda i adrérà'a adrilé, mèrèkpè nda i adrérà'a atsí to, ìndì mĩ kùdúkùdu nda i adrérà'a ngá no. Gò i dré Giká Isèrélè ànzi kya ni rú bhazo kùle.

*Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-su dhi i dré
(A kònò kpà Márokò 8:1-10)*

³² Amvolásà dhi, Yésu dré áyi lebèbhá ki azizó, tàzoá àyi dré dhi: «Má adré kizà do áma togó na mónnyá zyandre kòni ki tà sè. Tàko ko, àma tímǎní àyi íbe kítú na, ìndì ngá ì dré kítswálé nyàle dhi véle yókódhó. Dì má lè àyi ki logólé nzìle tàbirí be ko, ì kòlandèró ledhézó láti bhálé ko dhi sè.»

³³ Dì akódhi ni lebèbhá ì logó drá dhi: «Àrà bhà àko kòndhi 'á dhi, mà ni kítswá mápà kisú fèle mónnyá zyandre kòni ì dré nyàle pìzo ásà dhi ángwà?»

³⁴ Yésu lizí àyi tí dhi: «Àmi mápà íbe ángopí?» Ɔ logó dhi: «Nzi-drì-rì, ìndì kosyá àruka tsàtsà dhi íbe.»

³⁵ Gò Yésu dré tàzoá mónnyá zyandre nda ì dré dhi, ì kòlirí bvò dri.

³⁶ Dré mápà nzi-drì-rì nda ki adózó kosyá nda íbe, àwoyà fèzo Gìká dré gò, tonòzoá lanzíle áyi lebèbhá ì dré gò, ì dré lanzizóá mónnyá zyandre nda ì dré.

³⁷ Dì mónnyá títi nda ì dré nyàzoá pìzo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzì nzi-drì-rì dhi ì sè bíbi.

³⁸ Ago ngá nyabhá nda ì tá ngulù-su. (À nà tá tòkó ì ànzimvá íbe ko.)

³⁹ Gò Yésu dré láti fèzo mónnyá zyandre nda ì dré nzìzo. Dré mbàzo bwátù na gò, zyàle tsàle bvò Màgàdánà àdhya na.

16

Fàrìsáyò ì Sàdùkáyò íbe dhi ì lizí Yésu tà àlo

*línдрíga ró dhi ni 'o**(A kònò kpà Márokò 8:11-13; Lúka 12:54-56)*

¹ Amvolásà dhi, Fàrìsáyò i Sàdùkáyò íbe dhi ì dré àyi ki kisízó ànyi Yésu làga, kitswálé akódhi ni tabhì. Di ì dré akódhi ni ti lizízó, kò'oró tà àlo línдрíga ró angálépi Giká vélésè dhi.

² Di Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Ìndró sè, bhù mǐbhalé kàdré wà dhi, mì adré tàá dhi: <Kìdru, kozya kitswá dhìle ko.>

³ Drùbhì sè, bhù mǐbhalé kàdré ngbàràngbàrà ro dhi, mì adré tàá dhi: <Ándrò, kozya ni dhi.> Mì nǐ kó bhù mǐbhalé ni làsú lanzílé dhi be dhi, mì kitswá di àmíkya tà adrèbhá lókyá twátwa dhi ki tadhá dhi ki ni lanzílé bwà ko àdho tà sè?

⁴ Móndyá ándrò adrèbhá kònzì ìndì zàràbhù ro dhi ì adré tà línдрíga ró dhi ni nda nòle. Di, à kitswá tà àzya línдрíga ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdré ngbà 'í pròfètà Yónà àdhya 'i ko dhi.» Gò Yésu dré àyi ki tayízó, lizo.

*Tàkú Fàrìsáyò kya Sàdùkáyò íbe dhi**(A kònò kpà Márokò 8:14-21)*

⁵ Yésu i lebèbhá ni íbe dhi ì kòzya tǎpǎriandre ni ta'a na dre dhi, lebèbhá ni nda ì dré atógyàzoá dhi, ì tivì tá mǎpà dòma atsí na dhi.

⁶ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréro àmi ki líkí tàkú Fàrìsáyò kya Sàdùkáyò íbe dhi ni tà sè.»

⁷ Di akódhi ni lebèbhá ì dré ngàzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè adrézó tàá dhi: «Akódhi tà kònìnì, mà dré mǎpà adólé ko dhi sè.»

⁸ Yésu dré tà ì dré adrélé tàle nda ni nìzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Àmi tà ka'ika'í íbe tsà ni ì, m̀i adré àmikya tà kayí àmi kòfalésè m̀i dré adrélé m̀pà àko dhi sè àdho tà sè?»

⁹ M̀i ǹi vo dhu rè tà àlo ko? M̀i tivì vo àmikya m̀pà nzi má dré lanzílé móndyá ngùlù-nzi dhi ì dré dhi ki tà dre? M̀i gò tá àmbí ni ki lokó g̀ale kánzì ángopí?

¹⁰ M̀i tivì kókpà àmikya m̀pà nzi-drì-rì má dré lanzílé móndyá ngùlù-su dhi ì dré dhi ki tà dre? M̀i gò tá àmbí ni ki lokó g̀ale kánzì ángopí?

¹¹ M̀i ǹi ko tàle dhi, má adré tá m̀pà tà ta àmi dré kòdhyà ko dhi? Dì, má tà tá mána dhi: «M̀i kàdré àmi ki líkí tàkú Fàrìsáyò kya Sàdùkáyò íbe dhi ni tà sè.»»

¹² Gò lebèbhá ni ì dré nìzoá tàle dhi, akódhi adré tá tàá àyi dré dhi, ì kàdré àyi ki líkí tàkú m̀pà àdhyà ni tà sè ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi ki líkí tà Fàrìsáyò ì dré tá adrélé tadhále Sàdùkáyò íbe dhi ki tà sè.

Péteró tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'i

(A kònò kpà Márokò 8:27-30; Lúkà 9:18-21)

¹³ Amvolásà dhi, Yésu ì dré l̀zo tsàle bvò bhàandre Kàyìsàriyà Fìlipò àdhyà làga dhi na. Gò akódhi dré lizízóá àyi tí dhi: «Móndí ì adré tàá dhi, ma, Móndí ni Mv́à àdhi 'i?»

¹⁴ Í logó drá dhi: «Móndí àruka ì adré tàá dhi, mi Yòwánì Bátisimò fèlepi 'i. Aruka ni ì adré tàá dhi, mi Èlíyà 'i. Aruka ni ì adré kó tàá dhi, mi Yèrèmíyà 'i yà, kó ngalè pròfètà ki àzya 'i yà dhi.»

¹⁵ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Dì àmi ró dhi, m̀i adré àmikya tàá dhi, ma àdhi 'i?»

16 Sìmonà Pétèró logó dhi: «Mì mína Mèsíyà, Gĩká lídrì ro dhi nì Mváagó 'i.»

17 Yésu gò tàá drá dhi: «Sìmonà, Yónà nì mvá, Gĩká bhà tà tani mí dri dre. Angyá ko, móndí tadhá tà kòdhi mí dré nì ko. Be ró dhi, áma Atá bhù na dhi tadhá mí dré nì.»

18 Má adré kpà tàá mí dré dhi: Mì Pétèró 'i. Má nì Ekèlézyà mána nì si kírà kònìdhi dri.* Ndìndì dràdrà nì rìnyí kitswá ína Ekèlézyà nda nì lavú ko.

19 Má nì Opì bhù àdhya nì lífùngúlà ànzi kì fe tayílé mí drígá. Tà ángùdhi mí dré dra 'ìle kònwa bvò dri dhi, à nì kókpà tà nda nì 'i bhù na. Tà ángùdhi mí dré dra trìle bvò dri dhi, à nì kókpà tà nda nì trì bhù na.»

20 Gò Yésu dré áyi lebèbhá nda kì logázó, ì kòtadhá ró dhya àlo dré dhi, ì Mèsíyà 'i dhi ko.

Yésu longó áyi dràma nì tà, áyi ngàma dràdrà 'àsè dhi be

(A kònò kpà Márokò 8:31–9:1; Lúkà 9:22–27)

21 Kìdhólé lókyá nda sè dhi, Yésu dré kìdhózó adrélé tadhá áyi lebèbhá ì dré dhi, adré tá leá dhi, í kòlì Yèrúsalmà na kitswá lé kizà nya lavulé Yúdà ànzi kì bhàgo ì drígá, kòwánà kàdrì ì drígá ìndì tátrítrí kúlí tadhábhá ì drígá, à kòpfuró ì dràle gò, kítú nì na sè dhi, Gĩká kòtingá ró ì dràdrà lésè.

22 Di Pétèró dré Yésu nì drìzo gàrà dri gò, kìdhózó adrélé tà ta akódhi dri, tàzoá dhi: «Mírì, Gĩká kòlíkí mí! Tà nda kòdhi kitswá tàdzí atsá lé mí rú ko!»

* **16:18 16:18** Rú «Pétèró» kònìdhi adré leá tàle dhi «kírà».

23 Di, Yésu dré áyi alázó tàá Pétèró dré dhi: «Sàtánà, mí nga má m̀lèsè gòle má àmvona! Mí adré láti nda áma 'òzo dhèle. Tàko ko, mí adré tà kisù Giká àdhya t́ni ko. Be ró dhi, mí adré mína tà kisù móndí kya t́ni.»

24 Gò Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá i dré dhi: «Dhya àlo kàdré làá alìle má vèsè dhi, lè akódhi nda kòtayí áyi tàndi ni tà, kàdó áyi fa kípakipa gò, kàdréro áma lebè.

25 Tàko ko, dhya ángùdhi adrélèpi áyi tàndi ni lídrì le tídrìlé dhi, a ni áyi lídrì nda ni 'o avìle. Di, dhya ángùdhi adrélèpi ína áyi lídrì fe áma tà sè dhi, a ni áyi lídrì nda ni kisú.

26 Angyá ko, dhya àlo kòkisú ngá bvò kòndi àdhya i títi gò, áyi tàndi ni lídrì tayízó avìle dhi, akódhi nda kisú ína àdho tà dóro 'i? A ni go àdho ngá fe kòdhya kitswázó áyi lídrì nda ni kisú dhi?

27 Tàko ko, Móndí ni Mvá ni agò áyi Atá ni m̀lanzìlanzì na akódhi ni ángéló íbe gò, dré tà logózó móndí àlo àlo títi i dré, tà i dré 'òle dhi i tí.

28 Má adré tà bàti ta àmi dré dhi: Móndí àruka adrèbhá áyi k̀i totó kònwa ni i kitswá dràle drìdrì i dré dra Móndí ni Mvá ni nòzo alìrà'a áyi Opì na dhi kandrà ko.»

17

*Yésu ni làsú ladzá ru atsálé lagulagu ró
(A kònò kpà Márokò 9:2-13; Lúkà 9:28-36)*

¹ Kítú nzi-drì-àlo àmvolèsè dhi, Yésu dré Pétèró k̀i drìzo Yàkóbhò íbe ìndì adrúpi ni Yòwánì be gò,

ì dré lizo àyi pátí mbàle kòngó àlo mvumvù dhi drina.

² Kònàle dhi, Yésu ni làsú dré ngàzo ru ladzá àyi mìle. Akódhi ni mibhalé dré kidhózó adréle lagulé kítú tìni. Akódhi ni kítá ì dré kpà atsázó kemve kpírikpírí ngádra tìni.

³ Gbã kòdhwa, Mósè ì Elíyà be dhi ì dré agázó àyi kandrá, adréle tà ta Yésu be.

⁴ Di Péteró dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mírì, dóro ni mà dré adréle kònwa dhi. Mí kàdré leá dhi, má ni wémà na dhi ki ledé kònwa: àlo ni mí dré, àlo ni Mósè dré, ìndì àlo ni Elíyà dré.»

⁵ Dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, ndùrùku lagulagu ró dhi dré apfòzo àyi ki asó rùkù gò, kúlí dré apfòzo làsà tàá dhi: «Kònìdhi áma Mvágó má dré lèlè tò dhi 'i. Áma togó adré kiníle akódhi ni tà sè tò. Mì kòyi akódhi!»

⁶ Yésu ni lebèbhá ì kòyi kúlí nda dre dhi, àyi ki togó dré gàzo tirì sè bí gò, ì dré ledhézó àyi ki mibhalé bha kìní mi.

⁷ Di, Yésu dré ína áyi kisizó ànyi àyi làga, àyi ki tabè gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì nga! Mì ro ngá ko.»

⁸ Ì kòtingá mì dre dhi, ì dré gòzo véle móndí àzya no ko, ngbà 'í Yésu 'i kalóma.

⁹ Ì dré tá adrérà'a asilé kòngó nda drìlèsè dhi 'á dhi, Yésu dré lazízóá àyi dri dhi: «Mì kòlongó tà agálépi àmi mìle kòdhi dhya àlo dré ko, tsàle lókyá Giká dré dra Móndí ni Mvá ni tingázó dràdrà lèsè dhi 'á.»

¹⁰ Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Tátrítrí kúlí tadhábhá ì adré

tàá dhi, lè Elíyà kàlì rè zyà Mèsíyà kandrà 'íká àdho tà sè?»

¹¹ Yésu logó àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, Elíyà adré alìle tà tíí dhi ki ledé.

¹² Dì, má adré mána tàá àmi dré dhi: Elíyà atsa dre. Dì, móndí ì nì tá àyikya akódhi àdhi 'i ya dhi ko. Gò ì dré akódhi ni 'òzo ngóro ì dré tá lèle dhi tíni. Dì Móndí ni Mvá ni kókpa kizà nya àyi drígá kònìni.»

¹³ Dì Yésu ni lebèbhá ì dré nìzoá tàle dhi, akódhi adré tá Yòwànì Bàtisimò fèlepi ni tà ta àyi dré kòdha.

*Yésu tidrí mváagó àlo tirí kònzi íbe í léna dhi
(A kònò kpà Márokò 9:14-29; Lúkà 9:37-43a)*

¹⁴ Ì kògò tsàle móndyá zyandre ì véna dre dhi, agó àlo dhi dré alìzo adhéle áyi kórókó tíí Yésu kandrà,

¹⁵ tàzoá dhi: «Mírì, mí bhà áma mváagó ni kizà wà! Agilíí adré akódhi ni lebhé, ìndì akódhi adré kizà nya tò. Vèsè be bǐ, adré ledhéle àtsí na, kó ngalè yǐ na.

¹⁶ Má drì tá akódhi lizo ába ámi lebèbhá ì véna. Dì, ì kitswá tá àyikya akódhi ni tidrí bwà ko.»

¹⁷ Dì Yésu logó dhi: «Àmi, móndyá ándrò tà ka'íka'í àko ìndì àmi ki tayíbhá litílé ni ì, mà ni adré véle àmi íbe vwàle lókyá be ángopí? Má ni àmi ki tà mvo vwàle lókyá be ángopí? Mì adrì mvámvá nda alìzo ába má véle.»

¹⁸ Dì ì kàlì akódhi be dre dhi, Yésu dré ligízó tirí kònzi akódhi lé dhi be gò, dré dròzoá p'òle lásà. Dì mvámvá nda dré adrízó gbǎ lókyá nda sè.

19 Amvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó àyi pátí ànyi akódhi làga, akódhi ni lízi tàzoá dhi: «Mà kitswá tá tirí kónzi nda kònàdhi ni dro bwà ko àdho tà sè?»

20 Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kitswá tá bwà ko, mì dré adrélé tà ka'ika'í ìbe tsà dhi sè. Má adré tà bàti ta àmì dré: Mì kàdré tà ka'ika'í ìbe tsàmvá ngóro mùtáđì lò'wa tìni dhi, mì ni kitswá táá kóngó kònìdhi dré dhi <Mí kisí mì kònwásè lile kònàle> gò, kóngó nda dré áyi kisízó. Dì tà àlo mì dré kitswálé 'òle bwà ko dhi ni adré yókódhó.» [

21 *]

Yésu gò áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma dràdrà lésè dhi be

(À kònò kpà Márokò 9:30-32; Lúkà 9:43b-45)

22 Kítú àlo dhi, Yésu ì lebèbhá ni ìbe dhi ì kimó tá ru bvò Gàliláyà àdhya na. Gò akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: «À ni Mónde ni Mvá ni lefè kàribhá ì drígá.

23 Ì dré akódhi ni pfùzo dràle gò, kítú ni na sè dhi, Gíká dré akódhi ni tingázó dràdrà lésè.» Dì kúlí nda sè dhi, akódhi ni lebèbhá ki togó dré gàzo kizà sè bí.

Mèdáyì tépelò àdhya ni gìma

24 Amvolásà dhi, Yésu ì lebèbhá ni ìbe dhi ì dré lizo tsàle Kàpàrànwúmà na. Gò dhya adrèbhá tá mèdáyì tépelò àdhya ni lagí dhi ì dré àlizo

* **17:21 17:21** Wáràgà Gíká ni Kúlí tisizo àyi dri drìdrì dhi ì lèna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Dì, à kitswá ngbà 'í tirí kónzi kára be kònini dhi ki dro pfòle tàbirí mvòma sè indì tà zìma Gíká tí dhi sè.]

Pètèrò véle líziá tíá dhi: «Àmi kí tadhálépi adré mèdáyì tépelò àdhya ni gi?»†

²⁵ Pètèrò logó àyi dré dhi: «Àyíya, akódhi adré gíá.» Pètèrò kògò file dzó na dre dhi, Yésu dré zyà kúlí dòzo tàle nì. Tà dhi: «Simónà, mí kisù mína ngíni? Opí bvò kòndi àdhya ì adré àdhibhá kí 'o adréle mèdáyì gi dhi kòdhya: àyi kí tàndi kí ànzì ì, kó ngalè, móndí àruka àyi kí òpì zàle dhi ì?»

²⁶ Pètèrò logó dhi: «Móndí àruka ì.» Yésu gò tàá drá dhi: «Kàdré di kònìni dhi, ópí kí ànzì nda ì kitswá àyikya gíá ko.

²⁷ Di, má lè mána móndyá kòna kí togó 'òle aswálé àma rú ko. Àsà dhi, mí lì kosyá bhe tãpãriandre na. Mí adó kosyá mí dré dra asélé drìdrì dhi, síbhálé nì nì nzìzo gò, làfa lò'wa àlo dhi nì kisúzó sílána. Di mí do làfa lò'wa nda lizo ába àyi véna mèdáyì gi àma dré mí be.»

18

Dhya kàdrì lavulé Opì bhù àdhya na dhi àdhi 'ì?

(A kònò kpà Márokò 9:33-37; Lúkà 9:46-48)

¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu nì lebèbhá ì dré àyi kí kisízó ànyi akódhi làga, akódhi nì lízì tàzoá dhi: «Dhya kàdrì lavulé Opì bhù àdhya na dhi àdhi 'ì?»

² Di Yésu dré mvámvá àlo dhi nì azízó bhàle àyi kí kító 'á gò,

† 17:24 17:24 A kònò Pfòma 30:11-16.

³ tàzoá dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Mì kòladzá àmi ki togó atsázó ànzimvá i tìni ko dhi, m̀ì kitswá t̀ádzí file Opì bhù àdhyà na ko.

⁴ Di dhyà ángùdhi adrélépi áyi tà bha k̀ini mi ngóro mvámvá k̀onìdhi àdhyà t̀ini dhi, ǹi adré dhyà k̀adrì lavúlé Opì bhù àdhyà na dhi 'i.

⁵ Kòdhi íbe dhi, dhyà ángùdhi adrélépi mvámvá k̀onìdhi t̀ini dhi ǹi ka'ì d̀òle d̀oro áma rú sè dhi, adré áma t̀andì ǹi ka'ì k̀òdhyà.»

Tà adrébhá m̀ondí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi

i

(A k̀onò kpà Márokò 9:42-48; Lúkà 17:1-2)

⁶ «Di, dhyà àlo k̀adré ina ànzimvá adrébhá áma ka'ì k̀oni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, d̀oro ǹi tá k̀irà k̀adrì 'ìle akódhi nda kembé gò, akódhi ǹi bhèzo dràle ỳiandre ǹi t̀áli na dhi.

⁷ Kizà vo ng̀ini bvò k̀ondi dri, tà adrébhá m̀ondí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ki tà sè dhi! Tà bàti ró dhi, tà nda k̀òdhi ki ngbú adré be. Di, kizà ǹi adré k̀adrì dhyà ángùdhi adrélépi tà nda ki àndu bha dhi dré!

⁸ Àmi dríga 'i yà, kó ngalè ámi pá 'i yà dhi k̀adré ámi 'o dhèle tàkonzì na ǹi dhi, lè mí k̀oli akódhi nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Angyá ko, mí dré file lídrì kóná vésè kólyá dhi na ngbà 'í dríga be àlo yà, kó ngalè pá be àlo yà dhi d̀oro lavúlé, ámi bhèle àtsí adrélépi adrálé ko dhi na dríga be r̀i ìndì pá be r̀i dhi rúsè.

⁹ Àmi mì k̀adré kó ámi 'o dhèle tàkonzì na ǹi dhi, lè mí k̀angí mì nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Angyá ko, mí dré file lídrì na ngbà 'í mì be àlo dhi d̀oro lavúlé, ámi bhèle àtsí líferò àdhyà na mì be r̀i dhi rúsè.»

*Pídhígó kábilígyà avìlepi dhi ni tà dri dhi
(A kònò kpà Lùkà 15:3-7)*

¹⁰ «Mì kònò dóro, mì kàdréro ànzimvá kòni kì àlo no móndí tàko ró ko. Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Ayi nda kì ángeló ì adré ngbú áma Atá bhù na dhi ni m̀bhalé no. [

¹¹ *]

¹² Mì kisù àmíkya ngíni? Agó àlo kàdré kábilígyà íbe nyadhi-nzi gò àyi kì àlo dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsì kábilígyà nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su nda kì tayí kòngó drìna gò, lizo akódhi avìlepi nda ni ndabe.

¹³ Má adré tà bàti ta àmi dré: Kòkisú kábilígyà nda dre dhi, a ni lenzé akódhi ni tà sè lavulé, dré adrélé lenzélé kábilígyà nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su avìbhá ko nda kì tà sè dhi rúsè.

¹⁴ Kókpà kòdhi tíni, àmi kì Atá bhù na dhi adré lèá ko, ànzimvá kòni kì àlo dré avìle dhi.»

Àmi adrúpi tàkonzì 'òlepi mí rú dhi ni tà

¹⁵ «Àmi adrúpi àlo dhi kò'o tàkonzì mí rú dhi, mí kòlì rè zyà kalóma akódhi véna, akódhi ni tàkonzì nda ni tadhá drá. Akódhi kòyi mí dhi, kòdhi mí gò ámi adrúpi nda ni kisú dre.

¹⁶ Dì, kòyi ína mì ko dhi, mí kòdrì móndí àlo yà, ngalè rì yà dhi, mì kòlìró akódhi véna, <kìtswalé tà títi dhi kì bvó lanzí móndí rì yà kó ngalè na yà tà nda kì nobhá m̀ sè dhi kì kúlí sè.>†

* **18:11 18:11** Wáràgà Gìkà ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni kì kisú kònwa ko: [Angyá ko, Móndí ni Mv́a alì mónyá avìbhá dhi kì tídrì.] † **18:16 18:16** A kònò Dùtèrònómè 19:15.

17 Akódhi kògà àyi nda ki yìma rè dhi, mí kòlì tà nda ni ta Èkèlézyà kandrá. Kògà ndìndì Èkèlézyà nda ni kúlí yìma rè dhi, mí kàdré akódhi ni no pàgánò tíni, kó ngalè mèdáyì lagílépi tíni.

18 Má adré tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mì dré dra 'ìle kònwa bvò dri dhi, à ni kókpà tà nda ni 'i bhù na. Tà ángùdhi mì dré dra trìle bvò dri dhi, à ni kókpà tà nda ni tri bhù na.

19 Má adré kpà tàá àmi dré dhi: Mòndí rì àmi kòfalé bvò dri dhi ì kàdré ru yi, tà ángùdhi ì dré adrélé zile áma Atá bhù na dhi tí dhi dri dhi, akódhi ni tà nda ni 'o àyi dré.

20 Angyá ko, àrà ángùdhi mòndí rì yà, ngalè na yà dhi ì dré adrézó ru kimó áma rú sè dhi na dhi, ma kókpà tùmání àyi íbe.»

Tàkonzì trìma àma kòfalésè dhi

21 Gò Pètèró dré àyi kisízó ànyi Yésu làga, akódhi ni lizì tàzoá dhi: «Mírì, áma adrúpi kàdré tàkonzì 'o má rú dhi, má ni akódhi ni tàkonzì tri tsàle vésè be ángopí? Tsàle vésè be nzi-drì-rì?»

22 Yésu logó drá dhi: «Kóko! Má adré tàá mí dré dhi, tsàle vésè be nzi-drì-rì dhi ko. Be ró dhi, mí kàdré akódhi ni tàkonzì tri tsàle vésè be nyadhi-na-drì-mudrí vésè be nzi-drì-rì.»‡

Pídihígo màrábà áyi àzìzǐ ni kizà bhàlepi ko dhi ni tà dri dhi

23 «Tà nda sè dhi, Opì bhù àdhya sù ngóro tà kònìdhi tíni: Opí àlo dhi lè tá àyi màri àyi màrábà ì rú dhi ki tà 'òle akílé.

‡ 18:22 18:22 Kòdhi Yésu adré tá leá tàle dhi, «tsàle vésè kitswálé nàle bwà ko dhi na».

24 Di kòkidhó adrélé áyi màri nda ki tà 'o dre dhi, à dré màrábà àlo adrélépi tá màri kàdrì lavúlé dhi íbe í rú dhi ni adrìzo alìzo ába akódhi véle. Màri akódhi nda rú dhi tá làfa lò'wa ngùlù-mudrí. §

25 Di màrábà nda dré tá kitswálé ngá logó màri nda tí bwà ko dhi sè dhi, mírì ni dré tòlì fèzo tàzoá dhi, à kòlagí akódhi, tòkó ni, ànzimvá ni i, tsàle akódhi ni ngá títi dhi íbe, kitswázó màri nda ni logó.

26 Di màrábà nda dré dhèzo áyi kórókó titì áyi mírì kandrá, tàzoá drá dhi: <Mí tadhá ámi togó vwàvwà má véle wà! Má ni ámi màri logó mí dré títi.>

27 Di mírì ni dré akódhi ni kizà bhàzo gò, màri nda ni tà tayízó, akódhi ni tàndi ni tayízó kpà lèle.

28 Di, màrábà nda kòpfò dre dhi, dré ína lizo áyi àzízì àlo áyi màri íbe làfa lò'wa nyadhi-nzi dhi ni kisú.* Dré akódhi ni rùzo bèle kembe 'á, adrézó akódhi ni kizí, adrézó tàá dhi: <Mí logó áma màri mí rú dhi!>

29 Azízì ni nda dré dhèzo áyi kórókó titì akódhi kandrá, akódhi ni ti lizízó tàzoá dhi: <Mí tadhá ámi togó vwàvwà má véle wà! Má ni ámi màri logó.>

30 Di, màrábà nda ka'ì tá kúlì nda ko. Be ró dhi,

§ **18:24 18:24** Giká ni Kúlì Gírìkì ti sè dhi adré tàá kònwa dhi «tálétà ngùlù-mudrí». Tálétà àlo dhi tá làfa lò'wa adrélé fèle móndí àlo dré àzì 'òle kítú ngùlù-nzi dhi i sè dhi tí dhi 'i. Di tálétà ngùlù-mudrí kòni i tá làfa kàdrì lavúlé dhi 'i. * **18:28 18:28** Giká ni Kúlì Gírìkì ti sè dhi adré tàá kònwa dhi «dènàrí nyadhi-nzi». Dènàrí àlo dhi tá làfa lò'wa adrélé fèle móndí àlo dré àzì 'òle kítú àlo sè dhi tí dhi 'i.

lì ina áyi àzízì nda ni 'o bhèle bǎdzó na, kòlogóró màri í rú nda akílé tíí be dhi bvó.

³¹ Dì màrábà àruka ì kònò tà nda dre dhi, àyi ki togó dré kizà nyàzo tò. Gò ì dré lizo tà tíí lavúbhá nda ki tíí àyi ki mírì dré.

³² Dì mírì nda dré màrábà nda ni azizó, tàzoá drá dhi: «Mì màrábà kònzi ni, má tayí tá áma màri mí rú dhi, mí dré áma ti lizilé dhi sè.

³³ Adré dì tá kpà leá dhi, mí kòbhà ámi àzízì ni kizà, ngóro má dré ámi kizà bhàle dhi tíni.»

³⁴ Dì togóaswa dré dhi, mírì ni dré akódhi ni fèzo bǎdzó líkìbhá ì drígá, ì kàdréro akódhi ni rúbhá 'o aswálé, tsàle lókyá dré màri í rú nda ni logórà'a akílé tíí dhi 'á.»

³⁵ Yésu gò tàá dhi: «Áma Atá bhù na dhi ni kókpà àmi àlo àlo tíí dhi ki 'o kònini, mì kàdré àmi ki adrúpi ki tàkonzì tri togó wǎyi sè ko dhi.»

19

Yésu tadhá tà tòkó tingama ni tà dri

(A kònò kpà Márokò 10:1-12)

¹ Yésu kòtà tà nda ì akílé dre dhi, dré ngàzo Gàliláyà lésè, lile bvò Yùdáyà àdhya na, Yòròdánè ni ta'á na.

² Móndí zyandre lavulé dhi ì dré akódhi ni lebezo gò, dré àyi ki dràbhá ki tídrízó.

³ Gò Fàrìsáyò àruka ì dré àyi ki kisizó ànyi akódhi làga, kitswálé akódhi ni tabhì litílé. Dì ì dré lizizóá tíá dhi: «Àma ki tátírítrí kúlí ka'í, agó kòtingá áyi tòkó tà ángùdhi dré adrézó akódhi ni le tingalé ásà dhi sè dhi 'í?»

4 Yésu logó dhi: «Mì nà rè Gìká ni Kúlí na ko tàle dhi, ngá tíí dhi kí kidhoma 'á dhi, <Gìká ngá tíí dhi kí bhàlepi dhi bhà tá àyi agó ì tòkó be> dhi?»*

5 Gìká tà tá kpà dhi: «Àsà dhi, agó ni áyi atá ni tayí áyi andre be, ru amúzó áyi tòkó be gò, àyi rìti nda ì dré atsázó rúbhá àlo ró.»†

6 Dì ì gò véle adréle rì ko. Be ró dhi, àyi ngá àlo 'i. Àsà dhi, lè móndí ì kòlanzí ngá Gìká dré amulé nì dhi ko.»

7 Fàrisáyò nda ì gò lizíá tíá dhi: «Kàdré kònìni dhi, Mósè fè tá dì tòlí tàzoá dhi, agó adrélepi áyi tòkó ni le tingálé dhi kòfè wárágà drá akódhi ni tingázó gò, mùzoá nzìle dhi àdho tà sè?»

8 Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mósè ka'ì tá ína àmi kí tòkó kí tingama, àmi kí togó dré adréle tòmbátòmba dhi sè. Dì, tà nda tá ína kònìni kidhoma lésè ko.

9 Má adré tàá àmi dré dhi: Kàdré ngbà 'í ndòtò tà sè ko dhi, agó ángùdhi áyi tòkó ni tingálepi gò gòzo tòkó àzya adó mòle dhi, adré ína múná tà 'o.»

10 Yésu ni lebèbhá ì dré tàzoá drá dhi: «Agó ni tà tòkó ni be dhi kàdré kònìni dhi, dóro ni lámó mòle ko dhi.»

11 Yésu logó àyi dré dhi: «Móndyá tíí dhi ì kitswá kúlí kòdhi ni ka'ì bwà ko. Ngbà 'í àyi Gìká dré rìnyí fèzo àyi dré dhi kí kitswá ka'íá dhi àyi.

12 Tàko ko, tà twátwa àgo ì dré adrézó lámó mo ko dhi ì be. Aruka ni ì, à ti àyi adréle lámó lovó

* 19:4 19:4 A kònò Kidhoma 1:27; 5:2. † 19:5 19:5 A kònò Kidhoma 2:24.

àko gò ì dré atsázó ùníkì i ró.‡ Aruka ni i, móndí 'o àyì atsálé ùníkì i ró dhi nì. Aruka ni ì gà kó làmó atsázó ùníkì i ró, adrélé àyì kì fe Gìká ni Opì ni tà 'o. Dhya ángùdhi kitswálépi kúlí nda ni ka'ì dhi, kàdré ka'íá!»

*Yésu zi tà tani Gìká tí ànzimvá i dri
(A kònò kpà Márokò 10:13-16; Lúká 18:15-17)*

¹³ Amvolásà dhi, móndí ì dré àyì kì ànzimvá kì adrìzo alìzo àyì íbe Yésu vélé, kòbhàró drígá àyì dri, tà zìzo Gìká tí àyì dré be dhi bvó. Dì, akódhi ni lebébhá ì dré àyikya lawàzo móndyá nda i dri tà nda sè.

¹⁴ Dì, Yésu dré tàzoá dhi: «Mì tayí ànzimvá kòni i alìle má vélé. Mì logá àyì ko. Angyá ko, Opì bhù àdhya móndyá adrébhá àyì nda i tìni dhi ì dré.»

¹⁵ Dré drígá bhàzo àyì dri, tà tani zìzo àyì dré gò, lizo.

*Yésu i kàdhúra àlo ngá lỳí ro dhi be dhi
(A kònò kpà Márokò 10:17-31; Lúká 18:18-30)*

¹⁶ Amvolásà dhi, kàdhúra àlo dhi dré àyì kisízó ànyi Yésu làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Tadhálépi, lè má kò'o àdho tà dóro kòdhya kitswázó lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú dhi?»

¹⁷ Yésu logó drá dhi: «Mí adré áma lizí tà dóro ni tà dri àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi ngbà 'í àlo kwákwá. Dì, mí kàdré lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni le kisúlé dhi, lè mí kàdré tà tatrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi kì 'o.»

‡ 19:12 19:12 «Ùníkì» kònìdhi, agó làmó gàlepi dhi 'i, kó ngalè agó anglé kitswálé làmó mo bwà ko dhi 'i.

18 Kàdhùrà nda gò lizíá dhi: «Tà ángùdhi?»
 Yésu gò logóá dhi: «Lè mí kòpfu móndí dràle ko.
 Mí kò'o múná tà ko. Mí kòkugù ngá ko. Mí kòtà
 tà móndí rú kinzò sè ko.

19 Mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be.
 Mí kàdré ámi àzya ni le ngóro mí dré adrélé ámi
 tàndi ni le dhi tìni.»§

20 Kàdhùrà nda tà drá dhi: «Má líkí tòlí nda
 kòdhi ì títí. Lè di má kògò àdho tà 'o kòdhya?»

21 Di Yésu logó drá dhi: «Mí kàdré lèá ámi tà
 kàdré dóro kitswálé títí Gíká mìlésè dhi, mí lì ámi
 ngá títí dhi ki lagí gò, làfa ni ni lanzízó lemerèbhá
 ì dré, mí kàdréro ngá làgí be kàdrì dhi íbe bhù
 na. Di mí alì adrélé áma lebe.»

22 Kàdhùrà nda kòyi kúlí nda ì dre dhi, dré
 ngàzo lile kizà be tò, dré tá adrélé ngá íbe
 zyandre ró dhi sè.

23 Gò Yésu dré tàzoá àyi lebèbhá ì dré dhi: «Má
 adré tà bàti ta àmi dré: Ngá líyí ni fíma Òpì bhù
 àdhya na dhi kòkóròko.

24 Má adré gòle tàá àmi dré dhi: Ngá líyí ni
 fíma Gíká ni Òpì na dhi ína kòkóròko lavulé,
 kàmílò dré lavulé sǐndànì ni bhálé 'ásè dhi
 rúsè.»*

25 Di akódhi ni lebèbhá ì kòyi tà nda dre dhi,
 àyi ki líndrì dré gàzo bhwābhwa gò, ì dré adrézó
 lizíá àyi kòfalésè dhi: «Kàdré kònìni dhi, àdhi ni
 kitswá lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú nì?»

26 Yésu dré àyi ki nòzo dhi gò, tàzoá àyi dré dhi:
 «Móndí ì mìlésè dhi, tà nda kòdhi tà kitswálé 'òle

§ 19:19 19:19 A kònò Pfòma 20:12-16; Dùtèrònómè 5:16-20;
 Lèvítikè 19:18. * 19:24 19:24 «Kàmílò» kònìndhi, kà'wá kàdrì
 dòngí tìni dhi 'i.

bwà ko dhi 'i. Di, Giká m̃lèsè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.»

²⁷ Gò Pétèró dré tàzoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí tà tíí dhi ì adrézó ámi lebè. Mà ni ò àdho tà dóro kisú ásà kòdhya?»

²⁸ Yésu gò logóá dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Bvò tídhí ro dhi na dhi, lókyá Móndí ni Mvá dré dra lírízó áyi lírírà òpì àdhya m̃lanzìlanzì ro dhi dri dhi tú dhi, àmi áma lebèbhá ni kì kókpa lírí lírírà mudrí-drì-rì adrézó òpì nya dhi ì drìsè, adrélé Ìsèrèlè ànzì kì sùrú mudrí-drì-rì dhi kì tàbvó ta.

²⁹ Dhya ángùdhi áyi dzó ì 'i yà, áyi adrúpi ì 'i yà, áyi amvúpi ì 'i yà, áyi atá 'i yà, áyi andre 'i yà, áyi ànzì ì 'i yà, kó ngalè áyi amvú ì 'i yà dhi kì tayílèpi áma tà sè dhi, a ni ngá nda kì vúdri kisú tsalè vèsè be nyadhi-nzi. Kòdhi íbe dhi, a ni kókpa lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú tàyilè ro.

³⁰ Di, móndí b̃i adrébhá drìdrì nyànómvá dhi kì go adrélé bvólé ro. Móndí b̃i adrébhá bvólé ro nyànómvá dhi kì go adrélé drìdrì.»

20

Pídhigó àzì 'obhá ṽnò amvú na dhi kì tà dri dhi

¹ Yésu gò tàá dhi: «Òpì bhù àdhya sù ngóro tà kònìdhi t̃ni: Amvú líyí àlo dhi p̃fò tá drùbhì k̃nó kitswálé móndí kì nda dòle àzì 'o áyi ṽnò amvú na.

² Kòkisú móndí àruka ì dre dhi, ì dré ru ỹzo àyi íbe, akódhi kòfèró làfa lò'wa àlo àlo àyi àlo

àlo títi ì dré àzì 'òle kítú àlo sè dhi tí.* Dré àyi ki m̀̀zo l̀̀le àzì 'o àyi v̀̀nò amv̀̀u na.

³ Sáà nzi-dr̀̀i-su dr̀̀ubh̀̀i àdhya sè dhi, dré g̀̀zo pf̀̀òle ngá lag̀̀rà na, móndí àruka ki no adr̀̀erà'a àyi ki totó àngyá gò,

⁴ dré t̀̀zoá àyi dré dhi: <Ami, m̀̀i l̀̀i kókpà àzì 'o áma v̀̀nò amv̀̀u na. Má ni go lag̀̀í gyágya dhi ni fe àmi dré.>

⁵ Di ì dré ng̀̀zo l̀̀le.

Kítú r̀̀rì sè, ìndì sáà na kítú r̀̀rì àmvolésè dhi sè dhi, amv̀̀u líyì nda dré g̀̀zo pf̀̀òle 'oá k̀̀ǹ̀ni.

⁶ Sáà nzi ìndró àdhya sè dhi, dré g̀̀zo tódhyá pf̀̀òle móndí àruka ki kisú adr̀̀erà'a àyi ki totó àngyá gò, dré t̀̀zoá àyi dré dhi: <M̀̀i adré àmi ki totó k̀̀ǹ̀wa àngyá kítú nd̀̀ile àdho tà sè?>

⁷ Ì logó drá dhi: <Ama k̀̀ǹ̀wa, à dré àma ki z̀̀ile àzì 'o ko dhi sè.> Di akódhi tà àyi dré dhi: <Ami, m̀̀i l̀̀i kókpà àzì 'o áma v̀̀nò amv̀̀u na.>

⁸ Ìndró k̀̀ndr̀̀i dre dhi, amv̀̀u líyì nda dré t̀̀zoá dhya adrélépi tá àyi àzì 'obhá ki dr̀̀i ko dhi dré dhi: <M̀̀i azì àzì 'obhá ì, làfa f̀̀zo àyi dré àyi ki àzì sè. M̀̀i k̀̀idhó rè zyà àyi d̀̀òle k̀̀d̀̀u ro dhi ì vélésè 'íká, gò m̀̀i k̀̀gòró lavúlé àyi d̀̀òle dr̀̀dr̀̀i dhi ì véna nd̀̀ò.>

⁹ Azì 'obhá d̀̀òle sáà nzi ìndró àdhya sè nda ì k̀̀tsá dre dhi, àyi àlo àlo títi dhi ì dré làfa lò'wa kisúzó àlo àlo.

¹⁰ Di àyi d̀̀òle dr̀̀dr̀̀i nda ì k̀̀tsá dre dhi, ì adré tá kisúá dhi, ì ni tá làfa kisú bí lavúlé. Di, àyi àlo àlo títi dhi ì dré kpà làfa lò'wa kisúzó àlo àlo.

* **20:2 20:2** A adré tá làfa lò'wa k̀̀ǹ̀dhi ni r̀̀u zi «d̀̀enárì». D̀̀enárì àlo dhi tá làfa adrélé f̀̀le móndí àlo dré àzì 'òle kítú àlo sè dhi tí dhi 'i.

11 Ì kòkisú làfa lò'wa nda i dre dhi, ì dré dhèzo adrélé amvú líyí nda ni ndri,

12 adrézó tàá dhi: <Dhya dòle kùdù ro kòdhi ì 'o àzì ngbà 'í sàà àlo. Di, mí fè mína làfa àyi dré ngóro mí dré afèle àma dré dhi pí, tágba mà dré àzì 'òzo landèzo kítú àtsí sè kítú ndìle dhi!>

13 Di, amvú líyí nda logó àyi kì àlo dré dhi: <Àma arúpi, má 'o mi kònzì ko. Mà yi tá tsì ru mí be, mí kò'oró àzì làfa lò'wa àlo sè dhi ko?>

14 Mí do di làfa mína lizo ába. Má adré mána làfa le fèle dhya dòle kùdù ro dhi ì dré ngóro má dré fèle mí dré dhi pí.

15 Má kitswá mána tà má dré adrélé lèle 'òle áma làfa sè dhi ni 'o ko? Mí adré kó mína áma no mi kònzì sè, má dré adrélé móndí kì 'o dóro dhi sè?>>

16 Di Yésu go tàá dhi: «Móndyá adrébhá bvólé ro dhi kì go adrélé drìdrì. Móndyá adrébhá drìdrì dhi kì go adrélé bvólé ro.»

Yésu gò tódhyá àyi dràma ni tà longó, àyi ngàma dràdrà 'ásè dhi be

(A kònò kpà Márokò 10:32-34; Lúkà 18:31-34)

17 Yésu ì dré tá adrérà'a mbàle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, akódhi dré àyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi kì drìzo gàrà dri gò, tàzoá àyi dré dhi:

18 «Mì yi rè ká! Mà adré mbàle Yèrúsalémà na. Kònàle dhi, à ni Móndí ni Mvá ni lefè kòwánà kàdrì ì drígá tátrítrí kulí tadhábhá íbe. Ì dré tà òzo akódhi dri kitswále dràdrà sè gò,

19 akódhi ni fèzo pàgánò ì drígá. Ayi nda ì dré akódhi ni gùzo, tswàzoá gò, tidízóá dràle fa kípakipa dri. Di kítú ni na sè dhi, Gíká dré akódhi ni tingázó dràdrà lésè.»

Tà Yàkóbbhò kɛ andre Yòwánì be dhi dré zìle Yésu tí dhi
(A kònò kpà Márokò 10:35-45)

²⁰ Amvolásà dhi, Zèbèdáyò ni tòkó i ànziàgo ni ìbe dhi ì dré àyi kɛ kisízó ànyi Yésu làga. Gò tòkó nda dré dhèzo àyi kórókó titi akódhi kandrá, kitswázó tà zi tíá be dhi bvó.

²¹ Yésu tà drá dhi: «Mí adré àdho tà le zìle má tí?» Akódhi logó drá dhi: «Mí kòlazi kúlí tayílé, áma ànziàgo rì ni ì kòliríró mí làga ámi Opì na: àlo ni ámi dríágó lésè, àzya ni ámi lidzi lésè.»

²² Yésu logó àyi dré dhi: «Mì nì tà mì dré adrélé zìle kòdhi ko. Mì ni kitswá tsì kópò kizà àdhya má dré adrélé 'òle mvùle dhi ni mvu bwà?» Ì logó drá dhi: «Mà nì kitswá.»

²³ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, mì ni kópò mána ni mvu. Di, kàdré ína móndí dra bhàle lirílé áma dríágó lésè yà, kó ngalè áma lidzi lésè yà dhi kɛ tà sè dhi, tà nda kòdhi nò ma ko. Áma Atá ledé lirírà nda i dhya dré kipèle kitswá lé lirílé dríá dhi ì dré.»

²⁴ Yésu ni lebèbhá mudrí àruka ì kòyi tà zìle nda dre dhi, àyi kɛ togó dré aswázó adrúpi rì nda ì rú.

²⁵ Di Yésu dré àyi kɛ azizó títi gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì nì tàle dhi, mónnyá bvò kòndi àdhya kɛ kàdrì ì adré àyikya òpì nya àyi dri rìnyí sè dhi be. Ayi kɛ dhya kàdrìkàdrì dhi ì adré kpà tà 'o adrézó àyi kɛ rìnyí tadhá àyi dré.

²⁶ Di, adré leá dhi, tà nda kàdré kònìni àmi kòfalé ko. Be ró dhi, lè dhya ángùdhi adrélépi leá atsálé kàdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi kɛ mārábà ro.

27 Lè kpà dhya ángùdhi adrélépi leá adrélé drìdrì àmi kòfálé dhi, kàdré àmi kì màràbà ro.

28 Kókpà kòdhi tíni, Móndí ni Mvá alì bvò dri, móndí ì kàdréro tà 'o í dré dhi bvó ko. Be ró dhi, alì ína kitswálé tà 'o móndí ì dré dhi bvó. Alì kpà kitswálé áyi lídrì fe ngóro làgí kàdrì fèle móndí zyandre dhi kì apázó tàkonzì lésè dhi tíni.»

*Yésu tídrí àgo rì mǐ kùdúkùdu ró dhi ì
(A kònò kpà Márokò 10:46-52; Lúkà 18:35-43)*

29 Yésu ì dré tá adrérà'a apfòle bhàandre Yèríkò àdhya lésè dhi 'á dhi, móndí zyandre lavúlé dhi ì adré tá alìle akódhi vésè.

30 Dì àgo rì mǐ kùdúkùdu ró lírìbhá láti làga dhi ì kòyi Yésu adré tá lavúlé dhi dre dhi, ì dré ngàzo adrélé loyóá dhi: «Mírì, Dàwídi ni Mvá, mí bhà àma kì kizà wà!»

31 Móndyá zyandre nda ì dré adrézó tetrélé àyi dri, ì kòtayíró kúlí adrézó kíri. Dì, ì dré gòzo véle adrélé kúlí loyó wáláká ni ni lavú: «Mírì, Dàwídi ni Mvá, mí bhà àma kì kizà wà!»

32 Gò Yésu dré áyi kíkízó, àyi kì azí lizízóá àyi tí dhi: «Mì adré leá má kò'o àmi dré àdho tà kòdhya?»

33 Í logó drá dhi: «Mírì, àma kì mǐ kònzì ru adrélé ngá no!»

34 Dì Yésu dré kizà dòzo áyi togó na àyi kì tà sè gò, dré àyi kì mǐ tabèzo. Gbǎ kòdhwa, ì dré kídhózó adrélé ngá no gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

21

Yésu fɛ Yèrúsalémà na ópí t́nì

(A kònò kpà Márokò 11:1-11; Lúkà 19:28-40;

Yòwánì 12:12-19)

¹ Yésu ì dré tá adrérà'a 'òlè tsàlè Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, ì dré tsàzo ànyì bhà rú zile Bètéfagè dhi kandrá, ànyì kòngó Olívè fa kya làga. Gò Yésu dré àyi lebhèhá rì dhi ki mùzo lile drìdrì,

² tàzoá àyi dré dhi: «Mì lì bhà àmi kandrá kònàdhi léna. Kònàlè dhi, mì ni ndiri púndà 'ìlè dhi ki kisú, mvámvá ni be. Mì atrì àyi, alìzo àyi ìbe má vélé.

³ Dhya àlò kòlìzì tà àmi tí dhi, mì kòtà drá dhi: <Mírì adré làá nì.> Dì akódhi ni ndiri púndà nda ki tayí mì dré alìzo àyi ìbe.»

⁴ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà longólé pròfètà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

⁵ «Mì kòtà zapi Siyónà àdhya dré dhi: <Mí nò ká! Ámi ópí adré alìlè mí vélé. Akódhi ni togó yàyà, ìndì liri ína púndà dri, púndà ni mvámvá dri.>*

⁶ Gò Yésu ni lebhèhá rì nda ì dré lizo 'òá ngoró dré tàlè àyi dré dhi t́nì.

⁷ I kàsè púndà nda ì mvámvá ni be atsázó àyi ìbe Yésu vélé dre dhi, ì dré àyi ki kítá bhèzo àyi dri gò, akódhi dré mbàzo liri lè drìá.

⁸ Gò móndí zyandre lavúlé dhi ì dré àyi ki kítá ki lasézó láti m̀sè. Àyi ki àruka ì dré fa bí ki tojòzo lebhélé láti m̀sè, Yésu kòlavúró drìásà be dhi bvó.

* 21:5 21:5 A kònò Zàkàriyà 9:9.

⁹ Di móndyá zyandre nda ì dré adrézó ìlè akódhi kanrána ìndì akódhi vèsè, adrélé loyóába dhi:

«Òsánà kàdré Dàwíðì nì Mv́á dré!†

Tà tani kàdré dhya adrélépi alìlè Mírì nì rú sè dhi dri!

Osánà kàdré Gìkà kurú na bhù na dhi dré!»‡

¹⁰ Yésu kòfì Yérúsalemà na dre dhi, móndyá títi bhàandre nda lé dhi ì dré adrézó lyàlè lyàlyà, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòdhi àdhi 'i?»

¹¹ Di móndyá zyandre adrèbhá ìlè Yésu íbe nda ì adré tá logóá dhi: «Akódhi Yésu 'i, pròfètà angalépi Nàzàrètà, Gàliláyà na dhi lésè dhi 'i.»

Yésu dro móndyá adrèbhá ngá lagí dhi i topfòlè tépelò 'ásè

(A kònò kpà Márokò 11:15-19; Lúkà 19:45-48; Yòwánì 2:13-22)

¹² Amvolásà dhi, Yésu dré fizo tépelò na gò, móndyá títi adrèbhá tá ngá lagí ìndì ngá gí kònàlè dhi ki dro topfòlè 'ásà. Dré mísá móndyá adrèbhá tá làfa topfó dhi kya ki lebhézó bvò dri, túmání gbólókó móndyá adrèbhá tá kòbhòlà lagí dhi kya íbe.

¹³ Gò dré tazoá àyi dré dhi: «Gìkà nì Kúlí adré tàá dhi: <A nì àma dzó zi dzó adrézó tà ta má be dhi ró.> Di, mì gò àmìkya dzó nda nì bha adrélé àrà kùgubhá ì dré adrézó àyi ki zu dhi ró!»§

† 21:9 21:9 «Òsánà» kònìdhi adré leà tàlè Ebèrè ti sè dhi «rúku».

‡ 21:9 21:9 A kònò Longó i 118:25-26. § 21:13 21:13 A kònò Esáyà 56:7; Yèrèmíyà 7:11.

14 Gò mómódí mǐ kùdúkùdu ró dhi ì mómódí mérékpè ro dhi íbe dhi ì dré àyi kǐ kisízó ànyi Yésu làga tépelò na gò, akódhi dré àyi kǐ tidrízó.

15 Di kòwánà kàdrì ì táttrírí kúlí tadhábhá íbe dhi ì nò tá tà líndrígá ró Yésu dré 'òle nda ì. Ì yi tá kpà ànzimvá adrérà'a kúlí loyó tépelò na adrézó tàá dhi: «Òsánà kàdré Dàwídì nì Mv́a dré!» Di àyi kǐ togó dré aswázó Yésu rú gò,

16 ì dré lizízóá tíá dhi: «Mí adré tà ànzimvá nì ì dré adrélé tàle kòdhi nì yi?» Yésu logó àyi dré dhi: «Àyíya! Mì nà rè Gǐká nì Kúlí na ko tàle dhi, <Mí 'o ànzimvá ì ànzi kùrí íbe dhi ì adrélé ámi rú bha kùle> dhi?»*

17 Di Yésu dré àyi kǐ tayízó gò, pfòzo bhàandre 'ásè lile ayílé Bètáníyà na.

Yésu tatrí figì fa lò'wa 'àlepi ko dhi

(A kònò kpà Márokò 11:12-14, 20-24)

18 Drùbhì kínó, Yésu dré tá adrérà'a gòle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, tàbirí dré akódhi nì 'òzo.

19 Akódhi dré figì fa àlo dhi nì nòzo láti mǐle. Di, a nì lí tsàle ànyi làgá dhi, kisú ína lò'wa nì àlomvá ko. Kisú ngbà 'í bí nì ì kòdhya. Di dré tàzoá figì fa nda dré dhi: «Mí kògò véle lò'wa 'a tàdzí ko!» Gbǎ kòdhwa, fa nda dré 'yòzo.

20 Akódhi nì lebèbhá ì kònò tà nda dre dhi, àyi kǐ líndrì dré gàzo gò, ì dré akódhi nì lizízó tàzoá dhi: «Fígì fa kònìdhi 'yo ína mbèlè kònìni ngíningíni ró?»

21 Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Mì kàdré tà ka'íka'í íbe gò, adrézó

* 21:16 21:16 A kònò Longó ì 8:3.

tà kayí àmi léna ko dhi, mì ni kókpà kitswá tà làsú be kònìni dhi ki 'o, túmání tà kàdrì dra tà nda kì lavúbhá dhi íbe. Mì ni kitswá ndìndì tàá kòngó kònìdhi dré dhi, <Mí nga kònwásè lile dhèle yìandre na!> gò, tà nda dré ru 'òzo.

²² Tà ángùdhi mì dré dra zìle Gìká tí, adrézó ka'íá dhi akódhi ni 'òá dhi, mì ni tà nda ni kisú.»

A lizí Yésu tí ngalè akódhi ni rìnyí angá ángolésè ya dhi

(A kònò kpà Márokò 11:27-33; Lúka 20:1-8)

²³ Amvolásà dhi, Yésu dré gòzo file tépelò na gò, kìdhólé adrélé tà tadhá móndí i dré. Gò kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì dré alìzo akódhi véle lizíá tíá dhi: «Rìnyí mí dré adrézó tà kòdhi kì 'o dhi angá ína ángolésè? Adhi fè rìnyí nda mí dré nì?»

²⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Má ni kókpà tà àlo dhi ni lizí àmi tí. Mì kòlogó kúlí má tí dhi, má ni kpà tàá àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà kòdhi kì 'o dhi angá ángolésè ya dhi.

²⁵ Bátisimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína ángolésè: Gìká vélésè, kó ngalè móndí i vélésè?» Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàá dhi: «Mà kòtà dhi <Bátisimò nda angá Gìká vélésè> dhi, akódhi ni go lizíá àma tí dhi: <Mì ka'í dì Yòwánì ko àdho tà sè?»

²⁶ Dì, mà kòtà kó dhi <Bátisimò nda angá móndí i vélésè> dhi, mà ni go mónDYá zyandre dhi kì ro. Tàko ko, àyi títi nda ì adrè ka'íá dhi, Yòwánì tá ína profétà 'i.»

²⁷ Dì ì dré logózóá Yésu dré dhi: «Mà nì ko.» Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Kàdré kònìni dhi, má

kitswá kókpà tàá àmi dré ngalè rĩnyí má dré adrézó tà nda ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi ko.»

Pídhiǵó ànziàgo rì dhi kì tà dri dhi

²⁸ Yésu gò tàá dhi: «Mì kisù àmíkya tà kònìdhi dri ngíni? Agó àlo dhi tá ànziàgo íbe rì. Dré lizo mváagó ni àlo véna tàá drá dhi: <Áma mvá, mí lì ándrò àzì 'o vínò amvú na.>

²⁹ Dì mváagó nda logó drá dhi: <Kóko. Má lè lile ko.> Dì, dré gòzo áyi tà kisùle nda ni ladzá gò, lizo àzì 'o.

³⁰ Agó nda dré kpà lizo mváagó ni rì véna, tàá drá làsú be kònìni. Mváagó nda dré logózóá drá dhi: <Ayíya, atálágó, má ni lì.> Dì, dré ína lizo ko.

³¹ Ayì rìti nda i kófalé dhi, àdhi 'o tà áyi atá dré tá lèle dhi nì?» Ì logó drá dhi: «Mváagó ni àlo 'i.»

Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Mèdáyì lagíbhá i tòkó zàràbhù ro dhi íbe dhi kì fì Giká ni Opì na drìdrì àmi kandrána.

³² Tàko ko, Yòwánì alì tá látì tà gyǵgya àdhya ni tadhá àmi dré gò, mì dré àmíkya akódhi ni ka'izo ko. Dì, mèdáyì lagíbhá i tòkó zàràbhù ro dhi íbe dhi i ka'ì tá àyikya akódhi 'i. Tágba mì dré tá àyi nda kì tà ka'ika'ì nòzo dhi, mì gò àmi kì togó ladzá akódhi ni ka'ì ko.»

Pídhiǵó vínò líkíbhá kònzi dhi kì tà dri dhi

(A kònò kpà Márokò 12:1-12; Lúkà 20:9-19)

³³ «Mì yi rè pídhiǵó àzya ká. Amvú líyì àlo dhi bhe tá vínò áyi amvú na. Dré gàrà ni kì tobhàzo kírà sè, bhú gàzo kitswázó vínò lò'wa zwa gò, dzó mvumvù dhi ni sìzo kitswázó amvú nda ni

likí. Dré amvú nda ni tayízó vínò likíbhá àruka i drígá gò, lizo atsí na làwú làvo na.

³⁴ Lókyá vínò lò'wa kizo dhi kòkitswá dre dhi, dré áyi m̀arábà ki mùzo kitswálé lò'wa ína t́ni dhi ni adó vínò likíbhá nda i véna.

³⁵ Di, vínò likíbhá nda i dré àyikya m̀arábà nda ki turúzó, àlo ni ni tswàzo, àzya ni ni pfùzo dràle gò, àzya ni ni lebhézó dràle kírà sè.

³⁶ Gò amvú líyí nda dré gòzo m̀arábà àruka bí wáláká ni ki lavúbhá dhi ki mu lile. Di, vínò likíbhá nda i dré kpà àyi ki 'òzo ngóro i dré tá 'òle dr̀dr̀ dhi t́ni.

³⁷ Kùdù ro dhi, amvú líyí nda dré áyi mváagó ni mùzo lile àyi véna. Adré tá kisúá dhi: <Í ni áma mváagó ni lindr̀ bha!>

³⁸ Di, vínò likíbhá nda i kònò mváagó nda adrérà'a alile dre dhi, i dré t̀azoá àyi kòfalésè dhi: <Kònàdhi dhya dra amvú kònìdhi ni kisúlépi tàyilé ro dhi 'i. Mà kòlì akódhi ni pfu dràle, amvú dré tá kitswálé kisúlé tàyilé ro nda ni dòzo àma dré!>

³⁹ Di i dré ngàzo akódhi ni ru bhèle amvú nda 'ásè kivì na gò, pfùzoá dràle.»

⁴⁰ Yésu gò lizíá dhi: «Lókyá amvú líyí nda dré dra agòzo dhi tú dhi, a ni 'òá ngíni vínò likíbhá nda ki tà sè dhi?»

⁴¹ Í logó drá dhi: «A ni dr̀kònzibhá nda ki tupfú todràle gò, gòzo amvú nda ni tayí vínò likíbhá àruka i drígá, i kòlogóro í dré vínò lò'wa ína t́ni dhi lókyá lò'wa nda ni kizo dhi sè.»

⁴² Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Mì nà rè tà tisìle kònìdhi Gíká ni Kúlí na ko? <Kírà dzó sibhá i dré gàle gàgà dhi,

gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó áyi totó
driá dhi ró.

Kòrìdhi tà Mírì dré 'òle nì dhi 'i.
Dì tà nda líndrìga ró àma mìlése!†

⁴³ Má adré dì tàá àmi dré dhi: Gìká nì áyi Opì
tìngá àmi drìgàsè gò, fèzoá mónnyá dra Opì nda
nì lò'wa 'abhá dhi ì dré.

⁴⁴ Dhya ángùdhi dra dhèlepi kírà nda dri dhi
nì ño. Kòdhi íbe dhi, kírà nda nì dhya ángùdhi ì
dré dra adhézó driá dhi nì kinyí.»

⁴⁵ Kòwánà kàdrì ì Fàrìsáyò íbe dhi ì kòyi
pídihígó Yésu dré pìle nda ì dre dhi, ì dré nìzoá
tàle dhi, akódhi tà tá tà nda ì àyi rú dhi be.

⁴⁶ Gò ì dré ngàzo adrélé láti nda kitswázó
akódhi nì ru. Dì, ì adré tá àyikya mónnyá
zyandre dhi kì ro, àyi nda ì dré tá adrélé Yésu
nì no pròfètà ro dhi sè.

22

Pídihígó gwányá làmó àdhya nì tà dri dhi (A kònò kpà Lúkà 14:15-24)

¹ Gò Yésu dré gòzo tódhyá tà tadhá àyi dré
pídihígó sè, tàzoá dhi:

² «Opì bhù àdhya sù ngóro tà kònìdhi tìni: Opì
àlo dhi adré tá gwányá làmó àdhya nì 'o áyi
mváagó dré.

³ Dré áyi màrábà kì mùzo lile mónnyá dré tá
azilé gwányá nda lé dhi kì azí ngá nya. Dì, àyi
nda ì dré àyikya gàzo rè.

⁴ Dì ópì nda dré gòzo màrábà àruka kì mu lile
kúlí kònì kì ta mónnyá azilé nda ì dré: «Mì yi rè

† 21:42 21:42 A kònò Longó ì 118:22-23.

ká! Má 'o ngá títí dhi i ladhílé áma gwányá sè dhi dre. Má 'o áma tíàgo i tilílé, áma tí ngbòlò dò ro dhi íbe. Tà títí dhi i kitswá dre. Mì alì gwányá lé wà!>

⁵ Di, mónnyá azilé nda i dré àyikya tà nda ni nòzo tà tàko ró. Gò i dré lizo àyi ki tà 'obe kòdhya. Alo ni lì tá àyi amvú na. Ázya ni lì ína àyi àzì làfa àdhya ki tà 'obe.

⁶ Ayi ki àruka i dré màràbà nda ki turúzó, àyi ki 'òzo kònzi gò, àyi ki tupfúzó todràle.

⁷ Di ópí nda ni togó dré aswázó tà nda sè. Dré àyi sòdá zyandre dhi ki mùzo lìle mónnyá kàrí kutúbhá nda ki tupfú todràle gò, bhàandre àyikya ni zàzo vèle.

⁸ Gò dré tàzoá àyi màràbà i dré dhi: <Gwányá làmó àdhya gànzi ró. Di, mónnyá má dré azilé nda i kitswá tá àyikya gwányá nda sè ko.

⁹ Di ásà dhi, mì lì láti andre i 'àsè, mónnyá títí mì dré dra kisúlé dhi ki azì alìle gwányá lé.>

¹⁰ Di màràbà nda i dré lizo láti i 'àsè, mónnyá títí i dré kisúlé dhi ki kimó alizo àyi íbe, tágba àyi nda i kàdré tá móndí dóro 'i yà, kó ngalè móndí kònzi 'i yà dhi. Gò dzó làmó gwányá àdhya dré gàzo mónnyá azilé nda i sè bí.

¹¹ Di, ópí nda kàfí mónnyá azilé nda ki no dre dhi, dré agó àlo kítá làmó gwányá àdhya ni asólépi ko dhi ni nòzo.

¹² Dré lizizóá tíá dhi: <Áma arúpi, mí afí kònwa kítá làmó gwányá àdhya àko ngíníngíni ró?> Agó nda tá kúlí logólé dhi àko.

¹³ Di ópí nda dré tàzoá àyi màràbà i dré dhi: <Mì adrò akódhi ni pá i drígá ni íbe, akódhi ni

bhèzo kivì na, àrà tìnìmvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi.»

¹⁴ Tàko ko, à adré mómí zyandre dhi ki azí. Di, à adré ngbà 'í mómí àlo àlo dhi ki kipè kòdhya.»

*Kàyìsàrà, Rómà ki ópí kàdrì ni mèdáyì gìma
(A kònò kpà Márokò 12:13-17; Lúka 20:20-26)*

¹⁵ Amvolásà dhi, Fàrìsáyò ì dré ngàzo ru yi, kítswázó Yésu ni 'o la'ile kúlí dré tá adrélé tàle dhi ì silé dhi bvó.

¹⁶ Di ì dré àyi ki lebèbhá ki mùzo mómí àruka ópí Eródè àdhya ìbe lile Yésu véna tàá drá dhi: «Tadhálepí, mà nì tàle dhi, mí adré tròle tà bàti rú dhi be. Mí adré Gíkà ni tà tadhá tà bàti sè. Mí adré kpà mómí ki lindrì ni tà kisù ko, mí dré adrélé àyi ki no twátwa ko dhi sè.

¹⁷ Di mí tà rè àma dré tà mí dré adrélé kisùle tà kònìdhi dri dhi ká: Ama ki tátírí kúlí ka'ì, mà kàdré Kàyìsàrà ni mèdáyì gí dhi 'í? Kó ngalè, ka'ì ko?»

¹⁸ Di, Yésu dré ína tà kònzi ì dré tá adrélé lèle 'òle nda ni nìzo kyá gò, logózóá àyi dré dhi: «Àmi túrúpfúbhá ni ì, mà adré àma tabhì litílé àdho tà sè?»

¹⁹ Mì tadhá má dré làfa lò'wa adrézó mèdáyì gí ásà dhi.» Di ì dré dènári àlo dhi ni fèzo drá.*

²⁰ Gò dré lizízóá àyi tí dhi: «Mómí lindrì kònìdhi tsàle rú tisìle driá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'í?»

²¹ Ì logó drá dhi: «Kàyìsàrà àdhya 'i.» Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì kàdré di ngá Kàyìsàrà àdhya

* **22:19 22:19** «Dènári» kònìdhi, làfa lò'wa adrézó tà 'o ásà Rómà ki òpí 'ásè dhi 'i.

ni fe Kàyìsàrà dré, adrézó kpà ngá Gìká àdhya ni fe Gìká dré.»

²² Ɔ kòyì akódhì ni kúlí nda dre dhi, àyì kì líndrì dré gàzo gò, ì dré akódhì ni tayízó lizo.

*Tà lizilè ngangà dràdrà 'ásè dhi ni tà dri dhi
(A kònò kpà Márokò 12:18-27; Lúkà 20:27-40)*

²³ Kítú nda sè dhi, Sàdùkáyò àruka ì dré alizo Yésu véle kitswálé tà lizí tíá. (Ayì nda ì adrè tàá dhi, ngangà dràdrà 'ásè dhi yókódhó.) Dì ì tà drá dhi:

²⁴ «Tadhálèpi, Mósè tisì àma dré dhi: <Agó àlo adrélèpi mvá àko dhi kòdrà áyì tòkó ni tayí dhi, lè adrúpi ni kòdo tàyítòkó nda mòle, kitswázó ànzi ti áyì adrúpi dràlèpi nda dré.>†

²⁵ Dì àma kòfalé dhi, àgo nzi-drì-rì adrúpi ró dhi ì tá be. Ayì kì kàyo dré tòkó àlo dhi ni mòzo gò, dràzo. Dré tá adrélè mvá àko dhi sè dhi, dré áyì tòkó nda ni tayízó áyì adrúpi í bvó dhi dré.

²⁶ Tà nda dré kpà ru 'òzo kònìni adrúpi ni ni rì rú, adrúpi ni ni na rú, tsàle byá adrúpi ni ni nzi-drì-rì rú.

²⁷ Kùdù ro dhi, tòkó nda dré kpà dràzo.

²⁸ Dì kítú mómí ì dré dra ngàzo dràdrà 'ásè dhi tú dhi, adrúpi nzi-drì-rì nda ì kòfalé dhi, tòkó nda ni adrè tsítsì dhi àdhi dré? Angyá ko, àyì títi nda ì do tá akódhì mòle àyì dré tòko ró.»

²⁹ Yésu logó àyì dré dhi: «Mì lití àmi kì tàndi ì dre, mì dré Gìká ni Kúlí ì rìnyí ni íbe dhi kì nìle ko dhi sè.

³⁰ Kítú mómí ì dré dra ngàzo dràdrà 'ásè dhi tú dhi, ì gò adrélè ru mo ko. Ɔ gò kpà adrélè àyì

† 22:24 22:24 A kònò Dùtèrònómè 25:5-6.

ki ànzì ki fe mòle ko. Be ró dhi, ì ni àyikya adré ngóró ángéló bhù na dhi ì tíni.

³¹ Dì kàdré ìna ngangà dràdrà 'ásè dhi ni tà sè dhi, mì nà rè tà Gìká dré tàle àmi dré dhi ko? Akódhi tà dhi:

³² «Ma Gìká Abàramà àdhya 'i, Isákà àdhya 'i, ìndì Yàkóbhò àdhya 'i.»[‡] Dì Gìká nda Gìká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ìna Gìká móndyá lídrì ro dhi kya 'i.»

³³ Dì móndyá zyandre kònàle dhi ì kòyi tà nda dre dhi, àyi ki líndrì dré adrézó gàle tà Yésu dré adrélé tadhále dhi ì sè.

Tòlí kàdrì lavúlé dhi

(A kònò kpà Márokò 12:28-34; Lúka 10:25-28)

³⁴ Fàrìsáyò ì kòyi, Yésu kíkí tá Sàdùkáyò ki kúlí dre dhi, ì dré gòzo ru kimó akódhi làga.

³⁵ Gò àyi ki àlo Mósè ni tátítrì kúlí nìlepi dóro lavúlé dhi dré tà kònìdhi ni lizízó akódhi tí, kitswázó akódhi ni tabhì:

³⁶ «Tadhálépi, Mósè ni tátítrì kúlí na dhi, tòlí kàdrì lavúlé dhi ángùdhi 'i?»

³⁷ Dì Yésu logó drá dhi: ««Lè mí kàdré Mírì ámi Gìká ni le ámi togó sè wáyì, ámi lídrì sè wáyì, ìndì ámi tà kisùkisù sè wáyì.»§

³⁸ Kòdhi tòlí drìdrì dhi 'i, ìndì tòlí kàdrì lavúlé dhi 'i.

³⁹ Tòlí ni rì adrélépi kpà kàdrì àlo ni tíni dhi, kònìdhi 'i: «Lè mí kàdré ámi àzya ni le ngóró mí dré adrélé ámi tàndì ni le dhi tíni.»*

[‡] 22:32 22:32 A kònò Pfòma 3:6. § 22:37 22:37 A kònò Dùtèrònómè 6:5. * 22:39 22:39 A kònò Lèvítikè 19:18.

40 Tà títi Mósè ni tátrítrí kúlí ìndì pròfétà ì dré adrélé tadhálé dhi ì adré àyi kì totó tòlí rì nda kòdhi i dri.»

Mèsíyà i Dàwíḍi be dhi

(A kònò kpà Márokò 12:35-37; Lúka 20:41-44)

41 Fàrísáyò ru kimóbhá nda ì dré rè dhu adrérà'a Yésu làga dhi 'á dhi, akódhi dré lizízóá àyi tí dhi:

42 «Mì kisù àmikya Mèsíyà ni tà sè ngíni? Akódhi àdhi ni mvá 'i?» Ì logó drá dhi: «Akódhi Dàwíḍi ni mvá 'i.»

43 Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Kàdré kònìni dhi, Dàwíḍi dré tá adrérà'a tà ta Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi 'á dhi, zi ína Mèsíyà nda áyi Mírì ro ngíni? Angyá ko, Dàwíḍi tà tá dhi:

44 <Mírì Giká tà áma Mírì dré dhi:

Mí alì lirílé áma dríágó lésè,

tsàle lókyá má dré dra ámi kàribhá kì bhàzo

adréle ámi pá zàle dhi 'á.>†

45 Dì Dàwíḍi kòzi Mèsíyà áyi Mírì ro dhi, Mèsíyà nda ni kitswá kpà adréle akódhi ni mvá ro ngíningíni ró?»

46 Dì dhya àlo àyi kòfalé kitswálépi kúlí logó Yésu tí dhi tá yókódhó. Kìdhólé kítú nda sè dhi, dhya àlo dré gòzo véle tà tabhì lizílé akódhi tí ko.

† 22:44 22:44 A kònò Longó i 110:1.

23

*Yésu tà tà tátrítrí kúlí tadhábhá i rú Fàrìsáyò
íbe àyi ki túrúpú tà sè*

*(A kònò kpà Mároko 12:38-40; Lúka 11:39-52;
20:45-47)*

¹ Gò Yésu dré tazoá mónyá zyandre i dré àyi lebhébhá íbe dhi:

² «À tayí àzì tátrítrí kúlí tadhábhá i drígá Fàrìsáyò íbe, ì kàdréro Mósè ni tátrítrí kúlí ni tà tadhá móndí i dré.*

³ Adré di leá dhi, mì kàdré àyi nda ki kúlí yi, adrézó tà títi ì dré adréle tàle àmi dré dhi ki ka'í 'òle. Di, mì kàdré àmíkya tà ì dré adréle 'òle dhi ki 'o kòdhya ko. Tàko ko, ì adré tà ì dré adréle tadhále dhi ki 'o kòdhya ko.

⁴ † adré àyikya ngá lanzìlanzì kitswálé dòle bwà ko dhi ki todrò tobhàle móndí i dri gò, ì dré adrézó ndìndì drígambílí le sòle àyi ki ledézó dhi ko.

⁵ Tà títi ì dré adréle 'òle dhi i, ì adré 'òá móndí ì kàdréro àyi ki no be dhi bvó. † adré àyi ki kpúkúbhú tsàtsà adrézó wárágà Giká ni Kúlí tisìzo dríá dhi ki tobhà lána dhi ki kiwá, adrézó kpà àyi ki kánzò ki ti 'o atsálé kàtswa.†

* **23:2 23:2** Giká ni Kúlí tisìle Gíríkì ti sè dhi adré tàá kònwa dhi: «Tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe dhi ì adré liríle Mósè ni liríra dri.» Kòdhi adré leá tàle dhi, àyi nda ì adré Mósè ni tátrítrí kúlí ni tà tadhá móndí i dré. † **23:5 23:5** Kpúkúbhú tsàtsà adrézó wárágà Giká ni Kúlí tisìzo dríá dhi ki tobhà lána kòni i, Yúda ànzi àruka ì adré tá tobhàá àyi ki kándrágá 'á, ìndì àyi drígá.

6 ¶ Adré leá lirílé mísá lindrì àdhya gwányá i 'ásè dhi i làgàsè, adrézó kpà leá lirílé àrà lindrì àdhya lèsámò dzó i 'ásè dhi i 'ásè.

7 ¶ Adré leá dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré lindrì sè ngá lagirà i 'ásè, adrézó kpà àyi ki zi <Rábbì>.[‡]

8 Dì, àmi ró dhi, mì kòtayí àmi adrélé zìle Rábbì ro ko. Angyá ko, àmi ki tadhálépi ngbà 'í àlo kwákwá, ìndì àmi títi dhi i adrúpi 'i.

9 Mì kàdré kpà dhya àlo bvò dri dhi ni zi àmi ki Atá ro ko. Angyá ko, àmi ki Atá ngbà 'í àlo kwákwá. Akódhi àmi ki Atá bhù na dhi 'i.

10 Mì kòtayí kpà àmi adrélé zìle mómódí ki drì kòlepi ró ko. Angyá ko, àmi ki drì kòlepi ngbà 'í àlo kwákwá. Akódhi Mèsíyà 'i.

11 Adré leá dhi, dhya kàdrì lavulé àmi kòfalé dhi kàdré àmi ki màràbà ro.

12 Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kuru dhi, Gíká ni akódhi nda ni tà tirí kìní mi. Dì, dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kìní mi dhi, Gíká ni akódhi nda ni tà tingá kuru.

13 Àmi, tátírítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpúbhá 'i! Tàko ko, mì adré àmíkya láti kíkí mómódí i dré, ì kòfiró Opì bhù àdhya na ko. Àmi ki tàndi, mì adré file lána ko gò, mì dré adrézó mómódí adrébhá leá file lána dhi ki tayí file ko. [

[‡] 23:7 23:7 Yúdà ànzì i véna dhi, rú «Rábbì» kònìdhi, rú adrélé fèle Gíká ni tà tadhábhá i dré, adrézó àyi ki lindrì bha dhi 'i.

14 S]

¹⁵ Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrísáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Ami túrúpúbhá 'i! Mì adré àmikya tatsílé bvò drìsè ìndì yí mǐsè, kitswálé mǒndí àlo dhi ni 'o togó ladzá àmi ki Gǐká ni ka'í. Dì, akódhi nda kònì dra ka'í dhi, mì adré akódhi ni 'o atsálé mvá líferò àdhya ró, adrélé kònzi àmi ki lavú vwàvwà ro.

¹⁶ Ami mǒndí ki drì kobhá mǐ kùdúkùdu ró ni i, kizà àmi ki ngá 'i! Mì adré àmikya tàá dhi, dhya àlo kàdré mǒndrà si tépelò ni rú sè dhi, mǒndrà nda tà tàko 'i. Dì, dhya àlo kàdré ína mǒndrà si órò tépelò le dhi ni rú sè dhi, lè akódhi kàdré mǒndrà dré sìle nda ni líkí.

¹⁷ Ami mǒndí azaaza mǐ kùdúkùdu ró dhi 'i! Ngá kàdrì lavúlé dhi ángùdhi 'i: órò nda 'i, kó ngalè, tépelò adrélépi órò nda ni 'o atsálé lólo nda 'i?

¹⁸ Mì adré kpà tàá dhi, dhya àlo kàdré mǒndrà si àlètári ni rú sè dhi, mǒndrà nda tà tàko 'i. Dì, dhya àlo kàdré ína mǒndrà si ngá fèle àlètári nda dri dhi ni rú sè dhi, lè akódhi kàdré mǒndrà nda ni líkí.

¹⁹ Ami mǐ kùdúkùdu 'i! Ngá kàdrì lavúlé dhi ángùdhi 'i: ngá fèle nda 'i, kó ngalè, àlètári adrélépi ngá nda ni 'o atsálé lólo nda 'i?

§ 23:14 23:14 Wáràgá Gǐká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adré kúlí kònì ki kisú kònwa ko: [Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrísáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Ami túrúpúbhá 'i! Mì adré àmikya tàyítókó ki ngá títi dhi ki topá àyi drígàsè. Mì adré kpà tà ta Gǐká be vwàvwà ro, mǒndí ì kàdrérò àmi ki no. Tà nda sè dhi, Gǐká ni àmi ki tàbvó ta tà tàndì ról.]

20 Di dhya ángùdhi adrélépi mòndrà si àlètàrì ni rú sè dhi, adré siá àlètàrì nda ni rú sè, ìndì ngá tíí dríá dhi kì rú sè.

21 Dhya ángùdhi adrélépi mòndrà si tépelò ni rú sè dhi, adré siá tépelò nda ni rú sè, ìndì Gìká adrélépi adrélé lána dhi ni rú sè.

22 Dhya ángùdhi adrélépi mòndrà si bhù ni rú sè dhi, adré siá Gìká ni lirírà òpì àdhyà ni rú sè, ìndì akódhi adrélépi lirílé dríá dhi ni rú sè.

23 Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe ni i, kizà àmi kì ngá 'i. Ami túrúpúbhá 'i! Mì adré ngá nzì tsàtsà tíí mì dré adrélé lokólé àmi kì amvú na, lanzílé 'a be mudrí dhi kì àlo fe Gìká dré: ndìndì àmi kì ménètè, àmi kì fènúwì, tsàle àmi kì kúmè.* Di, mì adré àmikya tà kàdrì lavúlé tátrítrí kúlí dré adrélé tadhálé dhi kì bhe gàrà dri: tà gyägya 'òma, móndí kì kizà bhàma, ìndì Gìká ni ka'ìma. Adré tá leá dhi, mì kàdré tà nda kòdhi kì 'o, ngá fèma Gìká dré dhi ni tivì àko ró.

24 Ami móndí kì drì kòbhá mǐ kùdúkùdu ró dhi 'i! Mì adré àmikya nǒnǒ kògá àmi kì yì lésè gò, adrézó kàmílo te kòdhyà!

25 Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe ni i, kizà àmi kì ngá 'i. Ami túrúpúbhá 'i! Mì adré àmikya kópò kì rúbhá dzi sǎnì kya íbe gò, àyi kì 'a dré adrézó gàle ngá lovó sè bǐ, ìndì lovó kònzì sè bǐ.

26 Mì, Fàrìsáyò mǐ kùdúkùdu ró ni, mí kòdzì rè zyà kópò ni 'álé 'íká, gò rúbhá ni kògòró kpà atsálé ndǐ àko ndò.

* **23:23 23:23** «Ménètè», «fènúwì» ìndì «kúmè» kòni i, ngábì tàdzì be dóro adrélé kidhílé dhi 'i. A kònò Lèvitíkè 27:30; Dùtèrònómè 14:22.

27 Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Ami túrúpfúbhá 'i! Ami ngóró mógó rúbhá tswàle mvèle kemve dhi i tíni. Kivì lésè dhi, mógó nda ki rúbhá avé tò. Di, àyi ki 'a ga ína àbvò ki fà sè bǐ, ìndì ngá títi ndǐ ró dhi i sè bǐ.

28 Tà nda kòdhi kókpà kònìni àmi ki tà sè. Kivì lésè dhi, mómí ì adré àmi ki no ngóró mómí gyägya dhi i ró. Tákò, àmi ki togó na dhi, mì ga túrúpfú tà sè bǐ, ìndì tà kònzi sè bǐ.

29 Ami, tátrítrí kúlí tadhábhá i Fàrìsáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Ami túrúpfúbhá 'i! Mì adré àmikya mógó ki tobhà pròfétà i dré, adrézó kpà mógó mómí gyägya dhi kya ki ledé avélé tò.

30 Mì adré kpà tàá dhi: <Kònò mà kàdré tá àma ki tábhí ki lókyá 'á be dhi, mà kitswá tá ru amú àyi íbe adrézó pròfétà ki kàrí kutú dhi ko.>

31 Ásà dhi, mì adré àmikya tadhá dhi, àmi dhya pròfétà ki tupfúbhá todràle dhi ki ànzi 'i.

32 Mì kògò di adrélé tà kònzi àmi ki tábhí ì dré kǐdhólé 'òle dhi ki 'o kitswálé títi.

33 Ami nǐ 'i, ìndì nǐ àtrá ki àrèbhá 'i! Mì ni àmikya lapá Gǐká ni tàbvó tàma sílèsè ngíningíni ró, mì dré kitswázó file líferò na ko dhi?

34 Di mì yi rè ká! Má ni pròfétà ki tibhù tògyabhá íbe ìndì tà tadhábhá íbe lǐle àmi véna. Di, mì ni àyi ki àruka ki tupfú todràle, adrézó àruka ni ki tidí fa kipakipa i drísè, adrézó àruka ni ki tswa àmi ki lísámbo dzó i 'ásè, adrézó àruka ni ki ladró bhàandre àlo àlo dhi i 'ásè.

35 Di ásà dhi, mómí gyägya títi dhi ki kàrí kutulé bvò dri dhi ni ngo àmi dri. Kǐdhólé

Abélè adrélépi tá gyǎgya dhi rú, tsàle Zàkàríyà, Bàràkíyà ni mvá mì dré pfùle dràle tépelò ì kòfalé àlètàrí be dhi rú dhi, àyi kì kàrí ni ngo àmì dri.

³⁶ Má adré tà bàti ta àmì dré: Tà nda kòdhi kì atsá tíí mónnyá ándrò ni ì rú.»

*Yésu ngo Yèrúsalmà ni tà sè
(A kònò kpà Lúkà 13:34-35)*

³⁷ «Á! Yèrúsalmà, Yèrúsalmà, mì adrélépi pròfétà kì tupfú todràle, adrézó kpà dhya Gíkà dré adrélé amùle mí vélé dhi kì lebhé todràle kírà sè ni! Tsàle vèsè be ángopí, má lè tá àmì ànzi kì kimólé má zàle, ngóró tà'ú dré adrélé àyi ànzimvá kì kimó àyi kupfú zàle dhi tíni dhi? Dì, mì lè tá àmikya ko.

³⁸ Dì mì yi rè ká! A tayí àmì kì dzó ngbo dre.

³⁹ Tàko ko, má adré tàá àmì dré dhi: Kìdhólé nyànomvá dhi, mì gò vélé áma no ko, tsàle lókyá mì dré dra tàzoá dhi <Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri!> dhi 'á.»†

24

*Yésu longó tépelò ni pfùma ni tà
(A kònò kpà Márokò 13:1-2; Lúkà 21:5-6)*

¹ Yésu kàpfò tépelò lésè gò adrélé lìle dre dhi, akódhi ni lebhéhá ì dré àyi kì kisízó ànyi làgá, akódhi ni 'o tépelò nda ni dzó kàdrì dhi kì no.

² Dì, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mí nò tsì dzó kàdrì kòni ì tíí 'í? Má adré tà bàti ta àmì dré: Lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à gò vélé àyi kì

† 23:39 23:39 A kònò Longó ì 118:26.

kírà ki àlo kisú àzuya ni dri ko. A ni kírà nda ki lebhé tíí kǐní mi.»

*Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi i
(A kònò kpà Márokò 13:3-13; Lúká 21:7-19)*

³ Amvolásà dhi, Yésu ì dré lizo mbàle kòngó Olívè fa kya drǐna gò, akódhi dré lirízó. Di akódhi ni lebhébhá ì dré àyi ki kisízó àyi pátí ànyi làgá, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Mí tà rè àma dré, tà nda kòdhi ki atsá ángutú ya dhi ká? Adho tà ni ru 'o drǐdrǐ tadházóá dhi, ámi agòma ànyi, ìndì lókyá kùdù ànyi káyà dhi nì?»

⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí dóro, dhya àlo kòlitíró àmi ko.

⁵ Tàko ko, móndí bǐ dhi ki alì áma rú sè adrélé tàá dhi, <Ma Mèsíyà 'ì!> gò, ì dré móndí zyandre dhi ki litízó.

⁶ Mì ni àdzú ki kpòrò yi ànyi, adrézó kpà àdzú ki rúbí yi làwú làvo na. Di, mì kònò dóro, mì kòtayíró àmi ki togó adrélé gàle ásà dhi ko. Tàko ko, adré leá dhi, tà nda kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Di, lókyá kùdù atsá rè ko.

⁷ Súru ki àdzú bhu súru àruka íbe. Opì ki kpà àdzú bhu opì àruka íbe. Kàrábhò ni dhe, ìndì kàdíkàdì ni bvò kosé àrà twátwa i 'ásè.

⁸ Di, tà tíí nda kòdhi ki ngbà 'í adré ngóro tòkó ni mváaswa ni kidhoma tǐnì.

⁹ Lókyá nda sè dhi, à ni àmi ki lefè kàribhá i drígá gò, ì dré adrézó àmi ki mǐ pfo, adrézó àmi ki tupfú todràle. Súru tíí bvò dri dhi ki togó kònzì bha àmi rú áma tà sè.

¹⁰ Móndí bǐ dhi ki kpà àyi ki tà ka'íka'í tayí, adrézó ru lefè, adrézó ru ga àyi kòfalésè.

11 Pròfètà kinzò ro dhi ki apfò bĩ adrélé móndí zyandre dhi ki lití.

12 Tà kònzi dré dra atsálé kàdrì lavúlé dhi sè dhi, móndí bĩ dhi ki lèle ni kidrí.

13 Di, dhya ángùdhi adrélépi togó tsi, adrézó áyi totó tātā tsàle kùdù na dhi ni ina adrí.

14 A ni Rúbí Tani Gíká ni Opì àdhya kòdhi ni longó bvò wáyi 'ásè, tà ni ni tadházó sùrú títi i dré 'íká, gò lókyá kùdù dré gòzo atsálé ndò.»

Kizà kàdrì lavúlé dhi

(A kònò kpà Márokò 13:14-23; Lúka 21:20-24)

15 «Di mì ni <ngá adrélé gàle gágà adrélépi ngá lólo dhi ki kizá dhi> ni no adrerà'a áyi totó àrà lólo dhi na, ngóro longólé pròfètà Dànyélè tí dhi tíni.* (Lè dhya adrélépi tà kòdhi ni na dhi kàdré àndu ni ni ni dóro.)

16 Lókyá nda sè dhi, lè móndyá dra adrébhá bvò Yùdáyà àdhya na dhi i kòlapá ràle kòngó i drina.

17 Lè kpà dhya dra adrélépi áyi dzó drina dhi kàsí file dzó na, áyi ngá ki do lapázó ába dhi ko.

18 Dhya dra adrélépi amvú na dhi kògò nzìle í bhàna áyi kítá kidhì àdhya ni do lapázó ába dhi ko.

19 Kítú nda i tú dhi, kizà ni adré kàdrì tòkó 'a íbe dhi i dré, ìndì tòkó adrébhá bà fe ànzimvá i dré dhi i dré.

20 Mì kàdré tà zi Gíká tí, àmì ki lapama nda kàdréro kidhì lókyá sè yà, kó ngalè sàbátù tú yà

* 24:15 24:15 A kònò Dànyélè 9:27; 11:31; 12:11.

dhi ko.†

21 Tàko ko, kizà kítú nda kya ni adré kàdrì lavulé. A nò rè kizà kára be kònìni nda ko, kidhólé bvò bhàrà lésè atsalé ándrò kònìdhi. A kitswá kpà gòle véle nòá tàdzí ko.

22 Kònò Giká kòki tá kítú nda ki bvò ko dhi, dhya àlo bvò dri dhi kitswá tá adréle bwà ko. Di, Giká ni ína kítú nda ki bvò ki mónnyá í dré zìle dhi ki tà sè.

23 Lókyá nda sè dhi, à kàdré tàá àmi dré dhi <Mì nò rè ká, Mèsíyà kònwa!> dhi, mì kòka'í ko. A kàdré kó tàá dhi <Akódhi kònàle!> dhi, mì kòka'í ko.

24 Tàko ko, mèsíyà kinzò ro dhi ki apfò pròfètà kinzò ro dhi íbe adréle tà kàdrì líndrìga ró adrébhá àyi ki rìnyí tadhá dhi ki 'o, kòkìswá dhi, ì dré ndìndì mónnyá Giká dré zìle dhi ki litízó.

25 Mì yi rè ká! Má longó tà nda kòdhi ì drìdrì àmi dré.

26 Di à kàdré tàá àmi dré dhi <Mì nò rè ká, Mèsíyà kònàle duku na!> dhi, mì kòlì kònàle ko. A kàdré kó tàá dhi <Akódhi kònwa dzó 'á!> dhi, mì kòka'í ko.

27 Tàko ko, ngóro bhù dré adréle lagulé ngá kazá kítú dré apfòrà lésè tsàle kítú dré ndìrà na dhi tíni dhi, Móndí ni Mvá ni agòma ni adré kókpà kònìni.

28 Arà ángùdhi àbvò dré adrézó lána dhi drìle dhi, àrí àgàaga dhi ki kókpà ru kimó kitswále àbvò nda ni te.»

† 24:20 24:20 Yúdà ànzì ki bvò na dhi, «kidhì lókyá» kònìdhi, lókyá kidhì ro kóná àlo na, adrélepi gile vwàvwà ro dhi 'i.

*Móndí ni Mvá ni agòma**(A kònò kpà Márokò 13:24-27; Lúka 21:25-28)*

²⁹ «Gbă kizà kàdrì kítú nda kya àmvolésè dhi, <kítú ni mǐ ni atsá tǐnǐmvá ro, mbă gò vélé mvèle ko, bhǐbhínyà kǐ ledhé bhù lésè, ìndì rǐnyí bhù na dhi kǐ ru kizí.>‡

³⁰ Dì lókyá nda sè dhi, tà dra Móndí ni Mvá ni agòma tadhálépi dhi ni agá bhù mǐbhalé 'á gò, súrú títí bvò dri dhi ì dré tongózó. Dì ì dré Móndí ni Mvá ni nòzo adrérà'a alìle ndùrùku ì drísè, rǐnyí kàdrì be ìndì mǐlanzìlanzì kàdrì be.

³¹ Gò akódhi dré áyi ángéló kǐ mùzo gòká kúlí 'u'ù be, lìle áyi móndyá í dré zìle dhi kǐ kimó bvò ni pá su dhi ì lésè, kǐdhólé bhù ni kùdù àlo lésè, tsàle byá àzya ni na.»

*Tà tadhálé figì fa ni tà rú dhi**(A kònò kpà Márokò 13:28-31; Lúka 21:29-33)*

³² «Lè mǐ kàdré tà tadhálé figì fa ni tà rú dhi ni àndu ni dóro. Figì fa ni drítí kàdré atsálé mǐlimáli gò, bí ni dré adrézó ròle dhi, mǐ nǐ tàle dhi, yǐgú ànyí dhi be.

³³ Kókpà kòdhi tǐnǐ, lókyá mǐ dré dra tà títí nda kòdhi kǐ nòzo adrérà'a ru 'o dhi tú dhi, lè mǐ kònǐ tàle dhi, Móndí ni Mvá látí 'á, ndìndì àmǐ kǐ dzó tí káyà dhi.

³⁴ Má adré tà bàti ta àmǐ dré: Móndyá dra adrèbhá lídrì íbe lókyá nda sè dhi ì kǐtswá dràle títí drǐdrǐ tà títí nda ì dré dra ru 'òzo dhi kandrá ko.

‡ 24:29 24:29 A kònò Esáyà 13:10; 34:4; Ezèkyèlè 32:7; Yòwèlè 2:10; 3:4.

35 Bhù ì bvò be dhi ki akí. Di, áma kúlí ì kitswá àyikya tàdzí akílé ko.»

Gìká nì ngbà 'í lókyá kùdù nì

(A kònò kpà Márokò 13:32-37; Lúkà 17:26-30, 34-36)

36 «Di, dhya àlo nì ína kítú 'i yà, kó ngalè sáà 'i yà tà nda ì dré dra ru 'òzo dhi ko. Ndìndì ángéló bhù na dhi 'i yà, kó ngalè Gìká nì Mváagó 'i yà dhi, ì nì ko. Gìká Atá nì ngbà 'í nì kalóma.

37 Lókyá Móndí nì Mvá dré adrérà'a 'òle agòle dhi 'á dhi, tà ki adré ngóro Nówè nì lókyá 'á dhi tìni.

38 Tàko ko, kítú yí liti andre kandrà dhi ì sè dhi, móndí ì adré tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ru mo, adrézó àyi ki ànzi ki fe mòle, tsàle kítú Nówè dré firà'a bwátù kàdrì na dhi 'á.

39 Ayi nda ì nì tá tà adrélépi tá 'òle atsálé dhi àlomvá ko, tsàle yí dré tirà'a àyi ki wu títi dhi 'á. Tà nda kòdhi ki adré kókpà kònìni kítú Móndí nì Mvá dré dra agòzo dhi tú.

40 Ago rì dhi ki adré àzì 'o amvú na. A nì àlo nì nì do, àzya nì nì tayí.

41 Tòkò rì dhi ki adré ngá 'i. A nì àlo nì nì do, àzya nì nì tayí.

42 Mì kàdré di tàmbà dri. Angyá ko, mì nì kítú ángùdhi àmì ki Mírì dré dra agòzo dhi ko.

43 Di, adré leá dhi, mì kònì tà kònìdhi dóro: Dzó líyí kònì tá lókyá ángùdhi ngátsi sè kùgú dré kitswázó atsálé ásà dhi be dhi, kònò a nì tá adré tàmbà dri, kòtayíró kùgú nda áyi dzóti ño ko.

44 Di àmi ró dhi, mì kàdré kókpà gànzi ró. Tàko ko, Mòndí ni Mv́a ni atsá sáa mì dré adrélé kisùle ko dhi sè.»

*Màràbà tògya ró mìrì ni dré kitswálé ka'ile dhi
(A kònò kpà Lúkà 12:41-48)*

45 «Màràbà tògya ró mìrì ni dré kitswálé ka'ile dhi, àdhi 'i? Akódhi nda, dhya mìrì ni dré bhàle áyi màràbà àruka áyi dzó lé dhi i drìle, kitswálé mánýàngá fe àyi dré nyàle lókyá kitswálépi dhi sè dhi 'i.

46 Màràbà nda ni mìrì kàtsá akódhi ni kisú adrérà'a 'òá kònòni dhi, kólénzé ni adré akódhi dré!

47 Má adré tà bàti ta àmi dré: Akódhi ni mìrì ni akódhi ni bha adrélé áyi ngá títi dhi i drìle.

48 Di, màràbà nda kàdré ína kònzi gò adrélé kisùá í léna dhi <Áma mìrì adré gile agòma sè> gò,

49 dré kidhózó adrélé áyi àzizí ki tswa, adrézó ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó kpà wá tsi dhi,

50 akódhi ni mìrì ni atsá kítú dré adrélé letèle ko dhi tú, indì sáa dré adrélé nìle ko dhi sè.

51 Di a ni akódhi ni togá, akódhi ni tà bhazo adrélé túmǎni túrúpfúbhá kya be. Kònàle dhi, à ni adré tongólé, adrézó kpà sikálándrá tsi.»

25

Pídhigó kyánzi mudrì dhi ki tà dri dhi

1 Yésu gò tàá dhi: «Di Opì bhù àdhya ni adré ngóro tà kònòdhi tìni: Kyánzi mudrì dhi i do tá àyi ki tálà, topfòzo ába kitswálé tòkó líyí ni drì letè.

² Ayi nda i kòfalé dhi, nzi dhi i tá azaaza ró, ìndì nzi dhi i tá tògya ró.

³ Ayi azaaza ró nda ì do tá àyi ki tálà 'í, di, ì do tá dò ko.

⁴ Di, àyi tògya ró nda ì do tá àyikya dò mòlàngì na túmání àyi ki tálà íbe.

⁵ Tòkó líyí nda dré tá adrélé gĩle dhi sè dhi, kyánzi nda ì dré landèzo títi gò, ì dré ledhézó ayí be adrélé ayí ko.

⁶ Ngátsi kítógá sè dhi, à dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: <Mì nò rè ká! Tòkó líyí adré alìle! Mì pfò lile ru kisú akódhi be!>

⁷ Gò kyánzi títi nda ì dré larózó, àyi ki tálà ki ledé.

⁸ Di kyánzi azaaza ró nda ì dré tàzoá àyi tògya ró nda ì dré dhi: <Mì afè àma dré àmi ki dò ni àruka wà. Angyá ko, àma ki tálà adré adralé.>

⁹ Di, àyi tògya ró nda ì logó dhi: <Kóko! Dò nda kitswá àma dré àmi íbe ko. Mì kòlì be gĩa àmi dré móndí adrébhá dò lagí dhi i véna.>

¹⁰ Di, ì dré tá adrerà'a lile gĩa dhi 'á dhi, tòkó líyí dré atsázó. Di kyánzi adrébhá gànzi ró nda ì dré fizo akódhi be dzó làmó gwányá àdhya na gò, dzóti asézó.

¹¹ Amvolásà dhi, kyánzi àruka nda ì dré agòzo atsálé gò, tàá dhi: <Mírì, mírì, mí nzi àma dré dzóti wà!>

¹² Di, tòkó líyí nda logó dhi: <Má adré tà bàti ta àmi dré: Má nĩ mána àmi ko.>>

¹³ Yésu gò tàá dhi: «Di mì kàdré tàmgà dri! Tàko ko, mì nĩ kítú 'i yà, kó ngalè sáà 'i yà má dré dra agòzo dhi ko.»

*Pídhígó màrábà na dhi ki tà dri dhi
(A kònò kpà Lúka 19:11-27)*

14 «Òpì bhù àdhya ni kókpà adré ngóró tà kònìdhi tìni: Agó àlo dhi adré tá 'òle lile atsí na. Dì dré áyi màrábà ki azizó, áyi ngá ki tayizó àyi drígá, ì kàdréro àzì 'o ásà be dhi bvó.

15 Alo ni dré dhi, fè tá làfa lò'wa rú zìle tàlétà dhi ì nzi.* Azya ni dré dhi, fè tá tàlétà rì. Azya ni dré dhi, fè tá tàlétà àlo. Lanzí tá tàlétà nda ì àyi àlo àlo dhi ì dré, ngóró ì dré kitswálé àzì 'o ásà bwà dhi tìni. Gò dré lizo atsí na.

16 Gbã lókyá nda sè dhi, dhya tàlétà nzi dhi ki kisúlèpi nda dré lizo àzì 'o ásà gò, tàlétà nzi àruka ki kisúzó bhàle dríá.

17 Dhya tàlétà rì dhi ki kisúlèpi nda dré kpà 'òzoá kònìni gò, tàlétà rì àruka ki kisúzó bhàle dríá.

18 Dì, dhya tàlétà àlo dhi ni kisúlèpi nda dré ína lizo bhú dhi kìnì na, áyi mírì ni làfa nda ni zùzo.

19 Lókyá kòlavú vwàvwà ro dre dhi, màrábà nda ki mírì dré agòzo àyi ki azí, ì kòtáro í dré dhi ì 'o tá àzì áyi làfa sè ngíni ya dhi.

20 Dì dhya tàlétà nzi dhi ki kisúlèpi nda dré atsázó ába tùmání tàlétà nzi àruka íbe, tàá dhi: <Mírì, mí tayí tá má drígá tàlétà nzi kònì ì. Mí nò ká, má kisú tàlétà nzi àruka ì bhàle dríá dre.>

21 Dì Mírì ni tà drá dhi: <Ama màrábà dóro má dré kitswálé ka'ìle ni, mí 'o dóro! Mí tadhá dhi, mí kitswá má dré ka'ìle tà mvá tsà tayílé mí

* 25:15 25:15 «Tàlétà» kònìdhi tá làfa lò'wa ledélé óró sè, kitswálèpi àzì dhya àlo dré 'òle kítú ngùlù-nzi dhi sè dhi 'i.

drígá dhi sè. Di ásà dhi, má ni ámi bha adrélé tà kàdrìkàdrì i drìle. Mí alì lenzélé ámi mírì vélé!>

²² Gò dhya tàlétà rì dhi kí kisúlépi nda dré kpà atsázó tàá dhi: <Mírì, mí tayí tá má drígá tàlétà rì kòni i. Mí nò ká, má kisú tàlétà rì àruka i bhàle dríá dre.>

²³ Di Mírì ni tà drá dhi: <Áma màrábà dóro má dré kitswále ka'ile ni, mí 'o dóro! Mí tadhá dhi, mí kitswá má dré ka'ile tà mvá tsà tayíle mí drígá dhi sè. Di má ni ámi bha adrélé tà kàdrìkàdrì i drìle. Mí alì lenzélé ámi mírì vélé!>

²⁴ Gò dhya tàlétà àlo dhi ni kisúlépi nda dré kpà atsázó tàá dhi: <Mírì, má nì tá tàle dhi, mi agó tòmbá 'i dhi be. Mí adré mína ngá akónà àrà mí dré ngá kidhízó ko dhi na, adrézó kpà ngá lokó àrà mí dré kórì rìzo ko dhi na.>

²⁵ Di má adré tá ngá ro gò, má dré lizo làfa mína ni zu kìnì na. Mí nò ká, ngá mína kònìdhi.>

²⁶ Di, mírì ni tà drá dhi: <Mi, màrábà kònzi ìndì tòbvo ró dhi 'i! Mí nì tá tàle dhi, má adré ngá akónà àrà má dré ngá kidhízó ko dhi na, adrézó kpà ngá lokó àrà má dré kórì rìzo ko dhi na dhi be.>

²⁷ Adré di tá làà dhi, mí kòbhà tá làfa mána dzó adrézó làfa 'o lendrélé dhi na, kònò má kònì agò dhi, má ni tá làfa mána ni adó àmupi ni be.>

²⁸ Di mírì nda gò tàá dhi: <Mì do tàlétà kòdhi akódhi drígàsè, fèle dhya adrélépi ába mudrí dhi dré.>

²⁹ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi ngá íbe dhi dré dhi, à ni akódhi ni ngá nda kí drì timbà gò, akódhi dré adrézó véle ngá íbe bí lavulé. Di, kàdré ína dhya adrélépi ngá àko dhi ni tà sè dhi,

à ni ndìndì ngá mvá tsà dré adrézó ába dhi ni do drígásà.

³⁰ Kàdré màrábà tàko ró kòdhi ni tà sè dhi, mì bhe akódhi kivi na, àrà tínímvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrà tsi.>>

Tàbvó tàma kùdù ro dhi

³¹ Yésu gò tàá dhi: «Lókyá Móndí ni Mvá dré dra agòzo áyi mĩlanzĩlanzĩ na ángeló íbe títi dhi sè dhi, a ni lírí áyi lírírà mĩlanzĩlanzĩ ro òpì àdhya dri.

³² Dì à ni móndyá títi sùrú títi i lésè dhi ki kimó akódhi kandrá gò, dré àyi ki kòfalé lanzízó ngóro kábilígyà líkílépi dré adrélé kábilígyà ki kòfalé lanzí ndrĩ íbe dhi tíni.

³³ A ni kábilígyà nda ki bha áyi driágo lésè gò, ndrĩ nda ki bhàzo áyi lídzí lésè.

³⁴ Dì ópí kàdrì nda ni tàá àyi adrèbhá áyi driágo lésè nda i dré dhi: <Àmi áma Atá dré tà tani bhàzo àmi dri ni i, mì alì wà! Mì kòkisú òpì áma Atá dré ledélé àmi dré kíno bvò ni bhàma lésè dhi tàyilé ro.

³⁵ Tàko ko, ma tá tàbirí íbe gò, mì dré ngá afèzo má dré nyàle. Ma tá yĩ lovò íbe gò, mì dré yĩ afèzo má dré mvùle. Ma tá móndí twá 'i gò, mì dré áma ka'izo dòle àmi véna.

³⁶ Ma tá kítá asólé dhi àko gò, mì dré kítá tosózó má rú. Ma tá drà ro gò, mì dré alizo áma lomí. Ma tá bãdzó na gò, mì dré alizo áma no.>

³⁷ Dì móndyá gyägya nda ki go logóá drá dhi: <Mírĩ, mà nò tá mì adrèrà'a tàbirí íbe gò, mà dré ngá fèzo mí dré nyàle yà, kó ngalè mà nò tá mì

adrérà'a yĩ lovó íbe gò, mà dré yĩ fèzo mí dré mvùle yà dhi ángutú?

³⁸ Mà nò tá mi adrérà'a mǒndí twá ro gò, mà dré ámi ka'izo dòle àma véle yà, kó ngalè mà nò tá mi adrérà'a kítá àko gò, mà dré kítá tosózó mí rú yà dhi ángutú?

³⁹ Mà nò tá mi adrérà'a drà ro yà, kó ngalè bǎdzó na yà gò, mà dré lizo ámi no dhi ángutú?>

⁴⁰ Di ópí kàdrì nda ni logóá àyi dré dhi: <Má adré tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mì dré tá 'òle áma adrúpi tàko lavulé kòni kì àlo dré dhi, mì 'o tà nda áma tàndi dré.>

⁴¹ Di ópí kàdrì nda ni tàá àyi adrèbhá áyi lidzí lésè nda i dré dhi: <Ámi tátírítrí íbe àmi dri ni i, mì nga àmíkya má mǐlèsè, lile àtsí adrelépi adralé ko, Gíká dré ledélé Dzáborò dré ángéló ni íbe dhi na.>

⁴² Tàko ko, ma tá tàbirí íbe gò, mì dré ngá afèzo má dré nyàle dhi ko. Ma tá yĩ lovó íbe gò, mì dré yĩ afèzo má dré mvùle dhi ko.

⁴³ Ma tá mǒndí twá 'i gò, mì dré áma ka'izo dòle àmi véna ko. Ma tá kítá asólé dhi àko gò, mì dré kítá tosózó má rú ko. Ma tá drà ro ìndì bǎdzó na gò, mì dré alizo áma no ko.>

⁴⁴ Di àyi nda kì kókpà go logóá drá dhi: <Mírì, mà nò tá mi adrérà'a tàbirí íbe yà, yĩ lovó íbe yà, mǒndí twá ro yà, kítá àko yà, drà ro yà, kó ngalè bǎdzó na yà dhi gò, mà dré tà 'òzo mí dré ko dhi ángutú?>

⁴⁵ Di ópí kàdrì nda ni logóá àyi dré dhi: <Má adré tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mì dré tá 'òle dhya tàko lavulé kòni kì àlo dré ko dhi, mì 'o

kókpà tà nda má dré ko.»

⁴⁶ Di àyi nda ki li tà ñòle àyi dri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú. Di, móndyá gyágya nda ki àyikya li lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú.»

26

Yúdà ànzi ki kàdrì ì yi ru kitswázó Yésu ni pfu dràle

(A kònò kpà Márokò 14:1-2; Lúkà 22:1-2; Yòwánì 11:45-53)

¹ Yésu kòtà tà nda ì akílé tíí dre dhi, dré tazoá àyi lebhà ì dré dhi:

² «Ngóró mì dré ñile be dhi tíni dhi, tayí kítú rì gwányá Pásikà àdhya dré atsázó. Di à adré 'òle Móndí ni Mvá ni lefè kàribhá ì drígá, ì kòtidíró akódhi dràle fa kipakipa dri be dhi bvó.»

³ Lókyá nda sè dhi, Yúdà ànzi ki kòwánà kàdrì ì àyi ki bhàgo íbe dhi ì dré ru kimózó kòwánà ki kàdrì rú be Kàyáfà dhi ni dzó kàdrì na.

⁴ Gò ì dré ru yìzo kitswázó Yésu ni ru túrúpfú sè, pfùle dràle.

⁵ Di, ì adré tá tàá dhi, ì kò'o tà nda gwányá Pásikà àdhya tú ko, móndyá zyandre dhi ì kòligíró àyi íbe ko sè.

Tòkó àlo dhi dà málàsì Yésu dri

(A kònò kpà Márokò 14:3-9; Yòwánì 12:1-8)

⁶ Amvolàsà dhi, Yésu lè tá Bètànyà na, file Símónà atú kàrí dré tá rùle dhi ni dzó na gò, dré lírízó mísá làga kitswálé ngá nya.

⁷ Gò tòkó àlo dhi dré afízó mòlàngì mvá ledélé àlàbàsterè sè, gàlepi málàsì làgí kyàkyà dhi sè bǐ

dhi be.* Dré àyi kisízó mòlàngì nda be ànyi Yésu làga gò, màlási nda ni da akódhi dri.

⁸ Akódhi ni lebèbhá ì kònò tà nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázó gò, ì dré adrézó tàá àyi kòfalésè dhi: «À kizá tsì màlási kòdhi àdho tà sè?

⁹ Kònò à ni tá kitswá lagíà làgí be kàdrì gò, làfa ni ni fèzo lemerèbhá ì dré!»

¹⁰ Yésu dré tà ì dré adrélé tàle nda ni nìzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré tòkó kònìdhi ni drì kizá àdho tà sè? Tà dré 'òle má dré kòdhi, tà avélépi tò dhi 'i.

¹¹ Àngyá ko, mì adré ngbú adrélé lemerèbhá ìbe àmi kòfalé. Di, mì kitswá ngbú adrélé túmání má be ko.

¹² Akódhi dà màlási kònìdhi má rú drìdrì, kitswázó áma rúbhá ledé bhàle mógó na dhi bvó.

¹³ Má adré tà bàti ta àmi dré: Arà títi bvò wáyi 'ásè à dré dra Rúbí Tani kòdhi ni longózó dhi ì 'ásè dhi, à ni kókpa tà tòkó kònìdhi dré 'òle kòdhi ni tití, akódhi ni tà kisùzo.»

Yúdási ì yi ru kòwánà kàdrì ìbe, kòlefèró Yésu àyi drígá

(A kònò kpà Márokò 14:10-11; Lúkà 22:3-6)

¹⁴ Amvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ki àlo, rú be Yúdási Ìsikàriyótà dhi dré ngàzo lile kòwánà kàdrì ì véna,

¹⁵ àyi ki lizí tàzoá dhi: «Mì ni àdho ngá afè má dré, má kòlefèró Yésu àmi drígá be dhi bvó dhi?» Di ì dré làfa lò'wa ledélé àrezá sè dhi ki nàzo nyadhi-àlo-drì-mudrí, fèle drá.

* **26:7 26:7** «Àlàbàsterè» kònìdhi, kírà kemve kpírikpírì làgí be kàdrì, adrézó mòlàngì ledé ásà dhi 'i.

16 Di kidhólé lókyá nda sè dhi, Yùdàsì dré kidhózó adrélé lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda.

*Yésu ì nya gwányá Pásikà àdhya lebèbhá ni íbe
(A kònò kpà Márokò 14:12-21; Lúkà 22:7-14,
21-23; Yòwánì 13:21-30)*

17 Gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya ni kítú ni àlo sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Mí adré leá dhi, mà kòladhí ngá mí dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo dhi ángwà?»

18 Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mì lì bhàandre na agó dra tadhálé àmi dré dhi véna. Mì kòtà drá dhi: <Dhya tà tadhálépi dhi adré tàá dhi: Lókyá mána atsá ànyi. Mà ni Pásikà nya áma lebèbhá íbe ámi dzó na.>»

19 Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré 'òzoá ngóro dré tá lazilé àyi dri dhi tìni. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

20 Indró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lirílé mísá làgàsè tùmání akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi íbe.

21 Ì dré tá adrérà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Àmi ki àlo ni áma lefè kàribhá ì drígá.»

22 Di kizà dré àyi ki 'òzo lavulé gò, àyi àlo àlo títi dhi ì dré kidhózó adrélé tàá drá dhi: «Mírì, zakó ína ma 'i ko?»

23 Akódhi logó dhi: «Dhya drígá sòlepi má be sàni àlo na dhi ni áma lefè nì.

24 Tà bàti ró dhi, Móndí ni Mvá ni li dràle ngóro tisìle akódhi ni tà dri Giká ni Kúlí na dhi tìni. Di,

kizà ni ína adré kàdrì dhya dra Mòndí ni Mvá nda ni lefèlepi dhi dré! Dóro ni tá dhya nda ni òlè ko dhi.»

²⁵ Gò Yúdàsì adrélépi tá 'òle akódhi ni lefè nda dré tàzoá dhi: «Rábbì, zakó tsì ma 'i ko?» Yésu logó drá dhi: «Ámi tàndi mí tà dre.»

*Mìrì ni rúbhá i kàrí ni be dhi
(A kònò kpà Márokò 14:22-26; Lúkà 22:14-20;
1 Kòrìtòbhá i 11:23-25)*

²⁶ I dré tá adrérà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zìzo dríá Gìká tí gò, òzoá fèlè àyi lebèbhá i dré gò, tàzoá dhi: «Mì do nyàle. Kònìdhi áma rúbhá 'i.»

²⁷ Dré kpà kópò adózó, àwoyà tàzo Gìká dré gò, fèzoá àyi dré gò, tàzoá dhi: «Ámi títi, mì mvu.

²⁸ Kònìdhi áma kàrí adrélépi tà Gìká dré bhàle ru yìzo mòndí íbe dhi ni 'o kítswalé títi dhi 'i. Kàrí nda ni kutú mòndí zyandre i dré, Gìká kòtrìró àyi ki tàkonzì ásà be dhi bvó.†

²⁹ Má adré tàá àmi dré dhi: Má gò vélé vìnò kòdhi tìni dhi ni mvu ko, tsàle kítú mà dré dra vìnò tídhí ro dhi ni mvùzo àmi íbe áma Atá ni Opì na dhi tú.»

³⁰ Dì ì dré longó ngòzo lenzézó Gìká ni rú sè gò, ì dré pfòzo lile mbàle kòngó Olìvè fa kya drìna.

*Yésu longó dhi, Pétèró ni áyi ga
(A kònò kpà Márokò 14:27-31; Lúkà 22:31-34;
Yòwánì 13:36-38)*

† 26:28 26:28 A kònò Pfòma 24:8; Yèrèmiyà 31:31-34.

31 Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Ngátsi kònìdhi sè dhi, àmi tíí mí ni áma tayí adrélé kalóma. Tàko ko, Gìká ni Kúlí adré tàá dhi: <Má ni kábilígyà líkílépi ni tswa dràle gò, à dré kábilígyà nda kí pãrí 'òzo ayílé.>‡

32 Di, má kònga mána dràdrà 'àsè dre dhi, má ni lí drìdrì àmi kandrána Gàlíláyà na.»

33 Di Péteró tà drá dhi: «Tágba mónnyá tíí dhi ì kòtayí mí yà dhi, má kitswá mána ámi tayí tàdzí ko!»

34 Yésu logó drá dhi: «Má adré tà bàti ta mí dré: Ndìndì ngátsi ándrò kònìdhi sè, drìdrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí ni áma ga vésè be na.»

35 Di, Péteró logó drá dhi: «Tágba kòkitswá mà dré dràzo túmǎní mí be yà dhi, má kitswá tàdzí ámi ga ko.» Gò Yésu ni lebhèhá àruka tíí dhi ì dré kókpà tàzoá kònìni.

*Yésu zi tà Gìká tí Gètèsèmání na
(A kònò kpà Márokò 14:32-42; Lúkà 22:39-46)*

36 Amvolásà dhi, Yésu ì dré lizo lebhèhá ni íbe tsàle àrà rú zìle Gètèsèmání dhi na. § Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì lírí kònwa, má kòlìró adrélé tà zi Gìká tí kònale.»

37 Dré Péteró kí drizo Zèbèdáyò ni ànzì rì dhi íbe í vésè. Gò akódhi ni togó dré kídhózó adrélé kizà nya, adrézó lanzìle lavúlé.

38 Di dré tàzoá àyi dré dhi: «Áma togó adré òle kizà dré, tsàle ndìndì dràdrà mìle. Mì kàdré kònwa, adrélé tàmgà dri má be.»

‡ 26:31 26:31 A kònò Zàkàriyà 13:7. § 26:36 26:36 Rú «Gètèsèmání» kònìdhi adré leá tàle dhi «òlìvè lò'wa kí 'irà».

39 Kòlì vwàlè àyì rúsè tsà dre dhi, dré dhèzo áyì m̀bhalé bha k̀nì mi gò, tà z̀zo G̀kà tí k̀ǹnì: «Áma Atá, k̀k̀itswá mí m̀lèsè dhi, mí k̀odo k̀ópò k̀izà àdhyà k̀òdhi má vélèsè wà. Dì, mí k̀ò'o ngóró má dré adrélé lèlè dhi t̀nì ko. Be ró dhi, mí k̀ò'o ngóró mí dré adrélé lèlè dhi t̀nì.»

40 Gò dré gòzo áyì lebèbhá nda i véna, àyì k̀i kisú ayí na. Dré t̀zoá Péteró dré dhi: «M̀i k̀itswá tá tsì adrélé t̀m̀gà dri má be ngbà 'í sàà àlo bwà ko?

41 Lè m̀i k̀adré t̀m̀gà dri, adrélé kpà tà zi G̀kà tí, k̀òtayíró àm̀i tà dré tabhìlè, àm̀i k̀i 'òzo dhèlè t̀akonzì na dhi ko. Bàti, dhyá k̀i togó àtsi ró adrézó tà dóro 'o. Dì, dhyá k̀i rúbhá ína yàà.»

42 Gò dré gòzo l̀lè vèsè nì r̀ sè, tà zi G̀kà tí k̀ǹnì: «Áma Atá, k̀k̀itswá mí dré k̀ópò k̀òdhi nì dòzo má vélèsè má dré mvuá àko ró dhi ko dhi, mí k̀ò'o tà mí dré adrélé lèlè 'òlè dhi k̀òdhyà.»

43 Gò dré gòzo t̀ódhyá gòlè àyì k̀i kisú ayí na, àyì k̀i m̀i dré tá adrélé ayí ro dhi sè.

44 Dì dré àyì k̀i tayízó gò, gòzo l̀lè vèsè nì na sè tà zi G̀kà tí ngóró dré tá z̀lè dr̀dr̀ dhi t̀nì.

45 Gò dré gòzo gòlè áyì lebèbhá nda i véna, tàá àyì dré dhi: «M̀i adré dhu r̀è ayí ko, adrézó lovólé? M̀i nò r̀è ká! Lókyá k̀itswá dre. A adré 'òlè M̀ondí nì Mv́à nì lefè t̀akonzìbhá i drígá.

46 M̀i nga, mà k̀òl̀ró! Dhyà adrélépi áma lefè dhi atsá dre!»

*Yésu nì r̀uma
(Á k̀onò kpà Márokò 14:43-50; Lúkà 22:47-53;
Yòwánì 18:3-12)*

47 Gbã kòdhwa, Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, Yùdásì, akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ki àlo dré atsázó. Adrì tá í vésè móndí zyandre angábhá kòwánà kàdrì í vélésè ìndì bhàgo í vélésè dhi í be. Ayì nda ì ru tá sápi í fa íbe àyi drígá.

48 Yùdásì adrélépi 'òle Yésu ni lefè nda tà tá àyi dré dhi, í ni akódhi àdhi 'i yà dhi ni tadhá àyi dré dhi kònìni: «Dhya má dré dra kamulé dhi, akódhi 'i. Mì kòru dì akódhi, lizo ába.»

49 Dì Yùdásì nda dré ndìri àyi kisizó ànyi Yésu làga, tàá drá dhi: «Rábbì, mòdo mí dré!» Dré akódhi ni kamúzó.

50 Dì Yésu dré logózóá drá dhi: «Áma arúpi, mí 'o tà mí dré alizo 'òá dhi.» Gò móndyá nda ì dré dhèzo Yésu dri, akódhi ni ru.

51 Gbã kòdhwa, dhya adrèbhá tá túmání Yésu be dhi ki àlo dré ngàzo àyi sápi asé gò, kòwánà ki kàdrì ni màràbà ni bí bvwàzo kìle.

52 Dì, Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí logó sápi mína àrà ni na. Angyá ko, móndyá títi adrèbhá sápi ru àyi drígá dhi ki todrà sápi sè.

53 Mí nì ko tàle dhi, má ni tá kitswá áma Atá ni ti lizí gò, akódhi dré ángéló zyandre lavulé dhi ki amùzo àma ki líkí dhi?

54 Dì, má kò'o tá kònìni dhi, tà tisìle Gìká ni Kúlí na adrèbhá tàá dhi, tà kòdhi ki ru 'o kònìni dhi ki tá dì ru 'o ngíni?»

55 Gò Yésu dré tàzoá móndyá zyandre nda ì dré dhi: «Ma vo kùgú 'i gò, mì dré adrézó alìle sápi íbe ìndì fa íbe kitswálé áma ru nì? Kítú àlo àlo títi í sè dhi, má adré tá lírìlé tà tadhá tépelò na dhi, mì ru tá ma ko.

56 Di, tà kòdhi ì atsá tíí kònìni, kitswálé tà pròfétá ì dré tisìle dhi ì kò'oró ru be dhi bvó.» Gò akódhi ni lebèbhá tíí dhi ì dré akódhi ni tayízó lapázó.

Yésu pfò kòwánà ki kàdrì i kandrà bhàgo kàdrì íbe

(A kònò kpà Márokò 14:53-65; Lúkà 22:54-55, 63-71; Yòwánì 18:13-14, 19-24)

57 Dhya Yésu ni rubhá nda ì dré akódhi ni drìzo lizo ába Kàyáfà, kòwánà ki kàdrì bhàna. Kònàle dhi, tátrítrí kúlí tadhábhá i bhàgo íbe dhi ì kimó tá ru.

58 Di Pétèró ro dhi, lebè tá ína Yésu lará ro, tsàle byá kòwánà ki kàdrì nda ni bhà'álé na. Dré fizo liríle tépelò likíbhá i kòfalé, kitswálé nòà ngalè tà nda ni kùdù ni adré ngini ya dhi.

59 Kòwánà kàdrì i bhàgo kàdrì nda íbe tíí dhi ì adré tá tà adréle tàle Yésu rú kinzò sè dhi ki nda, kitswázó akódhi ni 'o dràle dhi bvó.

60 Di, ì kisú tá àyikya tà àlo ko, tágba móndí bǐ dhi ì dré apfòzo tà ta akódhi rú kinzò sè dhi. Kùdù ro dhi, móndí rǐ dhi ì dré apfòzo

61 tàá dhi: «Dhya kònìdhi tà dhi: «Má ni kitswá tépelò Gíká àdhya ni pfu gò, gòzo sǐá kítú na àmvolésè.»»

62 Gò kòwánà ki kàdrì dré ngàzo áyi totó lizíá Yésu tí dhi: «Mí logó mína kúlí tà dhya kòni ì dré adréle tàle mí rú kòdhi i sè ko?»

63 Di, Yésu adré tá ína kírì. Gò kòwánà ki kàdrì nda dré tàzoá drá dhi: «Má adré ámi kodzó Gíká lídrì ro dhi ni rú sè, mí kòsìró mòndrà tàzoá àma dré ngalè mi Mèsíyà, Gíká ni Mvágó 'i yà dhi.»

64 Yésu logó drá dhi: «Ámi tàndi mí tà dre. Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Mì ni Mòndí ni Mvá ni no adrérà'a lirilé Giká rinyí líyí ni dríágó lésè. Mì ni kpà akódhi ni no adrérà'a agòle ndùrùku bhù na dhi i drìsè.»

65 Di kòwánà ki kàdrì nda dré áyi kítá lasízó kizà dré gò, tàzoá dhi: «Akódhi dha Giká dre! Mà ni di go véle mómí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi ki nda àdho tà sè? Mì nò rè ká! Mì yi làdhá dré dhàle Giká rú kòdhi àmi ki bíbhále sè dre.

66 Mì adré di kisùá ngíni?» Di ì logó dhi: «Akódhi kitswá dràdrà sè!»

67 Gò ì dré tùsú lufúzó akódhi mi, akódhi ni tisizo. Ayi ki àruka ì dré akódhi ni mì tosázó,

68 adrézó tàà dhi: «Mèsíyà, mí tà rè àma dré pròfètà ro dhi, ngalè àdhi sa mi nì ya dhi ká!»

Pétèró gà Yésu rè

(A kònò kpà Márokò 14:66-72; Lúkà 22:56-62; Yòwànì 18:15-18, 25-27)

69 Lókyá nda sè dhi, Pétèró adré tá ina lirilé kivi na, bhà'álé nda na. Gò mvátòkó àlo màràbà ro dhi dré áyi kisízó ànyi akódhi làga, tàà drá dhi: «Mì tá kókpà tùmání Yésu Gàliláyà lésè dhi be.»

70 Di, Pétèró dré ina tà nda ni gazo rè mómíyá títi i kandrá, tàzoá dhi: «Má nì ngalè mí adré àdho tà ta ya dhi ko.»

71 Gò dré ngazo pfòle bhà'álé nda 'àsè, áyi totó ànyi dzóti làga. Mvátòkó àzya dhi dré akódhi ni nòzo gò, tàzoá mómíyá adrèbhá tá akódhi

làga dhi ì dré dhi: «Dhya kòndi tá túmání Yésu Názàrètà lèsè dhi be.»

⁷² Di Pétèró dré gòzo tódhyá tà nda ni ga gò, mòndrà sìzo tàzoá dhi: «Má nì agó kòdhi ko!»

⁷³ Gí ko, mónnyá kònàle nda ì dré àyi kì kisízó ànyi Pétèró làga, tàá drá dhi: «Mì àyi kì àlo 'i bàti! Ámì kúlí kómvo adré tadhá dhi, mí angá ángolésè ya dhi nì.»

⁷⁴ Di Pétèró dré ngàzo mòndrà sì, tàzoá dhi: «Tátrítrí kàdré má dri, má kàdré kinzò ta dhi! Má nì agó kòdhi ko!» Gbă kòdhwa, àgólòwa dré tsírà bhèzo.

⁷⁵ Gò kúlí Yésu dré tá tàle dhi dré agázó Pétèró léna. Tà tá dhi: «Dridrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrà dhi, mí nì áma ga vèsè be na.» Di Pétèró dré pfòzo kivi na gò, ngòle ka'ílé ka'ika'i kizà dré.

27

A drì Yésu lizo ába Pílatò véna

(A kònò kpà Márokò 15:1; Lúkà 23:1-2; Yòwání 18:28-32)

¹ Ngá kòwa dre dhi, kòwánà kàdrì ì bhàgo íbe dhi ì dré ru yìzo títi, kitswázó Yésu ni 'o dràle dhi bvó.

² Di ì dré akódhi ni adròzo gò, drìzoá lizo fèá Pílatò, Rómà kì gùvèrènerè drígá.

Yùdásì nì dràma

(A kònò kpà Tà 'òle dhi ì 1:18-19)

³ Di Yùdásì Yésu ni lefèlepi nda kátógyà à nò tá tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè dhi dre dhi, akódhi ni togó dré atsázó kizà ro lavúlé tà dré tá 'òle dhi

ni tà sè. Gò dré làfa lò'wa nyadhi-àlo-drì-mudrí nda ki dòzo, lizo kitswálé logóá kòwánà kàdrì i véna bhàgo íbe,

⁴ tàzoá dhi: «Má 'o tàkonzì dre. Tàko ko, má lefè móndí adrélepi tá tà àlo àko í rú dhi kàribhá i drígá, ì kò'oró akódhi dràle.» Di, ì logó drá dhi: «Tà kòdhi nò àma ko. Nò mi kòdhya!»

⁵ Di Yúdásì dré làfa lò'wa nda ki bhèzo tépelò na gò, lizo áyi 'i dràle.

⁶ Kòwánà kàdrì nda ì dré làfa lò'wa nda ki kudhúzó, tàzoá dhi: «Àma ki tátrítrí kúlí adré làfa kònìdhi ni bhàma tùmání làfa tépelò na dhi íbe dhi ni logá. Tàko ko, kònìdhi làfa fèle kàrí kutúzó dhi 'i.»

⁷ Di ì dré ru yìzo gò, làfa nda ni dòzo lizo lèdrí rùlepi àlo dhi ni amvú gi, amvú nda kàdréro àrà adrézó móndí alialì dhi ki àbvò si lána dhi ró.

⁸ Tà nda sè dhi, à adré amvú nda ni zì «Amvú kàrí àdhya» atsálé ándrò kònìdhi.

⁹ Di tà longolé pròfètà Yèrèmiyà tí dhi dré ru 'òzo kònìni. Akódhi longó tá dhi: «Ì do làfa lò'wa nyadhi-àlo-drì-mudrí ledélé àrezá sè dhi i. Kòdhi tá làgí Ìsèrèlé ànzì ì dré bhàle akódhi ni tà sè dhi 'i.

¹⁰ Làfa nda sè dhi, ì dré amvú lèdrí rùlepi àdhya ni gìzo, ngóro Mírì dré tá tàle má dré dhi tìni.»*

Yésu pfò Pìlátò kandrà

(A kònò kpà Márokò 15:2-5; Lúkà 23:3-5; Yòwánì 18:33-38)

* **27:10 27:10** A kònò Zàkàriyà 11:12-13; Yèrèmiyà 18:2-3; 19:1-2; 32:6-15.

11 Lókyá nda sè dhi, Yésu dré pfòzo áyi totó Pílátò, gùvèrènére nda kandrá. Gò Pílátò dré lizízóá tíá dhi: «Mì, mì ópí Yúdà ànzi kya 'i?» Yésu logó drá dhi: «Ámì tándi mí tà dre.»

12 Kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì kàsíkì akódhi dre dhi, dré kúlí logózó ko.

13 Dì Pílátò dré lizízóá tíá dhi: «Mí yi tà tíí ì dré adrélé tàle mí rú kòdhi i ko?»

14 Dì, Yésu logó ína kúlí àlo ko. Gò gùvèrènére nda ni líndrí dré gàzo ásà.

A nò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(A kònò kpà Márokò 15:6-15; Lúkà 23:13-25; Yòwánì 18:39-19:16)

15 Kóná àlo àlo tíí, gwányá Pásikà àdhya tú dhi, gùvèrènére nda adré tá dhya ángùdhi bãdzó na, mómí zyandre dhi ì dré adrélé kipèle dhi ni tri àyi dré.

16 Lókyá nda kònàdhi sè dhi, agó àlo rú be Yésu Bàràbà, tà ni ni nìzo dóro dhi tá bãdzó na.

17 Dì mómí zyandre dhi ì kòkimó ru dre dhi, Pílátò dré àyi kì lizízó tazoá dhi: «Mì adré leá dhi, má kòtrì àmì dré dhya ángùdhi kòdhya: Yésu Bàràbà, kó ngalè, Yésu adrélé zìle Mèsíyà ro kònìdhi?»

18 Lizí tá àyi kònìni tàko ko, nì tá tàle dhi, ì fè tá Yésu í drígrá ngbà 'í dirèma sè dhi be.

19 Pílátò dré tá adrerà'a lírìlé tàbvó tǎrà na dhi 'á dhi, akódhi ni tokó dré mómí mùzo taa drá dhi: «Mí kò'o agó tà àko í rú kòdhi kònzì ko. Angyá ko, ándrò kònìdhi, má abì toróbí akódhi ni tà dri gò, áma drì dré adrezó abílé tà nda sè tò.»

²⁰ Di kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì dré móndyá zyandre nda ki kodzózó, ì kòziró Pílátò tí kòtrìró Bàrábà gò, Yésu ni 'òzo dràle.

²¹ Gò Pílátò dré gòzo lizíá àyi tí dhi: «Mì adré leá dhi, má kòtrì àmi dré dhya ángùdhi àyi rì kòni i kòfalé dhi kòdhya?» Di ì logó dhi: «Bàrábà!»

²² Pílátò gò lizíá dhi: «Má ni di àdho 'o Yésu adréle zìle Mèsíyà ro kònìdhi sè?» Di àyi títi nda ì logó dhi: «Mí tidí akódhi fa kípakìpa dri!»

²³ Pílátò gò lizíá dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzì 'i?» Di ì dré gòzo adréle tetréle rinyí sè, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi!»

²⁴ Pílátò dré nòzoá dhi, í kitswá tá véle tà àlo 'o bwà ko, be ró dhi, móndyá zyandre nda ì adré tá 'òle liglé í be. Di dré yí adózó, àyi drígá dzìzo àyi títi i mi gò, tàzoá dhi: «Ma tà àlo àko má rú dhya kònìdhi ni kàrí ni tà sè! Akódhi ni kàrí ni ngo àmi dri!»

²⁵ Di móndyá zyandre títi nda ì dré logózóá dhi: «Akódhi ni kàrí kàdré ngòle àma dri, àma ki ànzì íbe wà!»

²⁶ Gò Pílátò dré Bàrábà ni trìzo àyi dré. Dré Yésu ni 'òzo bhwàle gò, akódhi ni fèzo kitswále tidíle fa kípakìpa dri dhi bvó.

Sòdá ì gu Yésu

(A kònò kpà Márokò 15:16-20; Yòwánì 19:2-3)

²⁷ Gò Pílátò ni sòdá ì dré Yésu ni drìzo fìzo ába gùvèrènerè nda ni dzó kàdrì na. I dré sòdá àruka títi dhi ki azízó ru amú àyi íbe akódhi làgásè.

²⁸ Gò ì dré akódhi ni kítá ki tuvùzo rúásà, kánzò ká asózó rúá.

29 Ì dré fanẓi kùtsi ró dhi ni pàzo kùla ró asólé dríá gò, kòzó bhàzo dríá gò ni lésè. Di ì dré àyi ki kórókó titizo akódhi kandrà adrézó akódhi ni gu, adrézó taa dhi: «Mòdo mi dré, opí Yúdà ànzì kya ni!»

30 Ì dré adrézó túsú lufú rúá gò, ì dré kòzó nda ni adózó adrézó akódhi ni drí tswa ásà.

31 Ì kògu akódhi kònini dre dhi, ì dré kánzó nda ni avùzo rúásà, gòzo akódhi ni kítá ki tosó rúá. Gò ì dré akódhi ni drizo lizo ába, kitswálé tidilé fa kipakipa dri dhi bvó.

Yésu ni tidima fa kipakipa dri dhi

(A kònò kpà Márokò 15:21-32; Lúkà 23:26-43; Yòwánì 19:17-27)

32 Ì dré tá adrérà'a apfòle kònalésè dhi 'á dhi, ì dré drí sizo agó àlo rú be Símónà, angálépi Kìrénè lésè dhi be.† Di ì dré akódhi nda ni 'òzo rinyí sè adrélé fa kipakipa Yésu àdhya ni do.

33 Gò ì dré lizo Yésu be tsàle àrà rú zìle Gòlògótà dhi na. (Rú nda kòdhi adré làà tàle dhi «Àrà drífà àdhya».)

34 Kònàle dhi, ì dré vínò amúlé àlókò kùdzí dhi be dhi ni fèzo akódhi dré mvùle.‡ Di, akódhi kòtabhì ngá nda dre dhi, dré ina gàzoá rè.

35 Di ì dré akódhi ni tidízó fa kipakipa dri gò, akódhi ni kítá ki lanzízó àyi kòfalésè dzégé sè.§

36 Gò ì dré lirízó adrélé tà líkí akódhi làgàsè.

† 27:32 27:32 «Kìrénè» kònìdhi tá bhàandre bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Afiríkà àdhya lé dhi 'i. ‡ 27:34 27:34 A kònò Longó ì 69:22. § 27:35 27:35 A kònò Longó ì 22:19.

37 A tisì tá tà tà ñòzo akódhi dri dhi wárágà dri gò, wárágà nda ni ñizo akódhi drìle. A tisì tá dhi: «Kònìdhi Yésu, ópí Yúdà ànzi kya 'i.»

38 A tidí tá kpà kùgubhá rì dhi ì fa àruka ì drìsè akódhi làgàsè: àlo ni dríagó ni lésè, àzya ni lidzí ni lésè.

39 Mòndyá adrébhá tá lavulé àrà nda 'ásè dhi ì adré tá akódhi ni lodhá, adrézó àyi ki drì ya,

40 adrézó tàá dhi: «Mì tá kitswálépi tépelò pfu gòzo sĩa kítú na àmvolésè ni, mí tidrí di ámi tàndi wà! Mí kàdré Gìká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí así fa kipakipa kòdhi drìlésè wà!»

41 Kòwánà kàdrì ì, tátrítrí kúlí tadhábhá ì bhàgo íbe dhi ì adré tá kpà akódhi ni gu kònìni, adrézó tàá dhi:

42 «Akódhi tidrí mómí àruka ì 'í. Di, kitswá ína áyi tàndi ni tidrí bwà ko! Kàdré ópí Isèrèlè ànzi kya 'i bàti dhi, kàsí nyànomvá fa kipakipa drìlésè gò, mà kòka'iró akódhi!

43 Bhà tá áyi tà ka'ika'i Gìká léna, adrézó tàá dhi: «Ma Gìká ni Mvágó 'i.» Gìká kàdré di akódhi ni le bàti dhi, kápá akódhi nyànomvá dràdrà lésè.»

44 Kùgubhá tidílé akódhi be nda ì adré tá kpà akódhi ni lodhá kònìni.

Yésu ni dràma

(A kònò kpà Márokò 15:33-41; Lúkà 23:44-49;

Yòwánì 19:28-30)

45 Kìdhólé kítú rírì sè dhi, tínímvá dré bvò ni m̀ d̀òzo wáyi, tsàle sáà na kítú rírì àmvolésè dhi na.

46 Anyiànyì sáà na sè dhi, Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Èlòyì, Èlòyì, léma

sàbàkàtánì?» Kòdhi adrè lèá tàlè dhi: «Áma Giká, áma Giká, mí tayí ma àdho tà sè?»*

⁴⁷ Mòndí àruka adrèbhá tá kònàlè dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Akódhi adrè Èlìyà ni zi.»

⁴⁸ Gò àyi ki àlo dré ràzo mbèlè ngá vòdhovódho dhi ni adó, vìnègáři dàzo lána, dròzoá kòzó silé gò, tingázóá kuru fèlè Yésu dré mvùlè.

⁴⁹ Di, àyi ki àruka ì dré tàzoá dhi: «Mí tayí rè akódhi, mà kònòró ngalè Èlìyà ni atsá akódhi ni tidrí yà dhi.»

⁵⁰ Yésu dré gòzo tódhyá trèlè kúlí 'u'ù sè gò, àyi lídrì tayízó lile.

⁵¹ Gbã lókyá nda sè dhi, kítá 'ìlè tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì, kidhólé drì lésè tsalè pá na. Bvò dré ru kosézó gò, kírà ì dré togázó.

⁵² Mógó ì dré ru lanzízó gò, mòndí lólo Giká àdhyà bí dràbhá dre dhi ki rúbhá ì dré ngàzo dràdrà 'ásè.

⁵³ Àyi nda ì kòpfò mógó ì lésè dre dhi, ì dré tifízó Yèrúsalmà na Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi àmvolésè gò, ì dré agázó mòndí bí dhi ì mi.

⁵⁴ Rómà ki sòdá ki kàdrì ì sòdá ni íbe adrèbhá Yésu ni líkí dhi ì kònò kàdíkàdi nda tùmání tà títi ru 'obhá nda íbe dre dhi, tirì dré gazo àyi léna bí. Di ì dré tàzoá dhi: «Dhya kòdhi tá ína Giká ni Mvágó 'i bàti!»

⁵⁵ Tòkó bí dhi ì tá kpà kònàlè, adrélè tà nda ki no lará ro. Àyi nda ì lebè tá Yésu Gàliláyà lésè, adrézó tà 'o drá.

* 27:46 27:46 A kònò Longó ì 22:2.

56 Ayi kòfalé dhi tá: Màríyà Màngàdàlénè, Màríyà Yàkòbhò kì andre Yòséfà be dhi, tsàle Zèbèdáyò nì ànzì kì andre.

Yésu nì rúbhá bhàma mógó na dhi

(A kònò kpà Márokò 15:42-47; Lúka 23:50-56; Yòwánì 19:38-42)

57 Indró kàndrì dre dhi, agó àlo rú be Yòséfà dhi dré lizo Pìlátò véna. Akódhi nda tá ngá líyí angálépi Arimátáyà lésè dhi 'i. Atsá tá kpà Yésu nì lebèlepi ró.

58 Dì akódhi kòtsa Pìlátò véna dre dhi, dré Yésu nì rúbhá zizo tíá. Gò Pìlátò dré tàzoá dhi, à kòfè rúbhá nda drá.

59 Dì Yòséfà dré lizo rúbhá nda nì do lambélé kítá kemve dóro dhi sè gò,

60 lizo bhàá áyi tàndi nì mógó tídhí í dré tá 'òle gàle kírà na dhi na. Dré kírà kàdrì dhi nì alízó bhàle mógó nda tí gò, lizo.

61 Màríyà Màngàdàlénè ì Màríyà àzuya be dhi ì lírì tá mógó nda kandrà, adréle tà nda kì no.

A bhà sòdá ì kítswálé mógó líkí

62 Kítú bvóá dhi sè, kòdhi adré tàá dhi, kítú adrézó tà ledé dhi àmvolésè dhi, kòwánà kàdrì ì Fàrisáyò ìbe dhi ì dré lizo Pìlátò véna,

63 tàá drá dhi: «Atálágó, tà àlo dhya móndí kì litílépi kòdhi dré tá tàle dré adrerà'a lídrì ìbe dhi 'á dhi agá ína àma léna dre. Akódhi tà tá dhi: <Kítú na àmvolésè dhi, má nì nga dràdrà 'ásè.>

64 Dì ásà dhi, mí kòfè tòlí adrézó akódhi nì mógó líkí tsàle kítú nì na tú. A kò'o kònìni ko dhi, akódhi nì lebèbhá kì kítswá lile akódhi nì rúbhá kugù, gòzo tàá móndí ì dré dhi, akódhi

nga dràdrà 'ásè dre. Di tà nda ni go vélé móndí kɪ lití wáláká nì ni lavú.»

⁶⁵ Pilátò logó àyi dré dhi: «Sòdá i be kònwàrè. Mì kòdrì àyi lizo àyi kɪ bha adrélé mógó nda ni likí ngóró mì dré nìle 'òle dhi tìni.»

⁶⁶ Di ì dré lizo kírà mógó nda tí dhi ni kikipà gò, ì dré sòdá nda kɪ bhàzo adrélé likiá.

28

Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

(A kònò kpà Márokò 16:1-10; Lúka 24:1-12; Yòwánì 20:1-10)

¹ Sàbátù àmvolésè, kítú ni àlo pósò àdhya sè dhi, Màríyà Màgàdàlénè i Màríyà àzya be dhi ì dré ngàzo drùbhi kínó lile Yésu ni mógó no.

² Gbã kòdhwa, bvò dré ru kosézó rìnyí sè gò, ángéló Mírì àdhya dré asízó bhù lésè alile kírà li mógó nda tìsè gò, dré lírízó kírà nda dri.

³ Akódhi ni làsú tá lagulagu ró, ìndì akódhi ni kítá i tá kemve kpírìkpírì.

⁴ Di sòdá adrèbhá tá mógó nda ni likí dhi ì dré lyàzo kwàkwà tirì dré gò, ì dré ledhézó kìnì mi atsálé àbvò i tìni.

⁵ Di, ángéló nda dré tàzoá tòkó nda i dré dhi: «Mì ro ngá ko! Má nì tàle dhi, mì adré Yésu tidilé fa kipakipa dri dhi ni nda kòdhya dhi be.

⁶ Akódhi kònwa yókódhó. Nga ína dràdrà 'ásè ngóró dré tá tàle dhi tìni. Mì alì àrà tá rúbhá ni nì bhàzo dhi ni no.

⁷ Di mì lì mbèlè tàá akódhi ni lebèbhá i dré dhi: «Akódhi nga dràdrà 'ásè dre. Adré lile àmì kandrána Gàliláyà na. Kònàle dhi, mì ni akódhi

ni no.> Nyànomvá dhi, má longó tà nda kòdhi ì àmi dré dre!»

⁸ Di tòkó nda ki togó dré gàzo tirì sè bǐ ìndì arí sè bǐ gò, ì dré ngàzo mógó nda lésè, ràle kitswálé rúbí nda ni longó Yésu ni lebèbhá ì dré.

⁹ Gbǎ kòdhwa, ì dré ru kisúzó Yésu be gò, dré tàzoá dhi: «Mòdo àmi dré!» Di ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, ledhélé akódhi ni pá ru, akódhi ni lindrì bhàzo.

¹⁰ Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ro ngá ko! Mì lì tàá áma adrúpi ì dré dhi, ì kòlì Gàliláyà na. Kònàle dhi, ì ni áma no.»

Tà sòdá mógó líkíbhá dhi ì dré longólé dhi

¹¹ Tòkó nda ì dré tá adrérà'a láti 'á dhi, sòdá adrébhá tá mógó nda ni líkí dhi ki àruka ì dré lizo bhàandre na, tà títi lavúbhá nda ki longó kòwánà kàdrì ì dré.

¹² Di kòwánà kàdrì nda ì kòkimó ru bhàgo íbe dre dhi, ì dré ru yizo gò, làfa fèzo bǐ sòdá nda ì dré,

¹³ tàzoá àyi dré dhi: «Lè mì kòtà dhi: <Akódhi ni lebèbhá ì atsá tá ngátsi sè akódhi ni rúbhá kugù, mà dré tá adrérà'a ayí ko dhi 'á.>

¹⁴ Di tà nda ni rúbí kòlì dhèle gùvèrènére bína dhi, mà ni àmi ki tàrà ga akódhi kandrá, tà àlo kònzi dhi kàtsáró àmi rú ko dhi bvó.»

¹⁵ Di sòdá nda ì dré làfa nda ni dòzo gò, ì dré 'òzoá ngóro tàle àyi dré dhi tíni. Di tà nda kòdhi dré la'úzó Yúdà ànzi ì kòfalé, lile drìdrì atsálé ándrò kònìdhi.

*Yésu tayí àzì kàdrì áyì lebèbhá ì drígá
(A kònò kpà Márokò 16:14-18; Lúká 24:36-49;
Yòwánì 20:19-23; Tà 'òle dhi ì 1:6-8)*

¹⁶ Gò Yésu ni lebèbhá mudrí-drì-àlo dhi ì dré ngàzo lile Galilayà na, mbàle kòngó Yésu dré tá tadhálé àyì dré dhi drìna.

¹⁷ Dì ì kòtsa akódhi ni no dre dhi, ì dré ledhézó àyì kì kórókó titì akódhi kandrà, akódhi ni lindrì bhàzo. Dì, àyì kì àruka ì kayí tá àyikya tà nda àyì léna.

¹⁸ Gò Yésu dré àyì kisízó ànyi àyì títi dhi ì làga, tàá àyì dré dhi: «Gìká afè má dré rinyí adrézó tà títi bhù na ìndì byò dri dhi ì drìle dhi dre.

¹⁹ Dì ásà dhi, mì lè mómí sùrú títi ì 'ásè dhi kì 'o atsálé áma lebèbhá ì ró, bàtìsimò fèzo àyì dré Gìká Atá ni rú sè, Mvágó ni rú sè ìndì Tirí Lólo ni rú sè.

²⁰ Mì kòtadhá tà títi má dré tàle mì kò'o dhi ì àyì dré adréle 'òle. Dì mì yi rè ká! Má ni ngbú adré túmánì àmì íbe, tsàle byá lókyá kùdù na.»

Logo (Logoti)
Logoti (Logo): BUKU TA TIDHI//RU YIZO DHI ADHYA
New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Logo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source
files dated 10 May 2025

942af0a0-42ea-5477-8f1a-fed39823f32b